

Dialog
vanuit
Islamitisch Perspectief
HANDLEIDING VOOR DE LEERKRACHT

Gefinancierd door
de Europese Unie

FACE2FACE

DIALOOG VANUIT ISLAMITISCH PERSPECTIEF

HANDLEIDING VOOR DE LEERKRACHT

EDUC8

© EDUC8 (Educate to Build Resilience) Project, 2021

<https://project-educ8.eu>

Ontwikkeling van het document:

Centre of Expertise for Intellectual Reformation Research and Advice (CIRRA)

- Brahim Bouzarif

Beyond the Horizon ISSG vzw

- Timucin Ibu

ISBN: 978-94-6444-903-7

Gebruiksrechten en toestemming:

Dit werk mag worden gereproduceerd, gedeeld of gebruikt in zijn geheel of gedeeltelijk, voor niet-commerciële doeleinden, zolang dit werk steeds vermeld wordt.

Van derden afkomstige inhoud: De auteurs zijn niet noodzakelijk eigenaar van elk onderdeel van de inhoud in dit werk. Als zodanig garanderen zij niet dat het gebruik van enig onderdeel of deel van het werk dat in het bezit is van derden geen inbreuk zal maken op de rechten van die derden. Indien u een onderdeel van het werk wenst te gebruiken, is het uw verantwoordelijkheid om te bepalen of toestemming voor gebruik nodig is en om toestemming te verkrijgen van de eigenaar van het auteursrecht.

Fotorechten: De foto's en afbeeldingen die in het werk zijn gebruikt, zijn beschikbaar gesteld met een Creative Commons CC0 licentie. CC0 is een licentie waarbij de gebruikers/makers hebben besloten om afstand te doen van de auteursrechten en naburige rechten op hun werken, voor zover de wet dit toestaat.

Contact: Beyond the Horizon ISSG vzw (project coördinator), info@behorizon.org

Disclaimer: Dit project werd gefinancierd met steun van de Europese Commissie.

De ontwikkelde producten in het kader van het EDUC8-project geven uitsluitend de mening van de auteur(s) weer, de Europese Commissie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik van de inhoud.

INHOUD

06 INLEIDING

EDUC8 OM WEERSTAND OP TE BOUWEN

10 MODULE 1

DE ONTMOETING MET DE ANDER: OMGAAN MET DIVERSITEIT

36 MODULE 2

DE ONTMOETING MET SACRALE/HEILIGE TEKSTEN: GEWELDDADIGE TEKSTEN

62 MODULE 3

DE ONTMOETING MET DE LEEFOMGEVING: SOCIALE EN ECOLOGISCHE VRAAGSTUKKEN

88 MODULE 4

WANNEER DE ONTMOETING EEN CONFLICT WORDT: RECHTVAARDIGE OORLOG EN RECHTVAARDIGE VREDE

110 MODULE 5

GODDELIJKE EN MENSELIJKE WETTEN: VEREENIGBAAR OF NIET?

136 MODULE 6

VRIJE MENINGSUITING: PROFAAN OF SACRAAL?

INLEIDING

EDUC8 OM WEERSTAND OP TE BOUWEN

Terrorisme, oorlog, autoritaire regimes, armoede, natuurrampen, geweld,... Het lijkt niet goed te gaan met de wereld. Jongeren groeien vandaag op in een diverse wereld waarin religie maar al te vaak wordt misbruikt om geweld goed te keuren. Vaak worden religie en geweld immers met elkaar verbonden. Hoe kunnen we jongeren verder doen kijken dan zulke vormen van radicalisering en polarisering?

EDUC8 is een project voor levensbeschouwelijk onderwijs in secundaire scholen en buitenschoolse contexten. Dit project wil jongeren **weerbaar maken tegen radicalisering en polarisering**, en aantonen hoe zij in hun eigen levensbeschouwelijke traditie veerkracht en weerbaarheid (hiertegen) kunnen terugvinden. **Dit initiatief is gefinancierd door het Fonds voor Interne Veiligheid van de Europese Unie.**

EDUC8 is gericht op zes verschillende levensbeschouwingen, met name jodendom, katholicisme, islam, orthodox christendom, protestantisme en een niet-confessioneel (ethisch) perspectief. Elke levensbeschouwing vertrekt vanuit de eigen traditie aan de hand van verschillende onderwerpen om zo weerstand op te bouwen tegen polarisatie en radicalisering. Zo werden er verscheidene didactische pakketten ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen. **Dit handboek vertrekt vanuit het perspectief van het islamitische geloof.**

Dit handboek over de **islam** is ingedeeld in zes hoofdstukken, ook wel **deep modules** genoemd. Concreet gaat het over de volgende zes onderwerpen:

1. De ontmoeting met de ander: Omgaan met diversiteit
2. De ontmoeting met sacrale/heilige teksten: Gewelddadige teksten
3. De ontmoeting met de leefomgeving: Sociale en ecologische vraagstukken
4. De ontmoeting met de leefomgeving: Sociale en ecologische vraagstukken

5. Goddelijke en menselijke wetten: Verenigbaar of niet?

6. Vrije meningsuiting: Profaan of sacraal?

Figuur 1
Het beeldfragment

In de eerste module over de ontmoeting met de ander wordt nagegaan op welke manier moslims omgaan met de andere, met andersgelovigen of niet-gelovigen. Beter gezegd, op welke manier willen moslims omgaan met de bestaande diversiteit in onze samenleving en wat zijn hier mogelijke struikelblokken en positieve handvaten?

De tweede module focust op de Koran, het heilig boek van moslims. Op welke manier lezen moslims de Koran? Hoe kunnen we bijvoorbeeld omgaan met moeilijke Koranfragmenten, met teksten waarbij geweld aan bod lijkt te komen en lijkt gelegitimeerd te worden?

Een derde module verschuift de focus naar de verhouding tussen ecologie en de islam. Hoe gaan moslims om met de wereld rondom hen, met de natuur, met dieren en de zorg voor de medemens? Met welke sociale vraagstukken worstelen moslim aangaande dit onderwerp?

De vierde module belicht hoe men binnen de islam omgaat met conflicten in de wereld. Welke positie nemen moslims en de islam in over oorlog en vrede?

De vijfde module gaat over hoe de menselijke wetten en de islamitische wetten zich tot elkaar verhouden. En hoe de moslims omgaan met contradicties tussen die twee wetten.

De zesde en laatste module benadert de vrijheid van meningsuiting vanuit een islamitische perspectief. Deze module gaat dieper in op de verhouding tussen de vrijheid van meningsuiting en hoe moslims hiermee kunnen omgaan.

De zes **deep module** bestaan telkens uit de volgende **drie leermiddelen**:

1. Iedere deep module vertrekt vanuit een beeldfragment waarin een mogelijke reële situatieschets uit het dagelijks leven wordt aangebracht. Het beeldfragment bevat ook enkele quizvragen, die de leerlingen doen nadenken over verschillende aspecten van het verhaal. Vervolgens kunnen de leerlingen individueel of begeleid aan de slag gaan met de handleiding voor de leerling. De keuze is aan u. Het handboek voor de leerling is in principe zo opgesteld dat ze al de oefeningen individueel kunnen doorlopen.
2. De handleiding voor de leerling bevat een korte introductie op het beeldfragment en gaat vervolgens verder met de basisleerstof van elke deepmodule, gericht op levensbeschouwelijke kennis, reflectie en communicatie. De basisleerstof vormt samen met het beeldfragment één geheel om een welbepaald levensbeschouwelijk onderwerp rond polarisatie en radicalisering te benaderen. Dit geheel neemt normaliter één lesuur in beslag.
3. De handleiding voor de leerkracht bespreekt telkens de basisleerstof van de handleiding voor de leerling, en geeft hierbij extra informatie voor de leerkracht. Daarnaast bevat de handleiding voor de leerkracht ook verdiepende leerstof met bijhorende impulsen en didactische suggesties. Op die manier kan de leerkracht of begeleider de meest passende impulsen en didactische suggesties selecteren, passend bij de eigen leergroep, om de basisleerstof verder aan te vullen met verdiepende leerstof.

We hopen dat dit lesmateriaal u mag inspireren en motiveren om samen met uw leerlingen vanuit de eigen levensbeschouwelijke traditie werk te maken van weerbaarheid tegen polarisatie en gewelddadig misbruik van godsdienst.

“CORRUPTIO OPTIMI PESSIMA”
OF
“HET ALLERBESTE WORDT HET
ALLERSLECHTSTE ALS HET IN ZIJN
TEGENDEEL OMSLAAT”

1

DE ONTMOETING MET DE ANDER:
OMGAAN MET DIVERSITEIT

DE ONTMOETING MET DE ANDER: OMGAAN MET DIVERSITEIT

1.1 ALGEMENE INLEIDING

1.1.1 STRUCTUUR VAN DE HANDLEIDING

Deze handleiding voor de leerkracht is een didactisch pakket waarin het volgende thema wordt uitgewerkt: 'De ontmoeting met de ander: omgaan met diversiteit'. Dit pakket is ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen en biedt de leerkracht of begeleider van een leergroep de kans om op het niveau van de eigen klasgroep dit thema uit te werken.

In deze handleiding kan de leerkracht rond verschillende onderwerpen werken die aansluiten bij het overkoepelende thema 'De ontmoeting met de ander: omgaan met diversiteit'. Aan de hand van impulsen en didactische suggesties is het mogelijk om vanuit verschillende perspectieven dit thema te benaderen. Impulsen zijn elementen die de leerkracht in de klas kan binnenbrengen om het gesprek op gang te brengen.

Deze handleiding bevat een diversiteit aan impulsen met verschillende moeilijkheidsgraden. Deze impulsen hebben als doel om bij te dragen tot het leerproces en bestaan in verschillende vormen. Het is niet de bedoeling om alle impulsen te gebruiken. De leerkracht kan de meest passende impulsen selecteren op basis van (de beginsituatie in) zijn leergroep. De didactische suggesties zijn concrete voorstellen om met de impulsen aan de slag te gaan en zijn gericht op levensbeschouwelijke reflectie en communicatie. Dit zorgt ervoor dat de leerkracht op een gevarieerde manier de verschillende impulsen, die aansluiten bij de eigen leergroep, kan benaderen.

Deze handleiding maakt een onderscheid tussen 'basisleerstof' en 'verdieping'. De basisleerstof komt standaard aan bod in de handleiding voor de leerlingen en neemt twee lesuren in beslag. De leerkracht heeft daarnaast zelf de keuze om de kennis van de leerlingen te verdiepen aan de hand van de extra hoofdstukken met bijhorende impulsen en didactische suggesties, die in deze handleiding worden aangereikt.

- Ten eerste komt er een algemeen historische schets van de Koran. De context waarin de Koran tot stand is gekomen is voor de leergroep een belangrijke basis om vers 51 in soerah Al-Mā'idah, ('Vijandschap tussen moslims en anders gelovigen') beter te kunnen begrijpen en interpreteren. Dit hoofdstuk buiten '3.4 De samenleving van het Arabisch schiereiland' en '3.5 Het godsdienstig leven in het Arabisch schiereiland' behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.
- Ten tweede worden de interpretatieregels van de Koran besproken. Hoe kunnen we de Koran interpreteren? Welke interpretatieprincipes zijn belangrijk om de Koran goed te begrijpen? Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.
- Het derde hoofdstuk van deze handleiding gaat dieper in op de hoedanigheid waarin de profeet Mohammed functioneert. Aan de hand van dit hoofdstuk leren de leerlingen meer over het belang van een onderscheid maken tussen de verschillende hoedanigheden van de profeet . Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.
- Het laatste hoofdstuk behandelt de vraag naar polarisering en depolarisering. Deze verdieping gaat (aan de hand van het polarisatiemodel van de filosoof Brandsma) na wat de term polarisering (in onze samenleving) betekent en hoe de dynamiek van polarisatie werkt. Daarna wordt het model op het discours van moslimsextremisten als op die van extreemrechtsen toegepast. Dit is een verdiepend hoofdstuk.

Afsluitend bevat deze handleiding een woordenlijst waarbij alle moeilijke begrippen kort en bondig worden verklaard op het niveau van de leerling. Daarna volgt een bibliografie per hoofdstuk van deze didactische bundel.

1.1.2 INHOUD VAN DE HANDLEIDING

Dit didactisch pakket behandelt het thema 'De ontmoeting met de ander: omgaan met diversiteit'. Als vertrekpunt voor deze handleiding werd gekozen om te werken met vers 51 soerah Al-Mā'idah: "O, jullie die geloven! Neem niet de Joden en de Christenen als bondgenoten, zij zijn bondgenoten van elkaar. En als één van jullie hen als "bondgenoot neemt, dan behoort hij zeker tot hen. Waarlijk, Allah leidt het onrechtvaardige volk niet" ¹.

Het vertrekpunt van deze handleiding is een beeldfragment waarin een mogelijke reële situatieschets uit het dagelijks leven van de leerlingen wordt aangebracht. Het beeldfragment is een algemene introductie van het thema 'diversiteit' voor de leergroep, van daaruit kan de leerkracht vertrekken om dit thema vervolgens verder uit te werken met één of meerdere impulsen en didactische suggesties uit deze handleiding.

Na het bekijken van dit beeldfragment, kan de leerkracht aan de slag met één of meerdere impulsen van dit didactisch pakket die aansluiten bij het niveau van de eigen leergroep.

¹ <https://koran.nl/soerah-5-al-ma-idah-de-tafel/> (toegang 14/08/2020).

1.2 HISTORISCHE CONTEXT: KORAN IN DE GESCHIEDENIS

1.2.1 INLEIDING

Binnen de islamitische intellectuele en geloofstraditie wordt de Koran een zeer belangrijke plaats toebedeeld. Meer dan een miljard moslims beschouwen de Koran als het woord van God dat geopenbaard werd aan de profeet Mohammed. Om de Koran goed te begrijpen is het belangrijk om de context en de tijdsgeest van de modale tribale Arabier of *ma'ud al'rab*² waarin de Koran tot stand is gekomen goed te begrijpen³.

1.2.2 DE INTERNATIONALE SITUATIE

De stad Mekka was destijds, rond 570 v. Chr. op het Arabische Schiereiland omringd door twee grote wereldrijken die allebei streefden naar heerschappij over het hele Nabije Oosten. Enerzijds had je het Byzantijnse Rijk, dat christelijk was en aan de andere kant bevond zich het rijk van de Sassanieden in Perzië. Deze twee rijken stonden regelmatig op gespannen voet met elkaar. In deze vijandige context heeft de openbaring van de Koran plaatsgevonden.

Daarnaast is het belangrijk om naast de internationale context de tribale samenleving van de Arabieren voor ogen te houden. Het is bijgevolg van essentieel belang om de toenmalige Arabische beschaving goed te begrijpen om de wijsheid van Koran te kunnen achterhalen. Dit heeft zowel betrekking op hun culturele gewoontes, hun filosofie als op de taalaffiniteit of poëzie die toen van prominent belang waren. Het is niet toevallig dat 'Abdallāh Ibn 'Abbās, een metgezel van de profeet, de volgende uitspraak heeft gedaan: "De poëzie is de traditie van de Arabieren, als er dus een woord voor ons in de Koran, die Allah in de taal van de Arabieren heeft geopenbaard, niet duidelijk is dan keren we terug naar hun poëzie."⁴ Kortom, de internationale context en de Arabische beschaving/tijdsgeest of *ma'ud al'rab*, zoals de theoloog Abū Ishāq al-Shāṭibī het uitdrukt, zijn belangrijk om de verzen en verhalen in de Koran te begrijpen.

² Dit is een term die de grote theoloog Abū Ishāq al-Shāṭibī gebruikt om de tijdsgeest van Arabieren in de tijd van de openbaring te benadrukken. Hiermee bedoelt hij dat de kennis van gewoontes en manier van leven van Arabieren belangrijk is om de Koran te begrijpen.

³ Cf. I. IBN IBRAHIM ASSHATIBI, *Almuwafaqat Fi Usul Ashari'a*, Beiroet, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2005, p. 59.

⁴ Cf. J. ABD ARRAHMANE ASSOUYOUTI, *Alitqaan fi 'lum Alquraan*, Medina, Majma' Malik Fahd, 2002, p. 449.

Figuur 1.1
Bron: © kstudija / Adobe
Stock

1.2.3 OMGEVING PROFEET MOHAMMED: WAAR LEEFDE HIJ?

Figuur 1.2
Arabische nomaden
Bron: © aarstudio /
Adobe Stock

Moḥammed werd geboren in het Jaar van de Olifant wat overeenkomt met het jaar 570 v. Chr. van de Gregoriaanse kalender. Hij werd geboren in een adellijke familie in Mekka, de Banū Hāshim. Deze stond hoog in aanzien bij de andere stammen in Mekka en omstreken. Nog voor zijn geboorte had Moḥammed zijn

vader verloren en daarom kreeg hij al vanaf het prille begin de dubbele status die, voor de inwoners van Mekka, het aanzien van de afstammeling en de broosheid van een vaderloos kind vormen. In die tijd was de naam 'Moḥammed' volslagen onbekend op het Arabisch schiereiland. Zijn moeder had de naam ontvangen via een visioen tijdens haar zwangerschap en werd tegelijkertijd ook de geboorte van de 'heer van dit volk' aangekondigd. Tijdens de geboorte moest zij zeggen: "Ik plaats hem onder de bescherming van de Enige tegen de valsheid van alle afgunstige". De Quraish hadden een speciale relatie met de nomadische levensstijl van de Arabische bedoeïenen. Ze vertrouwden hun jongens toe aan de zorg van bedoeïense pleegfamilies. Ze geloofden dat de bedoeïenen een vrijere, gezondere en nobelere levensstijl hadden dan degenen die in de stad woonden. Om een succesvol leven te hebben in de woestijn was bovendien een hoog niveau van solidariteit nodig wat zich vertaalde in het waarderen van de persoonlijkheid van elk individu.

Figuur 1.3
Bron: © frenta /
Adobe Stock

Ḥalīmah en haar man Ḥārith van de Hawāzin stam kwamen naar Mekka op zoek naar een zuigeling om mee te nemen naar de woestijn. Zij waren de armsten van hun clan en konden geen enkel familielid van de Quraish overtuigen om hen de zorg van hun kind toe te vertrouwen. Āminah, de moeder van Moḥammed, zat zelf ook in een wanhopige situatie en kon geen bedoeïen pleeggezin vinden om te zorgen voor Moḥammed omdat hij vaderloos was. Ḥalīmah beseftte dat een jonge weduwe zoals Āminah zich haar diensten niet kon veroorloven. Toch ging ze ermee akkoord om Moḥammed mee te nemen omdat ze niet met lege handen wou terugkeren naar haar volk. Ook al zou het haar geen materiële winst opleveren, Ḥalīmah dacht dat hun gulheid hen misschien andere zegeningen kon opleveren.

1.2.4 HET GODSDIENSTIG LEVEN IN HET ARABISCH SCHIEREILAND

Het Arabisch schiereiland kende verschillende religies. Er waren de Arabieren die de religie van Ibrahim volgden en die dus geloofden in één God. Daarnaast waren er ook joden en christenen. Het merendeel van de Arabieren vereerde echter standbeelden. Elke stam had één of meerdere standbeelden die zij als hun Goden beschouwden. Aangezien Mekka een groot religieus centrum was en daar eveneens de Ka'ba aanwezig was, bevonden zich daar de meeste standbeelden. Dit zorgde ervoor dat de stad een populaire trekpleister was zowel voor gelovigen als voor handelaars. Abū Sufyān, één van de grootste aanbidders van deze standbeelden uit deze periode zei: "Onze goden zijn zowel religie als handel."

Figuur 1.4
Petra, Jordanië
Bron: © dzain /
Adobe Stock

De Arabieren kunnen geclassificeerd worden in drie verschillende categorieën:

- 1) De vernietigde Arabieren
- 2) De pure Arabieren
- 3) De gearabiseerde Arabieren

De vernietigde Arabieren worden beschouwd als de afstammelingen van de profeet Nūḥ. Deze groep omvat de oude stammen van 'Ād en Thamūd naar wie de Koran verscheidene malen verwijst (al A'rāf 7:73-79 en Hūd 11:50-68 en al-Aḥqāf 46:21-25). Soerah Fuṣṣilat (41:15-18) beschrijft hoe beide stammen ten onder gingen omdat ze geen gehoor gaven aan de boodschap van God.

De pure Arabieren staan ook bekend als de Qahtanian Arabieren en verbleven in Jemen. Zij richtten het rijk van Sheba (Saba') op in 2500 v. Chr. De koningin die regeerde over het rijk wordt vernoemd in soerah An-Naml wanneer de boodschapper van profeet Sulaymān terugkeerde naar zijn vestiging om de Arabieren van Jemen te beschrijven.

Figuur 1.5
Sanā (het huidige
Jemen), in het zuiden van
het Arabisch schiereiland
Bron: © munettt / Adobe
Stock

De gearabiseerde Arabieren worden beschouwd als directe afstammelingen van Ismaël en de profeet Moḥammed. Deze Arabieren worden soms ook de Adnanians genoemd. Hun verhaal begint de aartsvader Ibrāhīm, de vader van 'Ismā'īl en de stichter van Mekka. In deze tribale patriarchale samenleving heerste de wet van de sterkste. Daarom kende deze periode veel oorlogen. Dit was vaak de enige manier om te overleven.

Dit was de context en de wereld waarin de profeet Moḥammed is opgeroeid en de Koran heeft ontvangen. Deze aspecten zijn van essentieel belang om voor ogen te houden wanneer men de Koran leest.

Op economisch vlak was dit in het nadeel van het zuidelijk gedeelte van het Arabisch schiereiland, omdat zij hierdoor minder mensen aantrokken waardoor veel zuidelijke Arabieren naar het noorden trokken. Om dit te vermijden werd er een tweede Ka'ba in het zuiden gebouwd. Aan het begin van de openbaring waren er volgens de islamitische overlevering meer dan 360 afgoden, afbeeldingen of standbeelden aanwezig in de Ka'ba. De aanbidders van deze afgoden werden als heidenen beschouwd.

OEFENING 1: INVULOEFENING (CONTEXT)

Opdracht: Beantwoord de volgende vragen

1. Wat is het verschil tussen monotheïsme en polytheïsme?

Monotheïsme = geloven in één god.

Polytheïsme = geloven in meerdere goden.

2. Mekkanen waren economisch afhankelijk van hun goden? Beantwoord met juist of fout.

Juist.

3. Waarom vertrouwden de Quraish hun kinderen toe aan de bedoeïenenpleegfamilies?

Omdat ze een gezondere levensstijl hadden.

4. Door welke rijken werd het Arabische schiereiland omringd?

Het Byzantijnse Rijk, dat christelijk was en het rijk van de Sassanieden in Perzië.

5. Wat waren de belangrijkste religies die aanwezig waren op het Arabische schiereiland?

Jodendom, christendom, veelgoderij, Abrahamieten.

6. Op welke manier probeerden ze in het zuiden van het Arabische schiereiland te verhinderen dat mensen zouden wegtrekken naar het noorden?

Door een tweede Ka'ba te bouwen.

7. Welke twee redenen waren onder andere de oorzaken van de oorlogen tussen de stammen?

Economische en sociale redenen.

OEFENING 2: LEVEN VAN DE PROFEET

Opdracht: Zet de juiste letter bij het bijkomende cijfer

1. De clan of familie van de profeet Moḥammed	A. Christelijk
2. De tribale Arabier oftewel de ma'ud al'rab	B. Mekka
3. Geboortjaar van profeet Mohammed	C. Term die wordt gebruikt voor de Arabische beschaving/tijdsgeest toen de Koran werd geopenbaard
4. Geloofsovertuiging van het Byzantijnse rijk	D. Poëzie
5. Een culturele traditie van de Arabieren	E. Jaar van de Olifant
6. Geboortestad van profeet Mohammed	F. Banū Hāshim

1	2	3	4	5	6
F	C	E	A	D	B

1.3 INTERPRETATIE VAN DE KORAN

1.3.1 INLEIDING

“O, jullie die geloven! Neem de Joden en de Christenen niet als bondgenoten, zij zijn bondgenoten van elkaar. En als één van jullie hen als bondgenoot neemt, dan behoort hij zeker tot hen. Waarlijk, Allah leidt het onrechtvaardige volk niet”⁵.

Figuur 1.6
Bron: © BillionPhotos.
com / Adobe Stock

Belangrijk is om de verzen in de Koran in hun bestaanscontext te begrijpen. Zoals eerder toegelicht is de maatschappij waarin de Koran tot stand is gekomen een overlevingsmaatschappij. Daarnaast is het ook van essentieel belang om bij het lezen van de Koran zowel de opbouw van de Koran als de reden van openbaring in jouw achterhoofd te houden.

1.3.2 PRINCIPES VAN DE INTERPRETATIES

1. De maatschappij

Het bestuderen van zowel de politieke, als de sociale context waarin de Koran is geopenbaard is een grondvoorwaarde om de Koran te begrijpen⁶. De Arabische maatschappij destijds was een tribale samenleving waarin verschillende stammen in voortdurende oorlog waren.

Figuur 1.7
Bron: © supanut / Adobe
Stock

2. Structuur van de Koran

De exegeten verdelen de Koran in twee delen: de Mekkaanse verzen en de Medinese verzen.

a. Mekkaanse verzen zijn verzen die voor de immigratie van de profeet van Mekka naar Medina zijn geopenbaard. De Mekkaanse periode was vooral bekend voor het leggen van de grondslagen van de islam onder meer attawhīd (monotheïsme). Er wordt ook een sterke nadruk gelegd op de universele waarden en normen zoals rechtvaardigheid, eerlijkheid, gelijkheid. Daarom vindt men geen gedetailleerde uitleg in deze verzen met betrekking tot islamitische regelgevingen.

Figuur 1.8
Bron: © arapix /
Adobe Stock

b. Medinese verzen zijn in tegenstelling tot de Mekkaanse verzen gedetailleerder van aard omdat Medina een andere context heeft dan Mekka.

⁵ <https://koran.nl/soerah-5-al-ma-idah-de-tafel/> (toegang 14/08/2020).

⁶ Cf. M. ATTAHAR IBN ASSHOUR, Maqasid Assharia Al-Islamiya, Amman, Dar Annafa-is, 2002, p. 153.

Belangrijke voorwaarde: Medinese verzen moeten in het licht van Mekkaanse verzen worden begrepen!

3. De reden van openbaring of sabāb an-nuzūl

Asbāb an-nuzūl (mv.) betekent de oorzaken of redenen waarom een vers werd geopenbaard. Dit heeft betrekking op gebeurtenissen die zich voordeden in de tijd van de profeet waarop de Koran een antwoord formuleerde.

Figuur 1.9
Bron: © oraziopuccio /
Adobe Stock

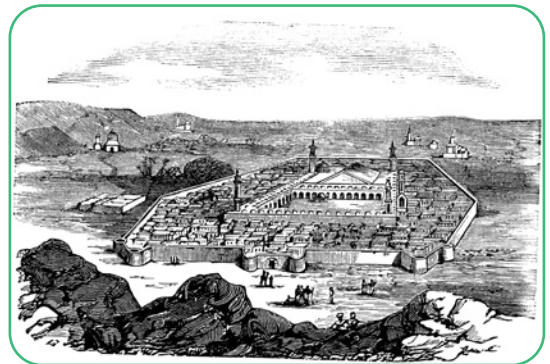
1.3.3 TOEPASSING VAN DE INTERPRETATIEPRINCIPES

Laten we nu deze drie aspecten op het volgende vers toepassen:

“O, jullie die geloven! Neem de Joden en de Christenen niet als bondgenoten, zij zijn bondgenoten van elkaar. En als één van jullie hen als bondgenoot neemt, dan behoort hij zeker tot hen. Waarlijk, Allah leidt het onrechtvaardige volk niet”.⁷

1. De Arabische maatschappij

Dit vers is in Medina geopenbaard. Demaatschappij in Medina verschilt sterk met die van Mekka. Mekka was een handelsstad en Medina was een rurale maatschappij. Medina bestond uit een reeks gehuchten die elk bewoond werden door verschillende etnische groepen. Deze stad was omgeven door vulkanische rotsen die niet vruchtbaar waren. De meeste

Figuur 1.10
Medina
Bron: © Morphart /
Adobe Stock

inwoners waren landbouwers die hun levensvoorziening haalden uit dadels, palmboomgaarden en akkerbouw. Zij waren dus niet volledig afhankelijk van handel zoals de mensen van Mekka en waren meer vijandig tegenover andere etnische groepen. Ze voelden zich ook minderwaardig tegenover de joodse stammen in de oases die bekend stonden pioniers te zijn op vlak van landbouwontwikkeling.

De Aws en Khazraj zijn twee stammen die een belangrijke rol hebben gespeeld bij de aankomst van de profeet Moḥammed in Medina. Zij konden

⁷ <https://koran.nl/soerah-5-al-ma-idah-de-tafel/> (toegang 14/08/2020).

zich in Medina vestigen, vooral op landen die nog niet vruchtbaar waren. Ze stonden onder de bescherming van de joodse stammen. Ze hadden dus een ondergeschikte positie.

De drie grootste joodse stammen in Medina waren de Qaynuqa', de Qurayzah en de an-Naḍīr. De joodse stammen vormden aparte bondgenootschappen met de Arabische groepen en waren vaak in oorlog met elkaar. Daarnaast zorgde het constante gevecht tussen de Aws en Khazraj voor spanning in de stad.

2. Structuur van de Koran

Gelet op wat we in eerder hebben toegelicht bij punt 1 (Arabische maatschappij) is het vers 51 in soerah al-Mā'idah een Medinees vers. Medinese verzen zijn zoals eerder uitgelegd meer gedetailleerd van aard en context gebonden. Met andere woorden, dit vers mag niet buiten de context begrepen worden en moet in het licht van Mekkaanse verzen worden geplaatst, die de nadruk op rechtvaardigheid leggen.

3. De reden van openbaring of Asbāb an-nuzūl

At-Ṭabarī, een hoogstaande Koranexegeet, is van mening dat dit vers een antwoord biedt op een oorlogssituatie waarin enkele moslims, joden en christenen als bondgenoten namen. At-Ṭabarī zegt hierover het volgende: "Het juiste standpunt is dat Allah de moslims verbiedt om joden en christenen als bondgenoten te nemen tegen de mensen van het geloof in Allah en zijn boodschapper"⁸.

Joodse stammen in Medina hadden het verdrag met de profeet verbroken om de stad Medina te verdedigen van Mekkaanse aanvallen. Dit zorgde ervoor dat joodse stammen op gespannen voet stonden met de moslims van Medina. Vervolgens waren er enkele moslims die toevlucht zochten tot joodse stammen omdat ze vreesden dat ze een nederlaag zouden lijden. Ze namen het zekere voor het onzekere. Dit werd door de Koran verboden omdat zulke overlopers de islamitische gemeenschap, die al zwak was, nog feller verzwakten. In die tijd hadden de gemeenschappen op het Arabisch schiereiland weinig kans om te overleven.

De Arabische maatschappij, die een tribale samenleving was, kende geen genade voor de zwakken waardoor een bondgenootschap met een oorlogsvijand sluiten een ondergang kon betekenen voor de moslimgemeenschap die in haar beginfase zat. Als tweede is dit vers een Medinees vers en alle Medineze verzen zijn context gebonden en mogen niet in strijd zijn met Mekkaanse verzen. Met andere woorden hebben Medineze verzen geen universeel karakter. Ten derde kent het vers een reden van openbaring (asbāb an-nuzūl), namelijk dat enkele moslims toevlucht zochten bij joodse stammen die op gespannen voeten stonden met de moslimgemeenschap na het verbreken van een verdrag. Tenslotte is het belangrijk om andere passages in de Koran naast dit vers te plaatsen. Op die manier heeft de lezer een algemeen beeld.

⁸ M. IBN JA'FAR IBN YAZID ATTABARI, Jami' Albayan 'An Tawil Ayi Alquran, Beiroet, Dar Arrisala, 1994, volume 4, p. 34.

1.3.4 OEFENINGEN

OEFENING 1: KLASGESPREK

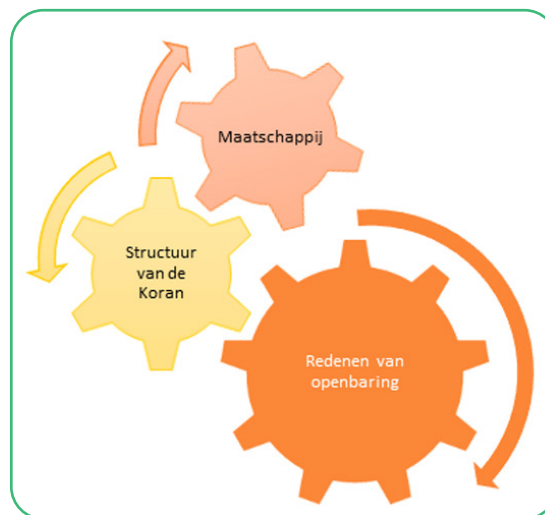
Opdracht: Voer een klasgesprek met de leerlingen en stel de volgende vragen. De leerlingen gaan hierdoor nadenken over hun begrip van de Koran.

Richtvragen:

- Aan wie vragen jullie uitleg wanneer jullie iets niet begrijpen uit de Koran?
- Is het mogelijk om de Koran op meerdere manieren te begrijpen?
- Denken jullie dat het mogelijk is om zelf op zoek te gaan naar het antwoord op jullie vragen over de Koran?

OEFENING 2: SCHEMA

Opdracht: Vul klassikaal het schema in over de principes van de interpretatie van de Koran.

De principes van de interpretatie van de Koran

OEFENING 3: BRAINSTORMEN

Opdracht: De volgende vragen worden aan de leerlingen gesteld. Laat de leerlingen brainstormen op het bord. Overloop nadien klassikaal

Richtvragen:

- Waarom is het belangrijk om de principes van de interpretatie te kennen?
- Wat is het gevaar om de Koran niet als één groot geheel te bekijken?
- Wat zou men bedoelen met letterlijk en figuurlijk interpreteren?
- Kunnen we de taal van de Koran zomaar begrijpen?

1.4 FUNCTIES VAN DE PROFEET MOHAMMED⁹

1.4.1 INLEIDING

Mohammed is een belangrijke persoon en een voorbeeld voor alle moslims. Hij is naast de Koran de bron van moraal. Het is echter heel belangrijk om een onderscheid te maken tussen de verschillende functies van Moḥammed. Met andere woorden: de profeet Moḥammed heeft in verschillende hoedanigheden opgetreden. Soms trad hij op als boodschapper/profeet of als leider of als moefti of als rechter.

Deze verschillende functies van de profeet hebben elk een aparte invloed op de moraal van de islam, want sommige functies zijn van toepassing op de moraal mits ze aan enkele voorwaarden voldoen.

1.4.2 DE HOEDANIGHEID VAN EEN BOODSCHAPPER

De hoedanigheid van de profeet als boodschapper is de meest voorkomende functie. Dit betekent dat de boodschap van deze functie universeel is. Bijvoorbeeld Moḥammed die het monotheïsme(tawḥīd)verkondigd. Deze verkondiging is universeel en is van toepassing op alle moslims.

Figure 1.11
Diversity
Source: © Fatemah
Khaled | Pexels

1.4.3 DE HOEDANIGHEID VAN EEN LEIDER

De hoedanigheid van de profeet als leider kende een belangrijke voorwaarde, met name dat de acties die hij uitvoerde enkel betrekking hadden op leiders of overheden. Deze functie was dus een politieke functie en was bijgevolg enkel van toepassing op politieke leiders en dus niet voor iedereen weggelegd.

Figuur 1.12
De profeet Muḥammad
als militair leider tijdens
een oorlog
Source: © Dezay /
Adobe Stock

⁹ Cf. M. ATTAHAR IBN ASSHOUR, Maqasid Assharia Al-Islamiya, Amman, Dar Annafa-is, 2002, p. 207-210.

1.4.4 DE HOEDANIGHEID VAN EEN MOEFTI

Figuur 1.13
Bron: © shock /
Adobe Stock

Moefti is een geestelijke religieuze leider die de bevoegdheid heeft om religieuze adviezen te geven met betrekking tot bepaalde fenomenen. Zijn religieus advies wordt in het Arabisch “fatwa” genoemd. Een fatwa is altijd context gebonden en mag geenszins toegepast worden in andere contexten zonder dat de gewoontes en tradities in acht worden genomen. De profeet vaardigde zelf ook fatwa’s uit en die dienen eveneens in hun context begrepen worden.

1.4.5 DE HOEDANIGHEID VAN EEN RECHTER

De hoedanigheid van de profeet als rechter kent eveneens een belangrijke voorwaarde met name dat de acties die hij uitvoerde enkel betrekking hadden op rechters. Deze functie is dus een rechterlijke functie en is enkel van toepassing op rechters en dus ook niet voor iedereen weggelegd. De profeet heeft in zijn tijd eveneens als rechter opgetreden en zijn vonnissen dienen vervolgens in hun context begrepen worden.

Samenvattend: Het is dus zeer belangrijk wanneer men de islam bestudeert om een onderscheid te maken tussen die verschillende hoedanigheden. Helaas merken we vooral bij jongeren dat die verschillende hoedanigheden door elkaar worden gehaald, met vaak drastische gevolgen.

Figuur 1.14
Bron: © New Africa /
Adobe Stock

1.4.6 TOEPASSING VAN DE HOEDANIGHEDEN OP VERS 51 SOERAH AL-MĀ'IDAH

Indien we terugkeren naar vers 51 van soerah Al-Mā'idah¹⁰ dan kunnen we afleiden dat in de context van wat eerder werd behandeld bij de principes van de interpretatie, de profeet in de hoedanigheid van een rechter heeft opgetreden. Deze materie is met andere woorden een bevoegdheid van leiders of theologen en niet de taak van een leek.

De moslims leefden, zoals eerder aangehaald, op gespannen voet met joodse stammen omwille van een contractbreuk en dus niet omwille van religieuze motieven (zie Verdrag van Medina). Om die reden heeft de Koran en de profeet toen verboden om joden als bondgenoten te nemen.

¹⁰ “O, jullie die geloven! Neem niet de Joden en de Christenen als bondgenoten, zij zijn bondgenoten van elkaar. En als één van jullie hen als “bondgenoot neemt, dan behoort hij zeker tot hen. Waarlijk, Allah leidt het onrechtvaardige volk niet.” (Al-Mā'idah vers 51)

1.4.7 OEFENING

Oefening 1: Vul in welke soort leiderschap van toepassing is bij de Hadith:

Militaire leider – religieuze leider – moefiti – rechter

HADĪTH	SOORT LEIDERSCHAP
Khabab Ibn Mundhir was de dag van Badr kritisch ten opzichte van de militaire strategie van de profeet. Toen hij begreep dat de strategie een mening van de profeet was en niet Goddelijk geïnspireerd was, stelde hij de profeet een andere aanpak voor. De profeet opteerde voor het voorstel van Khabab omdat het volgens hem beter was. Dat was de filosofie van de profeet, hij raadpleegde de metgezellen en achtte veel belang aan hun meningen. De metgezellen op hun beurt waren in staat om een onderscheid te maken tussen de menselijke bijdrage (profaan) en het Goddelijke	Militaire leider
Khabab Ibn Mundhir was de dag van Badr kritisch ten opzichte van de militaire strategie van de profeet. Toen hij begreep dat de strategie een mening van de profeet was en niet Goddelijk geïnspireerd was, stelde hij de profeet een andere aanpak voor. De profeet opteerde voor het voorstel van Khabab omdat het volgens hem beter was. Dat was de filosofie van de profeet, hij raadpleegde de metgezellen en achtte veel belang aan hun meningen. De metgezellen op hun beurt waren in staat om een onderscheid	Religieuze leider
"Een persoon van de Ansar (oorspronkelijke inwoner van Medina) vroeg raad bij de profeet Moḥammed in verband met een meningsverschil met Zubayr (een migrant vanuit Mekka) over de bevruchting van grond. De profeet vroeg aan Zubayr om de helft van zijn grond te bevruchten -hoewel hij recht heeft op meer- en dan het water naar de grond van de Ansari laten doorstromen. De Ansari werd kwaad en zei aan de profeet: "is het omdat hij een familielid is van jou." De profeet werd eveneens kwaad en zei aan Zubayr: "Bevrucht jouw grond volledig en laat dan het water doorstromen."	Rechter
"Hadith van Hind bint 'Utba en haar man Abū Sufyān. Hind zei aan de profeet: "Abū Sufyān is een gierige persoon hij geeft mij en mijn kinderen niet genoeg onderhoudsgeld, behalve wat ik zonder zijn medeweten neem. De profeet antwoordde: "Neem van zijn geld wat genoeg is om jou kosten en die van jouw kinderen te dekken."	Judge

¹¹ De Slag bij Badr is de eerste grote veldslag tussen moslims en Mekkanen in maart 624 (ramadan 2 AH) bij de stad Badr Hunayn. De moslims hebben de Slag bij Badr gewonnen.

1.5 POLARISATIE

1.5.1 DE KORAN (DE) POLARISEERT?

Figuur 1.15
Bron: © Jürgen Fälchle
Adobe Stock

Volgens het netwerk “wij zij polarisatie”, “is polarisatie een doorgedreven wij-zij denken. Het is een opdeling van de samenleving in groepen en in kampen. Die groepen kunnen heel reëel zijn. Zo leven er in België bv. Vlamingen en Walen. Maar de polarisatie duikt op als het ene kamp kenmerken gaat toeschrijven aan het andere kamp.

Dan hoor je bv. uitspraken zoals “Vlamingen zijn ondernemend” en “Walen zijn gezellig” of dat “Vlamingen bekrompen zijn” en “Walen lui”.

Hoewel de wij-zij-verschillen worden voorgesteld als een feitelijke waarheid, hebben feiten maar een beperkt effect op polarisatie. Dit komt omdat het bij uitstek een gevoelsdynamiek is. Polarisation is geen rationeel, maar een emotioneel proces waarbij vooral het onderbuikgevoel een rol speelt.

Polarisation is een universele dynamiek. Iedereen – ook jij – deelt mensen in groepen. En daar is op zich niets mis mee. Denken in hokjes is zelfs zo oud als de mens. Het was een manier om in te schatten of een omgeving veilig was of niet. Deze manier van denken heeft bijgedragen tot wie wij nu zijn. Door te denken in ‘wij’ bevestigen we onze identiteit en identiteit biedt veiligheid en houvast.

Problematisch wordt het wanneer die wij-groep zich afzet tegen de (vermeende) identiteit van de zij-groep. Dat zorgt voor een toenemende onderlinge spanning. Mensen gaan verder van elkaar staan. Steeds meer mensen voelen de druk om te kiezen voor één van beide partijen. Zo ontspint zich een versterkend proces van vervreemding dat uiteindelijk kan uitmonden in agressie of zelfs oorlog”¹¹.

Vers 51 van soerah Al- Mā'idah kan bij de lezer de indruk wekken dat de Koran polariseert, want het vers verdeelt het Arabisch schiereiland in religieuze groepen namelijk, joden en christenen aan de ene kant en moslims aan de andere kant aangezien in dit vers de Koran de moslims verbiedt om joden en christenen als bondgenoten te nemen.

¹¹ POLARISATIE, Polarisation uitgelegd; <https://wij-zij.be/polarisation-uitgelegd/> (toegang 03.04.2020).

1.5.2 WIJ-ZIJ EN VERBINDEN

Figuur 1.16
Diversiteit
Bron: © vector_s/
Adobe Stock

Bij nader inzien en zoals in de andere hoofdstukken aangehaald was stond de toenmalige moslimgemeenschap in haar kinderschoenen. Het was een manier om de omgeving veilig te maken voor moslims zoals dit ook in de polarisatietheorie bij het netwerk van “wij-zij polarisatie” wordt uitgelegd: “Het was een manier om in te schatten of een omgeving veilig was of niet. Deze manier van denken heeft ons mee gemaakt tot wie wij nu zijn. Door te denken in ‘wij’ bevestigen we onze identiteit. En identiteit biedt veiligheid en houvast” ¹².

Destijds leefden moslims en joden op gespannen voeten omwille van contractbreuk en de Koran gaf toen de legitimiteit aan de profeet als leider om dit vers in de praktijk te implementeren. De hoedanigheid van de profeet als leider mag niet zomaar door iedereen worden toegepast zoals dit in het vorige hoofdstuk werd vermeld.

Helaas maken moslimextremisten gebruik van dit vers door het uit haar context te halen met als doel te polariseren. Dit wordt door de filosoof Brandsma de pushers genoemd. De pushers gebruiken het vers en maken extreme uitspraken door absolute termen te gebruiken zoals “alle joden en christenen zijn vijanden”. Terwijl de joden in het vers de joden van het Arabisch schiereiland waren die het verdrag met de profeet hebben geschonden. Bijgevolg zijn die absolute termen totaal misplaatst.

Maar volgens het polarisatiemodel van filosoof Brandsma zijn er altijd twee pushers die elkaar in de publieke arena bekampen: een pusher in het ene kamp zal dus altijd een tegenpool vinden in het andere kamp. De tegenpool in ons verhaal zijn de islamofoben die exact hetzelfde vers gebruiken als de moslimextremisten om ook te polariseren. Zij gebruiken ook algemene termen zoals “alle moslims zijn antisemieten”.

Dan heb je de joiners, de medestanders van de pushers, zij die onder druk van de pusher een kamp hebben gekozen. Zij volgen meestal de pushers uit onwetendheid.

Tenslotte hebben je de silentgroup. Dat is een grote, heterogene groep die geen kamp kiest.

¹² Ibid.

Sommigen omdat ze onverschillig zijn, anderen omdat ze net heel betrokken en genuanceerd willen zijn en nog anderen omdat hun beroep van hen vraagt geen kant te kiezen. Typisch voor deze 'stille' middengroep is dat ze onzichtbaar zijn in het publieke debat. Daarom horen we vandaag de dag meestal uitspraken zoals: "waar zijn de gematigde moslims?" en "waarom laten de gematigde moslims hun stem niet horen?". De vraag die we wellicht moeten stellen is: "krijgen die moslims wel een podium?".

De bruggenbouwer dient zich meer op die silentgroup te focussen en die te proberen overtuigen. Vervolgens mag hij geenszins energie steken in de pushers. Zij beseffen echter niet dat zij op deze manier brandstof geven; zij nemen de termen van de pushers over en bieden de pushers eigenlijk een forum om hun monoloog af te steken. Op die manier is hun manier van werken vaak contraproductief. Het midden komt namelijk niet aan zet. Om die reden moet de silentgroup de context van het vers in de Koran worden meegegeven met alle bijhorende nuances. De pushers rekruteren namelijk hun joiners in de silentgroup zoals het geval is bij veel jongeren die naar Syrië zijn vertrokken.

1.5.3 OEFENING

OEFENING 1: LEESTEKST IMAM KHALID BENHADDOU EN SAMI YUSUF

Opdracht:

Deze oefening gaat dieper in op een citaat uit het videofragment van imam Benhaddou dat hieronder staat.

De leerlingen lezen klassikaal of individueel de tekst.

Nadien bekijken de leerlingen op YouTube een videoclip van de zanger Sami Yusuf getiteld "Forgotten Promises".

Ze lossen vervolgens de vragen op die zijn gelinkt aan het lied.

Nadien wordt de link tussen het citaat van imam Benhaddou en de boodschap van het lied besproken.

Zie bijlage voor de songtekst van het lied

Citaat imam Khalid Benhaddou:

Islam en andere religies nodigen uit tot engagementen over de eigen levensbeschouwelijke grenzen heen. Dan denk ik aan engagementen die de samenleving ten goede komt in het algemeen belang. Dan denk ik aan armoede die we als samenleving samen kunnen bestrijden, opkomen voor de zwakkeren en noem maar op. Dat zijn allemaal engagementen die ons ook als samenleving kunnen doen verbinden. en waar wij voor een stuk bij kunnen depolariseren omdat je een gemeenschappelijk doel voorop stelt en niet focus op afkomst."

Sami Yusuf is een moslim en een Britse zanger met Azerbeidjaanse-Iraanse roots. De teksten van Sami Yusuf zijn spiritueel en religieus van aard. Ze bevatten dus een islamitische boodschap over mensen verbinden, God, de profeet Mohammed, diversiteit, waarden en normen...

Wie aandachtig luistert zal ondervinden dat zijn boodschap universeel is van aard.

Hij gebruikt zijn bekendheid om humanitair werk te verrichten. Hij is verschillende rollen als ambassadeur bij de Verenigde Naties. (Global Ambassador Against Hunger en Elite Ambassador for the UN World Interfaith Harmony Week).

1. Waar staat het klappen met de handen en knippen met de vingers symbool voor?

Om de mensheid wakker te maken.

2. Wat houdt de belofte in die we hebben gemaakt als mensheid?

Dat wij als mensen de plicht hebben om voor elkaar te zorgen. Dat wij allemaal één zijn.

3. Wat bedoelt men met “zusters zij aan zij”, “broeders zij aan zij”.

Hij doelt op broederschap en dat alle mensen zij aan zij naast elkaar moeten bij staan.

BIJLAGE: SONGTEKST SAMI YUSUF — FORGOTTEN PROMISES

Songtekst in het Engels	Songtekst in het Nederlands
<i>Tonight the world will sleep But hunger will not wait For promises we made We share one soul We share one land We have one time to understand We are one humankind Brothers side by side We'll have no regret We will not forget We are one humankind Sisters side by side We'll have no regret We will not forget Samiḥna ya allāh Wa irrḥamna ya Rabbah Wa imnaḥ rizqaka lil-'afwah Wa abi'd anha kul al-aah Our words must count Hunger will not wait For promises we made We share one soul We share one land We have one time to understand We are one humankind Brothers side by side We'll have no regret... Samiḥna ya allāh Wa irrḥamna ya Rabbah Wa imnaḥ rizqaka lil-'afwah Wa abi'd anha kul al-aah Our words must count Hunger will not wait For promises we made</i>	<i>Vannacht zal de wereld slapen Maar de honger wacht niet Voor beloften die we hebben gemaakt We delen één zie IWe delen één land We moeten één keer begrijpen We zijn één mensheid Broers zij aan zij We zullen er geen spijt van krijgen We zullen niet vergeten We zijn één mensheid Zusters zij aanzij We zullen er geen spijt van krijgen We zullen niet vergeten Samiḥna ya allāh Wa irrḥamna ya Rabbah Wa imnaḥ rizqaka lil-'afwah Wa abi'd anha kul al-aah Onze woorden moeten tellen Honger wacht niet Voor beloften die we hebben gemaakt We delen één ziel We delen één land We moeten één keer begrijpen We zijn één mensheid Broers zij aan zij We zullen er geen spijt van krijgen Samiḥna ya allāh Wa irrḥamna ya Rabbah Wa imnaḥ rizqaka lil-'afwah Wa abi'd anha kul al-aah Onze woorden moeten tellen Honger wacht niet Voor beloften die we hebben gemaakt</i>

1.6 WOORDENLIJST

Ma'ud al'rab: Dit is een term die de grote theoloog Abū Ishāq al-Shāṭibī gebruikt om de tijdsgeest van Arabieren in de tijd van de openbaring te benadrukken. Hiermee bedoelt hij dat de kennis van gewoontes en manier van leven van Arabieren belangrijk is om de Koran te begrijpen.

Hadith: Al wat aan de profeet Mohammed vzmh wordt toegeschreven van zowel woorden, daden, stilzwijgende goedkeuringen, uiterlijke kenmerken en innerlijke kenmerken.

De vernietigde Arabieren: Worden beschouwd als de afstammelingen van de profeet Nūḥ.

De pure Arabieren: Staan ook bekend als de Qahtanian Arabieren en verbleven in Jemen.

De gearabiseerde Arabieren: worden beschouwd als directe afstammelingen van 'Ismā'īl en de profeet Moḥammed.

Mekkaanse verzen: zijn verzen die voor de immigratie van de profeet van Mekka naar Medina zijn geopenbaard.

Medinese verzen: zijn in tegenstelling tot de Mekkaanse verzen zijn Medinese verzen gedetailleerder van aard omdat Medina een andere context heeft dan Mekka.

De reden van openbaring of sabāb an-nuzūl: Betekent de oorzaken of redenen waarom een vers werd geopenbaard. Dit heeft betrekking op gebeurtenissen die zich voordeden in de tijd van de profeet waarop de Koran een antwoord formuleerde.

Pushers: Groepen die extreme uitspraken doen over de (identiteit van de) andere op een luide en zichtbare manier. Pushers zijn 100% overtuigd van hun gelijk. Zij drukken zich uit in absolute termen: alle, niemand, altijd, nooit, iedereen... Er zijn altijd twee pushers die elkaar in de publieke arena bekampen: een pusher in het ene kamp zal dus altijd een tegenpool vinden in het andere kamp.

Joiners: De joiners zijn de medestanders van de pushers, zij die onder druk van de pusher kamp hebben gekozen. De joiner is minder extreem dan de pusher maar kiest wel openlijk kleur.

Silentgroup: Dit is een grote, heterogene groep die geen kamp kiest. Sommigen omdat ze onverschillig zijn, anderen omdat ze net heel betrokken en genuanceerd willen zijn, en nog anderen omdat hun beroep van hen vraagt geen kant te kiezen. Dat zijn de professioneel neutralen: leerkrachten, politiemensen, rechters, ... Typisch voor deze 'stille' middengroep is dat ze onzichtbaar zijn in het publieke debat.

Foto: © Annie Spratt | Unsplash

1.7 TRANSCRIPTIE VAN DE VIDEO

SPEELPLAATS

We zien kinderen spelen op de speelplaats. Vervolgens zien we dat twee jongere kinderen op de grond worden geduwd. Ahmed en Pieter-Jan worden gepest.

Pester 1: Ben je er weer met jouw schoenen uit de tweedehandswinkel.

Pester 1: Oh nee pas op! Straks gebruikt hij zijn rekenhoofd om te berekenen. Hahah

Pieter-Jan: Laat ons gewoon met rust!

Pester 1: Oh nee... Wat ga jij doen?

De pester intimideert Pieter-Jan.

Pieter-Jan: Euh... mijn vriend hier heeft een zwarte band in karate!

Pester 1: Ah serieus? (Draait zich weer naar Ahmed) hahaha waarom laat je het dan niet zien ... kom op! Ahmed staat op en de pestkop duwt hem weer op de grond...

Pester 1: Wauw ... een zwarte band? Hahaha

We horen de schoolbel rinkelen!

Pester 1: Aah gered door de bel!

De pestkop trekt zich terug... Pieter-Jan wendt zich tot zijn vriend.

Pieter-Jan: Ik weet hoe graag je jouw karatekunsten aan die jongens had willen laten zien ... Waarom heb je het niet gedaan?

Ahmed: Ja, inderdaad ... maar de directeur zou me van school sturen als ik had teruggevochten.

WERKPLAATS VADER HAROON

We zien auto's die worden geassembleerd in een fabriek. Haroon een 40-jarige man die moslim is, werkt aan de lopende band met 2 blanke collega's.

Collega 1: Zeg, Haroon ik heb gehoord dat de vrouw geen rechten heeft binnen de islam. Jullie kunnen zomaar met vier vrouwen trouwen als je wilt.

Haroon: Dat is verkeerd. De islam respecteert de vrouw. Bovendien, de overgrote meerderheid van de moslims hebben maar één vrouw.

Collega 2: Daar geloven we niets van.

En de twee collega's beginnen te lachen.

We zien Haroon gefrustreerd raken door de situatie en de dingen die collega's zeggen, maar hij onthoudt zich van alles te zeggen.

FAMILIEHUIS

We zien Haroon aankomen bij zijn huis.

We zien Ahmed en zijn familie (zijn vader, Haroon, zijn moeder, Fatima en zijn zus, Zeynep) samen aan de eettafel. Het is vrij rustig omdat Haroon en Ahmed beiden een erg slechte dag hadden. De moeder van het gezin probeert een gesprek te voeren.

Fatima: Hoe verliep jullie dag?

Niemand antwoordt.

Zeynep: Ahmed werd vandaag weer gepest op school!

Haroons ogen gaan wijd open en we zien dat hij woedend wordt.

Fatima: Ahmed, is dit waar?

Ahmed: Zucht ... ja moeder ... maar ik heb geen ruzie gemaakt!

Fatima: Dank Allah!

Haroon (schreeuwt): Ik kan dit niet meer aan!!! Deze mensen denken dat ze zoveel beter zijn dan wij! (Zweert in het Arabisch:)

Haroon verlaat de kamer en iedereen die achterblijft, is in shock

Fatima: Laat hem maar even doen. Ik spreek wel met hem als hij is afgekoeld.

Fatima staat op en vertrekt ook.

VADER HAROON

Haroon zit achter zijn computer in zijn kamer. Hij klikt boos op zijn pc. De deur gaat open en Fatima komt binnen.

Fatima: Haroon, gaat het? Je gedraagt je zo vreemd de laatste tijd! Je hebt uw kledingstijl veranderd, je wilt Karim niet meer zien, (benadrukt) je beste vriend! En je blijft elke avond laat op het internet surfen en ...

Haroon: Laat me maar met rust. Ik heb tijd nodig om na te denken!

Fatima: Ok schat, laat het mij weten als je wat nodig hebt.

Hij leunt achterover op zijn stoel en zet zijn koptelefoon op. We zien hem dan in een trance kijken naar zijn scherm. We zien een imam die predikt dat moslims en niet-moslims vijanden zijn van elkaar.

Computer: En nooit zullen de Joden of de Christenen je goedkeuren totdat je hun religie volgt.

Haroon herhaalt: Inderdaad, de leiding van Allah is de enige leiding.

Computer: 'U die gelooft! Neem de joden en de christenen niet als vrienden. Ze zijn vrienden met elkaar en wie hen als vrienden beschouwt, is inderdaad een van hen. Voorwaar, Allah leidt de onrechtvaardige mensen niet. Als je hun verlangens zou volgen nadat deze kennis tot je is gekomen, zou je tegen Allah zijn en geen beschermer of helper hebben. "

De scène eindigt op de ogen van Haroon die volledig in de ban zijn. Dan is er een overgang op Haroon wakker worden en naar de keuken lopen voor het ontbijt.

ONTBIJT

Het gezin eet samen. Haroon komt als laatste aan en ziet er erg moe uit. Hij gaat zwijgend zitten.

Fatima: Voel je je beter schat?

Haroon: Nee, vrouw ... Helemaal niet ... Ik haat mijn werk; Ik haat het om hier te wonen. Ik spreek de taal niet, ik ben de enige persoon op de werkplek die niet christen is. En ze lachen ons en onze religie uit. Het enige wat we kunnen doen is onszelf beschermen.

Ahmed: Vader, wat zeg je?

Haroon: Zoon, we zijn moslims en onze religie staat ons niet toe om ons te mengen met ongelovigen zoals christenen of andere niet-moslims.

Iedereen: Wat?!

Haroon: We kunnen geen vrienden met ze zijn. De Koran verbiedt het. Begrijp je dat?? We zijn anders en ze willen dat we ze leuk vinden.

Ahmed: Uhm ... en hoe zit het met mijn klasgenoten en mijn beste vriend Pieter-Jan? Toon wat respect tegenover je ouders of je zal geen dak meer onder jouw hoofd hebben. Je kan geen vrienden meer zijn met Pieter-Jan. Onze religie is nooit verkeerd!

SCHOOL

De klok tikt naar 16.00 uur. We zien het einde van de dag op school. Alle kinderen springen op als ze de schoolbel horen.

Kinderen: Yeeey!

Leraar: Vergeet dus niet om pagina 42 tot en met 55 voor morgen te lezen!

We zien de kinderen naar buiten lopen. Pieter-Jan benadert Ahmed.

Pieter-Jan: Hey Ahmed, mijn moeder zei dat het vrijdag goed is! Weet je ... onze logeerpartij! We kunnen eindelijk een kans maken op onze hoge score!

Ahmed: Euhm ... sorry ... Pieter-Jan ik kan niet ... Ik heb andere dingen te doen ...

Pieter-Jan: maar je hebt het beloofd?

Ahmed: ... Het spijt me ... Het is mijn vader, hij werd helemaal gek en zei dat hij niet meer wil dat we vrienden zijn omdat je geen moslim bent ... Ik zal naar hem moeten luisteren tot dit moment voorbij is ...

Pieter-Jan: Maar dat is belachelijk!

Ahmed: Ik weet het, maar ik moet respect tonen voor mijn vader ... Ik heb geen keus!

Ahmed loopt zwijgend weg en laat Pieter-Jan geschokt achter. Hij loopt naar een auto.

AUTODAG

De vader van Ahmed wacht in de auto om zijn zoon op te halen. Ahmed stapt op de achterbank en zijn vader rijdt weg ...

Haroon: Met wie was je aan het praten?

Ahmed: zucht... Dat was Pieter-Jan...

Haroon: (wordt boos): Dit is onaanvaardbaar! Was het niet duidelijk wanneer ik je verbood contact met hem te hebben! Blijf weg van christenen en joden en alle andere ongelovigen!

Ahmed: Maar vader, ...

Haroon: Er zijn geen maren... Dit is je laatste waarschuwing!! Of je bent niet langer een zoon van mij ... Ahmed kijkt naar beneden en is duidelijk erg verdrietig

Ahmed: oke vader....

VADER AHMED

We zien dat Fatima een bericht krijgt:

Karim: Fatima, ik sta aan de deur, ik kwam zo snel als ik kon.

Fatima doet de deur open en Karim staat daar.

Fatima: Heel erg bedankt om zo snel mogelijk te komen Karim.

Karim: Geen zorgen, Fatima, hij is mijn beste vriend. Waar is hij?

Fatima: Hij zit weer boven. Ga alsjeblieft met hem praten.

We zien Karim naar boven gaan.

HAROON

We zien Haroon achter zijn computer naar dezelfde video kijken als voorheen.

Dan klopt er iemand op de deur.

Haroon: Ik heb het nu druk.

De deur gaat open en Haroon kijkt naar de deur en is verrast.

Haroun: Salaam Karim.

Karim: Aleykoulm Salaam. Het is lang geleden dat we elkaar hebben gezien. '

Harun: Inderdaad mijn vriend, kom binnen.

Karim: Harun, je doet zo afstandelijk de laatste tijd. Probeer je me te vermijden? '

Harun: Het heeft niets met jou te maken. Ik voel me niet goed. Ik ben enorm gefrustreerd. Ik hou niet meer van dit land. Ik voel me hier niet op mijn gemak als moslim. ' Mijn vriend, je hebt veel kennis over de islam. Ik heb veel nagedacht over Surah Al-Maidah, vers 51:

O jullie die hebben geloofd, neem de Joden en de Christenen niet als bondgenoten. Ze zijn [in feite] bondgenoten van elkaar. En wie onder jullie een bondgenoot is, dan is hij inderdaad [een] van hen. Voorwaar, Allah leidt de onrechtvaardige mensen niet.

Karim: Harun mijn beste broer, als je de koran en de betekenis van religieuze verzen wilt begrijpen, moet je je verdiepen in de context, omdat deze teksten meestal een antwoord waren op problemen die zich in die tijd voordeden. Als een vers uit zijn context wordt gehaald, kan dit leiden tot een verkeerde interpretatie van het doel en de essentie van die verzen.

Harun: Hoe bedoel je?

Karim: In die tijd werd de jonge moslimgemeenschap vervolgd door Arabische, joodse en christelijke stammen. Ze braken een verdrag en probeerden de zwakke moslimgemeenschap te overtreffen. Deze oorlog was een heel specifieke situatie met specifieke stammen. Voor en na de oorlog vestigde de profeet Mohammed liefde, tolerantie en samenleven tussen verschillende gemeenschappen en stammen, ongeacht hun religie. De samenstelling van Medina is een voorbeeld.

Harun: Echt ... interessant ...

Karim: Ja mijn vriend, we moeten het misleidende gebruik van heilige teksten vermijden, we moeten de context begrijpen waarin de teksten de eerste keer verschenen.

Harun: Ik heb onze dialogen echt gemist mijn vriend."

Harun: Ahmed, luister naar de wijze woorden van je oom Karim. Je zult veel leren. '

WOONKAMER

We zien de 2 kinderen spelen op een videogame.

Pieter-Jan: Ik ben zo blij dat je vader van gedachten is veranderd!

Ahmed: Oh geloof me ... ik ook!

1.8 BIBLIOGRAFIE

Abd Arrahmane Assouyouti, J., Alitqaan fi 'lum Alquraan, Medina, Majma' Malik Fahd, 2002.

Attahar Ibn Asshour, M., Maqasid Assharia Al-Islamiya, Amman, Dar Annafa-is, 2002.

Ibn Ala Idris Al-Qarafi, A., Alihkam FI Attamyiz 'An Alihkam Wa Tassarufaat Al-Qadi Wa Al-Imam, Aleppo, Maktab Amatbu'aat Al-Islamiya, 1987.

Ibn Ala Idris Al-Qarafi, A., Alfuruq, Beiroet, Al-lam Alkitab, zonder datum, volume 1.

Ibn Ibrahim Asshatibi, I., Almuwafaqat Fi Usul Ashari'a, Beiroet, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2005.

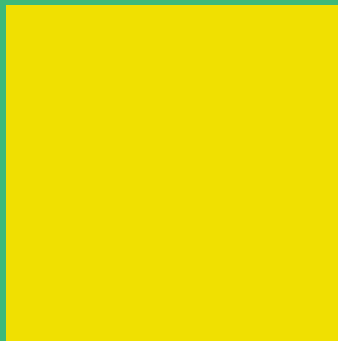
Ibn Idris Asshafi'i, M., Arrisala, Beiroet, Dar Al-Marefah, 2004, volume 1.

Ibn Ja'far Ibn Yazid Attabari, M., Jami' Albayan 'An Tawil Ayi Alquran, Beiroet, Dar Arrisala, 1994, volume 4.

Polarisatie, Polarisatie uitgelegd; <https://wij-zij.be/polarisatie-uitgelegd/> (toegang 03.04.2020).

UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS: VEREENVOUDIGDE VERSIE. (z.d.). Geraadpleegd op 3 april 2020, van <https://www.amnesty-international.be/subthema/universele-verklaring-van-de-rechten-van-de-mens-eenvoudige-versie/841>

2

DE ONTMOETING MET SACRALE/
HEILIGE TEKSTEN:
GEWELDDADIGE TEKSTEN

MODULE TWEE

DE ONTMOETING MET SACRALE/HEILIGE TEKSTEN: GEWELDDADIGE TEKSTEN

2.1 ALGEMENE INLEIDING

2.1.1 STRUCTUUR VAN DE HANDLEIDING

Deze handleiding voor de leerkracht is een didactisch pakket waarin het volgende thema wordt uitgewerkt: “De ontmoeting met de heilige teksten: teksten over geweld”. Dit pakket is ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen en biedt de leerkracht of begeleider van een leergroep de kans om op het niveau van de eigen klasgroep dit thema uit te werken.

In deze handleiding kan de leerkracht rond verschillende onderwerpen werken die aansluiten bij het overkoepelende thema “De ontmoeting met de heilige teksten: teksten over geweld”. Aan de hand van impulsen en didactische suggesties is het mogelijk om vanuit verschillende perspectieven dit thema te benaderen. Impulsen zijn elementen die de leerkracht in de klas kan binnenbrengen om het gesprek op gang te brengen. Deze handleiding bevat een diversiteit aan impulsen met verschillende moeilijkheidsgraden. Deze impulsen hebben als doel om bij te dragen tot het leerproces en bestaan in verschillende vormen. Het is niet de bedoeling om alle impulsen te gebruiken. De leerkracht kan de meest passende impulsen selecteren op basis van (de beginsituatie in) zijn leergroep. De didactische suggesties zijn concrete voorstellen om met de impulsen aan de slag te gaan en zijn gericht op levensbeschouwelijke reflectie en communicatie. Dit zorgt ervoor dat de leerkracht op een gevarieerde manier de verschillende impulsen, die aansluiten bij de eigen leergroep, kan benaderen.

Deze handleiding maakt een onderscheid tussen ‘basisleerstof’ en ‘verdieping’. De basisleerstof komt standaard aan bod in de handleiding voor de leerlingen en neemt twee lessen in beslag. De leerkracht heeft daarnaast zelf de keuze om de kennis van de leerlingen te verdiepen aan de hand van de extra hoofdstukken met bijhorende impulsen en didactische suggesties, die in deze handleiding worden aangereikt.

- Ten eerste komt er een algemene schets over de interpretatieregels van de Koran. Hiermee leren de leerlingen begrijpen wat er in de Koran staat. De leerling leert op die manier juist omgaan met de Koran en niet selectief. Tenslotte leert hij verzen in de juiste context plaatsen. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.
- Tentweede wordt de term 'Jihad' juist uitgelegd door de oorspronkelijk betekenis van het woord uit te leggen. Daarna leren de leerlingen 'de verzen van het zwaard' in hun context te plaatsen. Tenslotte volgt meer uitleg over de term "jihad". Alle onderdelen van dit hoofdstuk buiten 4.4. "Meer uitleg over de term jihad" behoren tot de basisleerstof van de leerlingen.
- Het laatste hoofdstuk behandelt de vraag naar het begrijpen van de term sharia. De leerling leert de oorspronkelijke betekenis van deze term. Op die manier wordt de misinterpretatie van deze term vermeden. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.

Afsluitend bevat deze handleiding een woordenlijst waarbij alle moeilijke begrippen kort en bondig worden verklaard op het niveau van de leerling. Daarna volgt een bibliografie per hoofdstuk van deze didactische bundel.

2.1.2 INHOUD VAN DE HANDLEIDING

Dit didactisch pakket behandelt het thema "Ontmoeting met heilige teksten: teksten over geweld". Als vertrekpunt voor deze handleiding werd gekozen om te werken met Vers 191 Soerah Al-Baqara: "En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven"¹.

Het vertrekpunt van deze handleiding is een beeldfragment waarin een mogelijke reële situatieschets uit het dagelijks leven van de leerlingen wordt aangebracht. Het beeldfragment is een algemene introductie van het thema "Ontmoeting met heilige teksten: teksten over geweld" voor de leergroep, van daaruit kan de leerkracht vertrekken om dit thema vervolgens verder uit te werken met één of meerdere impulsen en didactische suggesties uit deze handleiding.

Het beeldfragment toont Anwar die 16 is. Hij raakt ontmoedigd omdat hij geen studentenjob kan vinden en vermoedt dat het te maken heeft met zijn islamitische naam en woonplaats (Molenbeek, Brussel). Shahid probeert hem te overtuigen en hij probeert niet-moslims als vijand te bestempelen. Hij gebruikt hiervoor een gedeelte van een citaat uit de Koran. Hij gelooft dat het vers geweld tegen niet-moslims rechtvaardigt en probeert zijn vrienden ervan te overtuigen dat het vers geen contextualisering nodig heeft.

¹ <https://koran.nl/soera-2-al-baqarah-de-koe/> (toegang 17/08/2020)

Maar Anwar is niet overtuigd. Hij laat zijn vrienden Shahid en Pieter-Jan een nieuwe applicatie zien die helpt om de Koran beter te begrijpen. Het wordt de nummer één onderzoeksapplicatie. Het heeft ook een veiligheidsscreener op basis van de Odin-software om interpretatierisico's van welke aard dan ook te voorkomen. De knapste brains van de wereld hebben aan deze AI-oplossing gewerkt, dus het zou hen moeten kunnen helpen de Koran in zijn context te begrijpen.

2.2 TEKSTEN OVER GEWELD

2.2.1 IS DE KORAN EEN GEWELDDADIGE TEKST?

Bij het lezen van de Koran is het belangrijk om jezelf af te vragen met welk doel je dit doet. Het standpunt dat je vervolgens inneemt verschilt ook van persoon tot persoon.

We beperken ons tot de drie volgende doeleinden:

1. Begrijpen wat er in de Koran staat.
2. De lezer wil enkel de tekst lezen en memoriseren.
3. De lezer wil enkel Allah herdenken oftewel *Dhikr*.

Figuur 2.1
Bron: © BillionPhotos.
com / Adobe Stock

2.2.2 BEGRIJPEN WAT ER IN DE KORAN STAAT

Bij dit doel is het belangrijk om de theologische regels van de interpretatie toe te passen.

1. Lezer
2. Auteur
3. Plaats

De Lezer: de lezer is vanzelfsprekend een mens met gevoelens, een bepaalde achtergrond en levenservaring. Deze gevoelens, achtergrond en levenservaring spelen allemaal een rol bij het lezen. Als je een tekst wilt begrijpen, moet je altijd rekening houden met wie de auteur van de tekst is, de plaats en de context.

De auteur schrijft de tekst met een specifieke boodschap. Dit is ook het geval met de Koran. Het is dan aan de lezer om aan de hand van interpretatieregels (of hermeunitiek) de achterliggende boodschap van de Koran achter te halen.

De plaats of tijdsgeest heeft een impact op het begrijpen van de tekst. Daarom is het belangrijk om rekening te houden met de plaats waarin de tekst is geschreven.

In het kader van een uitwisselingsproject is een Belgische leerkracht gedurende twee maanden les gaan geven in een arm dorp in Burundi. De eerste les ging over familie en maatschappij. De leraar projecteerde een foto in de klas. Op de foto stond een grote villa met een prachtige tuin en een kleine kooi met kippen.

De leerkracht vroeg: "Wat zien jullie?"

De meeste leerlingen gaven het volgende antwoord: "Kippen."

De leerkracht vond dit antwoord vreemd. De leerkracht vroeg na de les een verklaring voor het gegeven antwoord. De leerling antwoordde: "De meeste leerlingen uit de klas zijn arm en hebben honger."

Figuur 2.2
Bron: © GraphicsRF /
Adobe Stock

Lees het onderstaande voorbeeld om je daar iets concreter bij te bedenken:

Dit voorbeeld leert ons dat de gevoelens en achtergronden van de leerlingen een invloed hadden op hoe ze naar de prent keken. De leerlingen hadden honger (gevoelens) en ze leefden in

een arm dorp (de achtergrond). Ze zijn niet vertrouwd met de stijl van het huis dat afgebeeld staat in de prent. Iedereen merkt op wat voor hem of haar belangrijk is. De leerlingen vinden voedsel belangrijk omdat ze honger hebben dus kozen zij voor de kip. Een kip betekent voor hen voedsel.

De leerkracht heeft vanuit zijn eigen perspectief gekozen voor die afbeelding. Hij beschouwt wat er op de afbeelding staat als heel normaal. Hij komt uit een welvarend land, waar huizen vrij groot zijn en heel wat mensen een tuin hebben.

Figuur 2.3
Bron: © Brett /
Adobe Stock

Het probleem van misinterpretatie doet zich ook voor wanneer men in de Koranteksten over geweld leest. De Koran is tot stand gekomen in een specifieke context en tijdsgeest. Elke deeltje van de Koran heeft zijn reden van openbaring. Elke lezer die de Koran leest, heeft ook een eigen achtergrond. Een jihadist die op zoek gaat naar geweld in de Koran zal dat er dan ook in terugvinden. Iemand die belang hecht aan dieren zal op zijn beurt overwegend passages opnemen die over dieren handelen. Elke persoon zal een tekstfragment terugvinden over zaken die hem interesseren. Bij het lezen van de Koran zijn de interpretatieregels van groot belang. Dat wil zeggen dat je niet alles zomaar op jouw eigen manier kan interpreteren.

2.2.3 SELECTIEF LEZEN

Het probleem van misinterpretatie doet zich ook voor wanneer men Koranverzen over geweld op een selectieve manier leest. Je mag niet selectief gewelddadige verzen oppikken om ze letterlijk te interpreteren. Het is belangrijk om gewelddadige passages te situeren in de maatschappelijke context waarin ze zijn ontstaan. Gewelddadige Koranverzen verwijzen naar situaties die ten tijde van de openbaring van de verzen zijn gebeurd in een samenleving die anders functioneerde. Die samenleving was een tribale samenleving die niet vergelijkbaar is met onze hedendaagse context.

Deze passages spelen zich af in de zevende eeuw in het Arabisch schiereiland. Ze vertellen ons over wat er toen in die tijd en op die specifieke plaats is gebeurd, over conflicten met specifieke stammen en personen. Ook vertellen ze ons meer over de politieke acties die de profeet

Mohammed vzmh heeft ondernomen. Elk tijdperk en elke samenleving heeft gewelddadige momenten gekend. De uitdagingen waar zij voor stonden zijn niet de uitdagingen waar wij nu voor staan.

De Koran op zich is niet gewelddadig, ondanks de passages over geweld, dood en vernieling. In het volgende gedeelte zullen we het uitgebreid hebben over hoe geweld in zijn context moet worden begrepen.

2.2.4 CONTEXTUELE BENADERING

“En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven.”²

Jihadisten gebruiken dit vers uit de Koran om hun gewelddadige daden te rechtvaardigen. Op het eerste zicht komt dit vers heel gewelddadig over. Het beveelt moslims om ongelovigen te doden.

Een jihadist legt de focus enkel op dit soort verzen. Dit vertelt ons meer over de manier waarop hij de Koran leest. Zoals we al in het vorig hoofdstuk hebben besproken leest de lezer een tekst samen met zijn gevoelens, achtergrond en levenservaringen. Een jihadist selecteert Koranverzen die gewelddadig zijn om zijn eigen gewelddadige overtuiging en zelfs daden te legitimeren.

Deze manier van lezen doet de Koran onrecht aan. De plaats en context en de intentie van de auteur oftewel Maqсад Ashari is van essentieel belang om de Koran te begrijpen.

Het vers: “En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven”³. is geopenbaard in Medina. De verzen van Medina zijn contextueel gebonden. Het is belangrijk om de specifieke context van Medina te bestuderen.

De moslims in Medina waren destijds gevlucht uit Mekka. Hun vijanden konden hen op elk moment aanvallen. Om te overleven moesten ze sterk op hun hoede zijn. Dit vers staat moslims toe om hun vijanden te doden indien hun vijanden hen eerst zouden aanvallen.

Verschillende moslimtheologen zoals Taher Ibn Ashour en Ibn Khatir delen deze interpretatie van zelfverdediging.

Ibn Khatir verklaart het volgende over de betekenis van het vers: “Focus u op hun strijd en verdrijf hen van het land waarvan ze jullie hebben verdreven, net zoals zij zich focussen op jullie verdrijving”⁴. Het vers speelt zich duidelijk af in een oorlogscontext en vanuit een verdedigende positie.

² Ibid.

³ Ibid.

⁴ IBN KATHIR, Tafsir fi 'lum Alquraan, Beiroet, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2010, volume 1, p. 523-524.

Taher Ibn Ashour legt op zijn beurt het vers als volgt uit: “En dood hen indien ze jullie bestrijden, waar jullie hen ook aantreffen”⁵. Ook hier is het duidelijk dat het om een oorlogssituatie gaat en men een zelf verdedigende positie inneemt.

In het vers ervoor (vers 190 soerah albaqara) is ook het duidelijk dat het om een verdedigende positie gaat en dat terugslaan voldoende is om geweld te doen stoppen: “En strijd op het pad van Allah tegen diegene die tegen jullie strijden. Maar overtreed de grenzen niet”⁶.

De gehele context waarin het vers tot stand is gekomen is belangrijk. De moslimgemeenschap was jong en zwak. Zwakke gemeenschappen op het Arabisch schiereiland hadden weinig kans op overleven.

In zijn hoedanigheid als politieke en militaire leider heeft de profeet Mohammed acties ondernomen om zijn gemeenschap te beschermen. De hoedanigheid van de profeet als leider kent een belangrijke voorwaarde: de acties die hij uitvoerde, hebben enkel betrekking op leiders of overheden. De profeet heeft deze acties genomen vanuit zijn positie als politieke leider waardoor het dus enkel van toepassing is op politieke leiders.

⁵ M. ATTAHAR IBN ASSHOUR, Tafsir fi 'lum Alquraan, Tunis, Dar Attounusia Linnashr, volume 2, p 322.

⁶ <https://koran.nl/soera-2-al-baqarah-de-koe/> (toegang 17/08/2020)

2.2.5 OEFENINGEN

OEFENING 1: INVULOEFENING

Vul de ontbrekende woorden in.

Moslimtheologen - Focus - Gevoelens - Gewelddadige daden – Medina - Overtuiging

“En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven?”

Jihadisten gebruiken dit vers uit de Koran om hun **gewelddadige daden** te rechtvaardigen. Op het eerste zicht komt dit vers heel gewelddadig over. Het beveelt moslims om ongelovigen te doden.

Een jihadist legt de **focus** enkel op dit soort verzen. Dit vertelt ons meer over de manier waarop hij de Koran leest. Zoals we al in het vorig hoofdstuk hebben besproken, leest de lezer een tekst samen met zijn **gevoelens**, achtergrond en levenservaringen.

Een jihadist selecteert koranverzen die gewelddadig zijn om zijn eigen gewelddadige **overtuiging** te legitimeren.

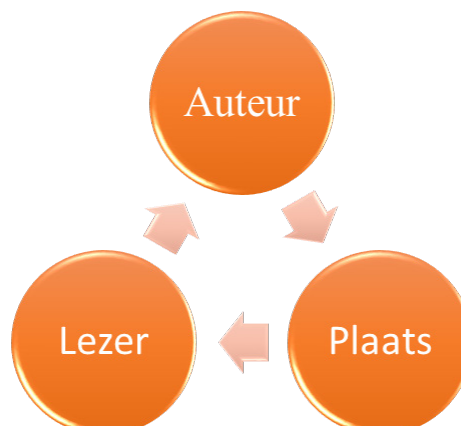
Deze manier van lezen doet de Koran onrecht aan. De plaats, de context en de intentie van de auteur oftewel Maqсад Ashari is van essentieel belang om de Koran te begrijpen.

De verzen van **Medina** zijn contextueel gebonden. Het is belangrijk om de specifieke context van Medina te bestuderen.

De moslims in Medina waren in die tijd gevlucht uit Mekka. Hun vijanden konden hun elk moment aanvallen. Om te overleven moesten ze extreem op hun hoede zijn. Dit vers staat moslims toe om hun vijanden te doden indien hun vijanden hen eerst zouden aanvallen. Verschillende **moslimtheologen** zoals Taher Ibn Ashour en Ibn Khatir delen deze interpretatie.

OEFENING 2: SCHEMA ASPECTEN

Bij het lezen van een tekst moeten we rekening houden met drie aspecten. Vul het onderstaande schema aan:

2.3 DE JIHAD

2.3.1 DE OORSPRONKELIJKE BETEKENIS VAN JIHAD

Jihad' is een term die vaak verkeerd wordt geïnterpreteerd door zowel jihadisten als islamcritici. Beide partijen interpreteren de term op een gewelddadige manier. Het zelfstandig naamwoord jihad komt van het woord jahada. Het betekent 'inspanning' of jhud. Oorspronkelijk ging het om de inspanning die moet worden geleverd om een doel te bereiken. Men kan dit duidelijk afleiden uit een vers uit de Koran: "Als zij (de ouders) er echter op aandringen (djahada) om andere Goden naast mij te aanbidden..."⁷

Het concept 'heilige oorlog' bestaat niet in de islam. Voor de term oorlog wordt de term qitaal (strijd) gebruikt. De term jihad als heilige oorlog vertalen of uitleggen is dus verkeerd.

2.3.2 HOE MOETEN DE VERZEN IN DE KORAN GEÏNTERPRETEERD WORDEN?

Vers 191 van soerah albaqara wordt vaak misbruikt door zowel jihadisten als islamcritici. De ene groep wil geweld rechtvaardigen, de andere groep wil daarmee de islam neerzetten als een gewelddadige godsdienst.

Op het eerste zicht zegt het eerste vers dat moslims de meergoden-dienaars of niet-moslims mogen doden. Laten we het vers bestuderen aan de hand van de volgende aspecten:

Figuur 2.4
Bron: © zef art /
Adobe Stock

- a. Context van het vers
- b. Soort vers
- c. Reden van openbaring

² <https://koran.nl/soera-29-al-ankabut-de-spin/> (toegang 17/08/2020).

a. Context van openbaring

Dit vers werd tijdens een oorlog tussen moslims en niet-moslims uit Mekka geopenbaard. Zoals eerder vermeld is de gehele context waarin het vers tot stand is gekomen van essentieel belang. De nog jonge moslimgemeenschap was zwak. Ze hadden weinig kans op overleven. De profeet nam politieke en militaire beslissingen vanuit zijn functie als leider om zijn gemeenschap te beschermen.

b. Soort vers

“En doodt hen, waar jullie hen ook aantreffen, en verdrijft hen waar zij jullie hebben verdreven.”

Vers 191 van soerat albaqara is een Medinees vers. Medinese verzen zijn meer gedetailleerd van aard en context gebonden. Met andere woorden, dit vers mag niet buiten de context begrepen worden en moet in het licht van Mekkaanse verzen worden geplaatst, die de nadruk op rechtvaardigheid leggen.

c. Reden van openbaring

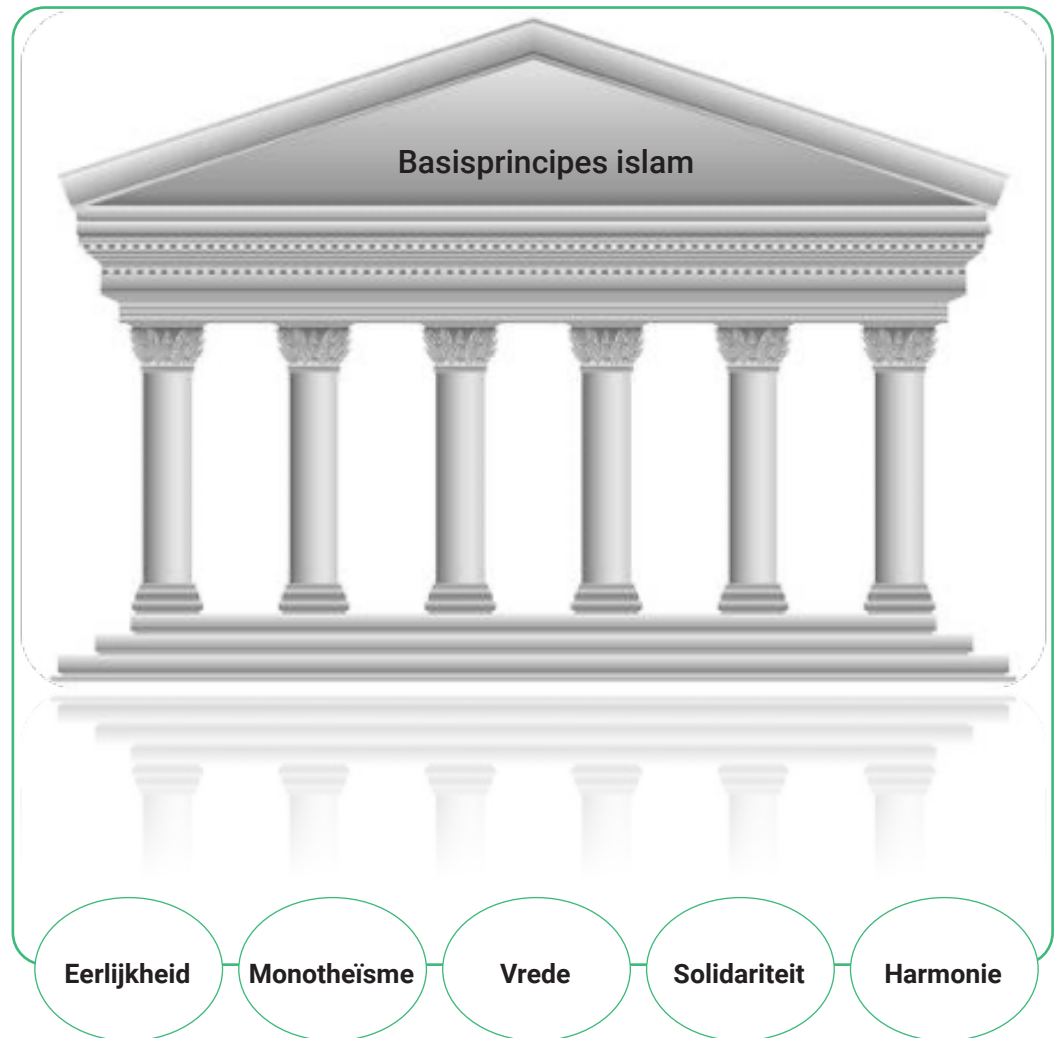
Reden van openbaring of Asbāb an-nuzūl (mv.) betekent de oorzaken of redenen waarom een vers werd geopenbaard. Dit heeft betrekking op gebeurtenissen die zich voordeden in de tijd van de profeet waarop de Koran met een antwoord reageerde.

De reden van openbaring van vers 191 van soerah albaqara is dat de moslims van Medina een verdrag hadden gesloten met de Mekkanen. Er was spanning tussen de verschillende partijen. Toen de Mekkanen het verdrag hadden geschonden gaf de Koran toestemming aan de moslims om oorlog te voeren met de Mekkanen. Hierdoor konden de moslims zichzelf verdedigen en zichzelf beschermen tegen een ondergang.

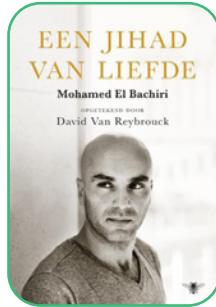
Figuur 2.5
Bron: © BillionPhotos.
com / Adobe Stock

OEFENING 1:
Vul de basisprincipes van de islam in die geopenbaard zijn in Mekka

OEFENING 2: Jihad van de liefde.

Toon de leerlingen de video “De jihad van de liefde”
(Link: <https://www.youtube.com/watch?v=clkzGkyqzoo>)
Laat ze vervolgens de onderstaande vragen beantwoorden.

Figuur 2.6
Bron: © [Goodreads](#)

De Koran verandert van toon omdat het zich in een dramatische context afspeelt waar het ging over leven en dood. Ook speelde zich een onderhandeling af tussen tribale stammen. Men wil het bloedvergiet beperken. Die verzen gebruiken harde taal, maar laten wel open ruimtes vrij. Het zijn allemaal aspecten waar je rekening mee moet houden, anders kan het verkeerd worden geïnterpreteerd en zet het zelfs aan tot doden en het rechtvaardigen ervan.

Mohamed El Bachiri is een Marokkaanse Belg, moslim en Molenbekenaar. Hij verloor zijn vrouw Loubna Lafquiri, tijdens de aanslagen op 22 maart 2016 in Brussel. Mohamed bleef achter als weduwe met drie jonge kinderen. Zijn pleidooi in het tv-programma ‘De Afspraak’ werd het meest bekeken filmpje ooit op de Vlaamse televisie.

1) Wat deed Mohamed El Bachiri oproepen tot de jihad tijdens een avond in een Molenbeekse kerk?

Liefde en broederlijkheid.

2) Wat bedoelt Mohamed met: “Ik roep jongeren op tot jihad”?

Hij heeft het over een jihad die geen haat kent.

3) In de Koran staat er: “la ikraha fi dine” Wat betekent dit?

Er is geen dwang in het geloof.

4) Mohamed heeft het over ‘De zoektocht naar de waarheid’. Welk pad heeft hij gekozen? Het pad van de islam.

5) Hoe kijkt een humanistische moslim naar de Koran?

Hij weet de teksten van de Koran in zijn context te plaatsen, met name de strijdverzen en ze te beschouwen als verhalen uit de 7e eeuw.

6) Waarmee sluit Mohamed zijn pleidooi af?

Allah ou akbar, een eerbetoon aan God.

OEFENING 3: Open brief aan Al-Baghdadi .

120 islamitische geleerden hebben een open brief geschreven die gericht is naar Al Baghdadi (de leider van IS). Ze leggen hem haarfijn uit waarom de ideologie van IS tegen de basisprincipes van de islam ingaat

De leerlingen lezen de brief en vervolgens beantwoorden ze de onderstaande vragen.

1. Een fatwa

Het is in de islam verboden om een fatwa [religieus decreet] uit te vaardigen zonder hiertoe de vereiste opleiding te hebben. Ook dan moet een fatwa de islamitische theologie volgen zoals deze in de klassieke teksten is vastgelegd.

Voorts is het verboden om [hierbij] slechts enkele of slechts een deel van een vers uit de Qur'an te citeren zonder hierbij de Qur'an als geheel en de ahadit [de overlevering van de daden en woorden van de Profeet] als geheel in acht te nemen inzake het onderwerp in kwestie.

Er bestaan strikte voorschriften voor een fatwa; men mag niet naar eigen geloven verzen gebruiken als argument zonder het geheel van de Qur'an en de ahadith in acht te nemen.

2. De taal

Het is in de islam verboden verplichtingen op te leggen zonder grondige kennis van het Arabisch.

3. Simplisme

Het is in de islam verboden om de shari'ah [islamitische wetgeving] te simplificeren en de gevestigde islamitische wetenschap te negeren.

4. Verschillen

[Voor geleerden] is het in de islam toegestaan van mening te verschillen, behalve inzake het fundament van de religie dat alle moslims moeten kennen.

5. De realiteit

In de islam is het verboden om de hedendaagse realiteit te negeren bij het uitvaardigen van decreten.

6. Gij zult niet doden

Het is in de islam verboden om iemand te doden.

7. Ook zult gij niet doden ...

Het is in de islam verboden om gezanten, ambassadeurs en diplomaten te doden; dus ook om journalisten en hulpverleners te doden.

8. De jihad

De jihad [heilige oorlog] mag alleen ter verdediging gevoerd worden. Ook dit is verboden zonder een legitieme aanleiding, zonder een rechtmatig doel en zonder de gedragsregels in acht te nemen.

9. Ongelovigen

Het is in de islam verboden om iemand tot ongelovige (niet-moslim) te verklaren, tenzij hij of zij dit ongeloof publiekelijk bekendmaakt.

10. Gij zult niet ...

In de islam is het verboden om christenen of andere mensen met een [Heilig] Boek op enigerlei wijze schade aan te brengen of te mishandelen.

11. De Yazidi's

[Spreek uit: 'Jezidi's'; schrijf 'Yazidi's']

Het is verplicht de Yazidi's te zien als mensen met een Heilig Boek.

12. Slavernij

Het is in de islam verboden de slavernij opnieuw in te voeren. Hierover bestaat een wereldwijde consensus.

13. Bekeran

Het is in de islam verboden mensen tot bekering te dwingen.

14. Vrouwen

Het is in de islam verboden om vrouwen hun rechten te onthouden.

15. Kinderen

Het is in de islam verboden om kinderen hun rechten te ontnemen.

16. Straffen

Het is in de islam verboden om gerechtelijke straffen uit te voeren zonder daarbij de juiste procedures in acht te nemen inzake rechtvaardigheid en barmhartigheid.

17. Martelen

Het is in de islam verboden om mensen te martelen.

18. De overledenen

Het is in de islam verboden om een stoffelijk overschot te misvormen.

19. God

Het is in de islam verboden om aan God enig kwaad toe te schrijven.

20. De graven

Het is in de islam verboden om de graven en tomben van profeten en hun metgezellen te vernietigen.

21. Opstandigheid

Het is in de islam verboden om in opstand te komen om welke reden dan ook, uitgezonderd expliciet ongeloof van de wetgever en het verbod om te bidden.

22. Het kalifaat

Het is in de islam verboden om een kalifaat te stichten zonder instemming hiermee van alle moslims.

23. De staat

Het is in de islam toegestaan loyaal te zijn aan iemands natie of staat.

24. Emigreren

Sinds het overlijden van de Profeet verplicht de islam niemand waar dan ook naartoe te emigreren

Oefening:

1. Welke punten gaan over geweld

6, 7, 8, 10, 12, 17

2. Welke punten gaan over rechten?

14, 15, 24,

3. Welke punten gaan over vrijheid

13, 4, 24

2.3.4 MEER UITLEG OVER DE TERM JIHAD

“Moslims die geweld gebruiken beweren dat de jihad behoort tot de pijlers van de islam, maar de authentieke bronnen, met name de Koran, maar ook de overlevering van de profeet vzmh, spreken allemaal over de vijf pijlers van de islam: de geloofsbelijdenis, het gebed, het geven van aalmoezen, het vasten tijdens de ramadan en één keer tijdens het leven op bedevaart naar Mekka gaan. De jihadisten hebben de jihad er zelf aan toegevoegd, ter wille van hun ideologische project. Dat is een belangrijke nuance.

Die nuance belet niet dat de jihad als concept wel onderdeel uitmaakt van de islam en vooral van de islamitische staatsstructuur. Het woord jihad stamt af van het Arabische woord juhud wat letterlijk ‘inspanning leveren’ betekent, en niet ‘heilige oorlog’, een associatie die de goegemeente vaak maakt. Het klopt dat in de Koran in de meeste gevallen met het begrip jihad

wordt verwezen naar 'de gewapende strijd', al zijn er ook passages waarin deze term kan vertaald worden als een 'geweldloze en intellectuele strijd' waar de argumentatie als plaatsvervanger van het wapen optreedt.

Jihad is eigenlijk een term die vele ladingen dekt. In de overlevering van de profeet wordt het woord jihad ook vaak gebruikt om een innerlijke strijd aan te geven. Vroeger was het gewoon dat een student een lange reis moest aangeven om te kunnen studeren. Ook dat werd als een vorm van jihad beschouwd. Het kan nog verder gaan: ooit kwam er een man bij de profeet Mohammed (vrede zij met hem) en die vroeg hem: "Ik ben van plan de gewapende strijd te voeren, kunt u mij advies geven?" De profeet vroeg hem: "Zijn uw ouders nog in leven?" "Ja", zei de man. Toen antwoordde de profeet: "Ga terug naar hen, voer een jihad door voor hen zorg te dragen."

Zoals vaak is het heel belangrijk de jihad te begrijpen in de historische context waarin deze term gebruikt werd. Die context is vergelijkbaar met een staatsstructuur vandaag, zoals we die in elk soeverein land kunnen vinden. Laten we dit illustreren aan de hand van een voorbeeld. De federale staat België, en met name het ministerie van Defensie, is bevoegd voor de bescherming van de staatsbelangen bij een mogelijke dreiging. Verder heeft de internationale gemeenschap na de twee wereldoorlogen organisaties opgericht die zich buigen over internationale conflicten of conflicten met een internationale impact. Het zijn dan ook deze instellingen die zich buigen over het al dan niet overgaan tot oorlogsvoering.

In de historische context van het begrip jihad waren deze structuren afwezig. De breuklijnen die de machtsverhoudingen bepaalden en desgevallend uitmondde in oorlogen en conflicten waren van een heel andere orde. Het Romeinse rijk in het Westen of het Mongoolse rijk in het Oosten gebruikten bijvoorbeeld de toen bestaande mechanismen om hun rijk te beschermen. Ook het opkomende islamitische rijk en de jihad die dit rijk mee beschermde, kunnen niet los worden gezien van die tijdgeest.

Vele islamisten keren zich net tegen het idee om zich in te schrijven in deze internationale structuren met als belangrijkste argument dat net deze instellingen gecreëerd zijn in een tijd waarin de islamitische landen onder Westers protectoraat stonden. Zij hebben volgens de islamisten vooral als doel om de sterken (lees: het Westen) te beschermen tegen een eventuele dreiging van de zwakkeren. Maar zelfs wanneer men meegaat in deze redenering, kan men niet ontkennen dat de enige mogelijke optie voor fundamentele verandering binnen deze instellingen ligt en niet erbuiten. Men zal hoe dan ook moeten begrijpen dat de nieuwe machtsverhoudingen die zich vandaag aftekenen, internationale overeenkomsten en compromissen vereisen om de eigen belangen te waarborgen.

In die historische context waarin het concept jihad tot stand kwam, werden er heel strenge regels en voorwaarden geformuleerd waaraan de staat effectief moest voldoen om tot die gewapende strijd te mogen overgaan. Zo moesten de belangen van de islamitische staat reëel bedreigd worden. De landen die vandaag bedreigd worden binnen de internationale betrekkingen en de mondiale politiek, kunnen ook een beroep doen op de internationale gemeenschap om hun belangen te verdedigen en ten oorlog trekken tegen bedreigingen van buitenaf. Die voorwaarden van toen verschillen nauwelijks van de voorwaarden (rules of engagement) die vandaag gelden voor landen die een oorlog zouden willen beginnen. Zeker wanneer deze 'rules' van toen naar de geest worden gelezen" ⁸.

OEFFENING: VRAGEN

Opdracht: Beantwoord de volgende vragen

1. Waarom wordt jihad door de jihadisten aan de vijf pijlers van de islam toegevoegd?

Omwille van hun ideologisch project.

2. Waarom dienen we de term jihad in zijn historische context te begrijpen?

Omdat de context van vandaag fundamenteel verschilt van de context waar de term jihad tot stand is gekomen.

3. Wat zijn de voorwaarden waaraan moet voldoen om over te gaan naar een gewapend strijd?

De belangen van de islamitische staat moeten reëel bedreigd worden. De landen die vandaag bedreigd worden binnen de internationale betrekkingen en de mondiale politiek, kunnen ook een beroep doen op de internationale gemeenschap om hun belangen te verdedigen en ten oorlog trekken tegen bedreigingen van buitenaf.

⁸ K.BENHADDOU, Is dit nu de islam, Gent, Borgerhoff en Lamberigts, 2016, p. 135-136.

2.4 SHARIA

2.4.1 INLEIDING SHARIA

Veel mensen associëren de term 'sharia' met onrecht, harde wetgeving en brutale afstraffingen zoals vrouwenonderdrukking, lijfstraffen etc. Dat komt doordat de media, bepaalde politici en jihadisten de term te pas en te onpas gebruiken. **Maar gebruiken ze de term wel correct?**

De betekenis van de term 'sharia' betekent meer dan enkel islamitische wetgeving. Het bevat niet enkel wetgeving maar o.a. ook rituelen, geloofsleer en filosofie. Het is fout om de vertaling van de sharia enkel te beperken tot 'islamitische wetgeving'.

Sharia is geen wetgeving die strikte regels bevat. Er bestaat geen boek over de sharia die islamitische wetten bevat zoals dat wel het geval is met het Belgische wetboek. Alle boeken over islamitische *fiqh* zijn individuele interpretaties van de Koran en de Soenna.

Allah's woorden zijn eeuwig maar diegene die Allah's woorden interpreteert is slechts een product van zijn tijd. Er bestaan duizenden *tafsiers* en boeken over de *fiqh*, iedereen houdt er een andere interpretatie en mening op na. Al die boeken zijn uiteraard werken gemaakt door mensen en kunnen daarom fouten bevatten in tegenstelling tot de woorden van Allah.

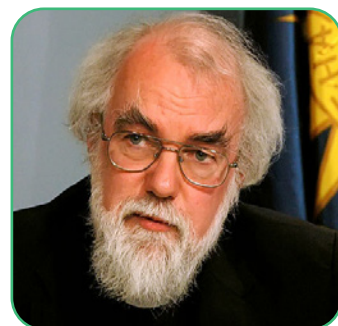
Figuur 2.7
Bron: © David Carillet /
Adobe Stock

2.4.2. OORSPRONKELIJKE BETEKENIS VAN DE TERM SHARIA

Wat betekent 'sharia' nu eigenlijk?

De Arabische term sharia betekent oorspronkelijk het pad dat naar het water leidt. Het gaat hier niet over een waterput waaruit je water moeten halen, maar wel de weg of stroming die je moet volgen om een vruchtbare plaats te vinden of een plek waar water naar toe stroomt.

Water staat voor leven. Dat betekent dat sharia de weg is die gevolgd moet worden om de natuur van de mens te beschermen. De natuurlijke aanleg van de mens moet beschermd worden en automatisch zal dit leiden tot een rechtvaardigere en vredevolle samenleving. Helaas wordt deze term vaak verkeerd geïnterpreteerd en begrepen.

De 104e aartsbisschop van Canterbury Rowan Williams had gezegd: "If we are to think intelligently about the relations between Islam and British law, we need a fair amount of 'deconstruction' of crude oppositions and mythologies, whether of the nature of sharia or the nature of the Enlightenment"⁹. Dit citaat toont aan dat hij de sharia een uitgebreide betekenis gaf met diepgang."

Figuur 2.8
Bron: © pierluigipalazzi
Adobe Stock

Figuur 2.9
De 104e Aartsbisschop
van Canterbury Rowan
Williams, [https://
en.wikipedia.org/wiki/
Rowan_Williams](https://en.wikipedia.org/wiki/Rowan_Williams)

⁹ H. HUMBERTO, Islam and Enlightenment, Baltimore, Maryland, The Johns Hopkins University Press 2012, p 223.

OEFENING 1: Sharia

De leerlingen beantwoorden de onderstaande vragen

1) Wat betekent sharia?

Het pad dat naar het water leidt.

2) Met wat wordt sharia vaak geassocieerd?

Met onrecht, harde wetgeving en brutale afstraffingen zoals vrouwenonderdrukking, lijfstraffen,...

3) Wat gebeurt er met de samenleving als de mens zijn menselijke natuur beschermt?

Het zal leiden tot een rechtvaardigere samenleving.

OEFENING 2: 'De sharia boven de wet'.

Lees een deel van het artikel van theoloog Jonas Slaats en zet een kruisje in de gepaste kolom.

De sharia staat boven de wet:

De sharia is helemaal geen reeks van wetten die netjes neergeschreven staan in de Koran of een ander boek. Je kan m.a.w. geen bibliotheek binnenlopen om er de sharia uit het rek met 'religieuze regels' te halen.

Als concept verwijst het woord 'sharia' louter naar het idee dat er de goddelijke principes zijn die het leven ondersteunen en dat er uit die principes een ethische richtlijn voortvloeit. Anders gezegd: als er een God is, dan zal die God waarschijnlijk van mensen verwachten dat ze zich op een bepaalde morele manier gedragen. Evidente voorbeelden daarvan zijn: niet moorden, niet stelen, zo mededogend mogelijk zijn, bepaalde rituelen onderhouden, etc.

Doorheen de geschiedenis bleef de precieze invulling van deze sharia een oneindig onderworpen aan discussies en debatten - en werd het nooit finaal neergeschreven. Allerhande geleerden discussieerden steeds weer over de precieze manier waarop God wil dat mensen zouden leven.

Handen afhakken en de guillotine

Dus néén, het is niet zo dat 'handen afhakken van wie gestolen heeft' een eeuwige regel is van een vast gebeitelde sharia waaraan elke moslim zich houdt. Wanneer zo'n regel wordt uitgesproken, gaat dat louter om enkele geleerden die in bepaalde contexten tot de conclusie kwamen dat dit een correcte regel was vanuit hun overtuigingen rond (door God gewilde) rechtvaardigheid in de samenleving.

Dat verschilt weinig van, bijvoorbeeld, het feit dat het juridische apparaat in Frankrijk tot in de jaren zeventig de doodstraf door middel van de Guillotine goedkeurde. Het was er een regel die voortkwam uit oude overtuigingen rond (door de laïciteit gewilde) rechtvaardigheid in de samenleving.

Maar net zoals die doodstraf door guillotine kon worden stopgezet omwille van veranderende ideeën, kan de interpretatie van islamitische geleerden tegengesproken en gewijzigd worden. Wat de ene correct vond, vindt de andere niet gerechtvaardigd en sommige regels die in theorie misschien wel aanvaard werden, werden in praktijk niet altijd gevolgd”¹⁰.

Zet een kruisje in de gepaste kolom

	Ja	Nee
Is de sharia een reeks van wetten die in de Koran staan?		X
Verwijst de sharia naar goddelijke principes die het leven ondersteunen?	X	
Is handen afhakken van wie gestolen heeft een eeuwige regel?		X
Mag men de interpretatie van islamitische geleerden tegenspreken?	X	
Bleef men doorheen de geschiedenis discussiëren over de precieze invulling van de <i>sharia</i> ?	X	

¹⁰ Jonas SLAAS, de sharia staat wel boven de wet, in Knack, 18 februari 2017.

2.5 WOORDENLIJST

Ayat As Sayf: De verzen van het zwaard. Dit zijn verzen die gewelddadige van aard zijn en moeten in context begrepen worden.

Dhikr: Het herdenken van God

Fiqh: De kennis van de islamitische praktische voorschriften. In principe betekent fiqh in eenvoudige termen dat elke moslima of moslim middels studie van de islam, kennis en inzicht krijgt over het begrijpen en toepassen van islamitische regels en het inschatten van de consequenties hiervan.

Hadith: Al wat aan de profeet Mohammed vzmh wordt toegeschreven van zowel woorden, daden, stilzwijgende goedkeuringen, uiterlijke kenmerken en innerlijke kenmerken.

Jihad: Het komt van het woord 'djahada' dat inspanning betekent. Oorspronkelijk ging het om de inspanning die moet worden geleverd om een doel te bereiken.

Maqsad Ashari: Doeleinden van de islam.

Sharia: De weg die men moet volgen om tot een rechtvaardige en vredevolle samenleving te komen

Tafsir: Interpretatie van de Koran door islamitische geleerden

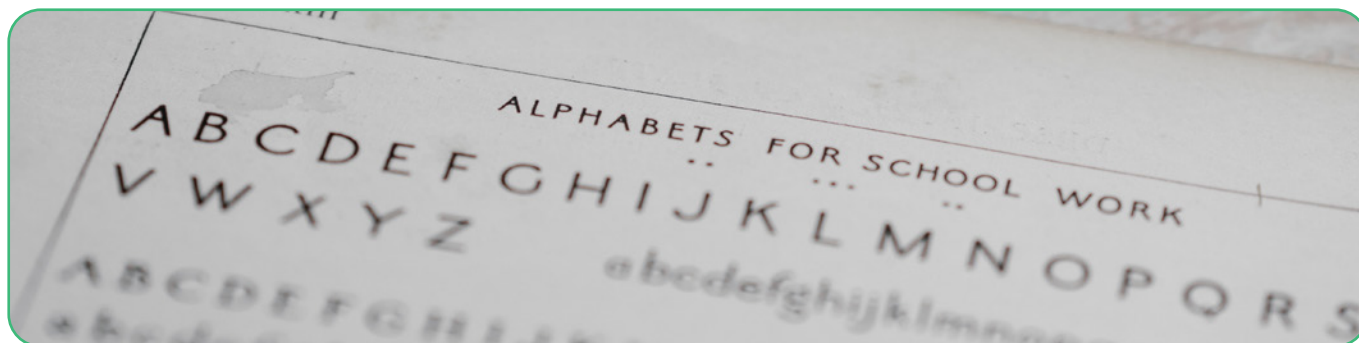

Foto: © Annie Spratt | Unsplash

2.6 TRANSCRIPTIE VAN DE VIDEO

We zien mijnheer Roberts voor de klas staan

Mr Roberts: Vanmiddag wil ik het hebben over goede communicatie. We gaan spreken over het belang van taalvaardigheid. Door taalvaardig te zijn, kan je op een respectvolle manier leren argumenteren. Dit voorkomt lastige situaties die soms zelfs kunnen uitmonden tot geweld.

Sarah: Whispers: Zoals deze jongens in Molenbeek.

Ahmed: Wat zei je?

Sarah: ik zei niets. Nu de leraar het toch over geweld heeft, wil ik mijn mening geven. Ik heb op internet gelezen dat de Koran geweld tegen niet-moslims rechtvaardigt, klopt dat? Als dat het geval is, vind ik het heel eng om naast 1 te zitten.

Ahmed: Euh ... oh kom op ... Wat heb je tegen mij? Wat wil je?

Mr. Roberts: Oké, dit was duidelijk helemaal niet de bedoeling van deze les. Je moet elkaar respecteren.

Sarah: Kunt u ons meer uitleg geven, meneer Roberts? Dit was een echte vraag.

Mr. Roberts (aarzelt duidelijk): Euh ... Ik weet het niet, Sarah, laat me erover nadenken. Ik zal daar nog op terugkomen. Maar ondertussen moet je stoppen met Ahmed te pesten en de klas lastig te vallen, anders krijg je strafstudie!

2. PARK

We zien Ahmed en Pieter-Jan het park oversteken terwijl ze naar huis lopen.

Ahmed: Sarah was weer lastig aan het doen tegen mij.

Pieter-Jan: Ja ik weet het. Ze moet echt stoppen met haar gemeen gedrag.

Een groep volwassenen zit een bankje. Pieter-Jan en Ahmed stappen voorbij en we horen ze tegen elkaar zeggen.

Shadid: Nee maar serieus, we weten allemaal waarom de kantoren je niet terugbellen. Verander je naam in Tim, ik garandeer je dat je volgende week een studentenjob hebt. Uw Arabische naam is een probleem en het feit dat we in een plaats als Molenbeek wonen ... Ze kunnen ons gewoon niet uitstaan ...

Anwar: Ik weet het niet ... Mijn vader is een voorbeeld van hoe het allemaal kan lukken, niet? En hij zei dat focussen op 'ons versus zij' ons niet verder zal helpen in het leven. En kijk waar hij nu staat, hij is een advocaat in een respectabel kantoor ...

Ahmed: Anwar, ben jij dat? Anwar kijkt op naar Ahmed.

Anwar: Ah Salam Ahmed! Wow je bent gegroeid! Het moet 2 jaar zijn geweest of zoiets dat ik je niet heb gezien. Shadid, dit is Ahmed, de zoon van mijn vaders vriend Haroon.

Shadid: Salam!

Ahmed: Salam!

Pieter-Jan (aarzelend): Hey jongens.

Shadid keert zich een beetje af als hij ziet dat Pieter-Jan ook bij de groep komt.

Ahmed: Ik hoorde dat jullie bezig waren over Karim, toch?

Anwar: Ja, mijn vader. Ik weet gewoon niet hoe ik zal kunnen bereiken wat hij allemaal heeft bereikt maar ik zou graag in zijn voetsporen treden en een gerespecteerde advocaat worden. Maar ik kan geen lening krijgen om naar de universiteit te gaan, ik vind maar geen studentenkot en laat staan dat ik een domme studentenjob vinden.

Shadid: Kijk Anwar, ik verzin dit 'wij versus zij' niet. Het staat ook in de Koran. "En dood ze waar je ze ook vindt en verjaag ze waar ze je ook hebben uitgezet ...", staat de Koran. Voor zover ik me herinner, is het in

Ahmed: Wauw, dat lijkt een beetje gewelddadig.

Pieter-Jan: Ja, ik voel hetzelfde. Gaat niet elke religie over vrede?

Shadid: Ik dacht altijd hetzelfde. Maar dit is iets dat ik onlangs op internet tegenkwam.

Anwar: Kalmeer Shadid. Ik denk dat zowel jij als Pieter-Jan gelijk hebben over religie. Ik denk dat we een probleem hebben met het correct interpreteren van de religieuze teksten. Ik heb een idee. Er is een nieuwe applicatie die, denk ik, ons kan helpen de Koran beter te begrijpen. Het heeft ook een veiligheid screener op basis van de Odin-software om interpretatierisico's van welke aard dan ook te vermijden. De slimste koppen van de wereld hebben aan deze AI-oplossing gewerkt, dus het zou ons moeten kunnen helpen!

3. applicatie

Anwar haalt zijn telefoon tevoorschijn en iedereen kijkt op zijn scherm. Hij opent de applicatie 'The Vault of Knowledge' en er verschijnt een klein introductiescherm.

Vervolgens verschijnt er een scherm 'voor de interactieve ervaring is een update nodig'.

Anwar: Oh wacht, het heeft een update nodig.

Ahmed (Lacht een beetje): Is het niet een beetje raar dat een app met oude teksten een update nodig heeft?

Anwar: Het gaat niet alleen om oude teksten! Het gaat om veel meer! Laten we eens een kijkje nemen.

Op het scherm zien we een afbeelding van een kluis en een tekst die ook wordt gezegd:

Vault: 'Een plaats voor iedereen die verlichting en begeleiding naar kennis nodig heeft, uw vinger op het scherm voor een interactieve ervaring'

De vier jongens leggen hun vinger op de telefoon en een fel licht begint te schijnen vanuit de telefoon. Ze worden overspoeld door licht.

Anwar: Woooooow ... Deze nieuwe update is krankzinnig!

Shadid: Inderdaad, ik kan mijn ogen niet geloven, waar zijn we?

Ahmed: Dit is ongelooflijk ...

Pieter-Jan: Wauw dat licht.

Vault: Typ uw vraag in ... Typ uw vraag in ... Typ uw vraag in ...

Ahmed: Ik denk dat we een vraag moeten stellen.

Anwar: Laten we dat dan doen!

Shadid: Oke, ik zal bewijzen dat het in de koran staat! Laat ons alstublieft het vers zien dat in feite zegt: "En dood ze waar u ze ook vindt en verdrijf ze waar ze u ook hebben verdreven ..."

De tekst die je hebt geciteerd, maakt deel uit van het 191e vers in hoofdstuk Baqarah.

Shadid: Zie je! We zijn eigenlijk heel tolerant in vergelijking met wat de koran ons zegt te doen.

Kluis: GEVAAR... .GEVAAR... .GEVAAR... .GEVAAR...

De kluis begint te trillen en er klinkt een alarm. Er is een aardbeving en dan staat alles ineens stil. Een groot rood schaarbord verscheen op de kluis.

Ahmed: Wat is er net gebeurd?

Anwar: Laat me de tutorial eens bekijken.

Anwar pakt zijn telefoon.

Anwar: (Tijdens het zoeken) Hoe u uw vraag kunt stellen, ..., Een rood eeuwig teken, neen,

Aaah hier is het: 'Wanneer een grote rode schaar op de kluis verschijnt, betekent dit dat deze zin uit zijn context is verwijderd en het rood betekent dat het zelfs gevaarlijk kan zijn!'

Shadid: Echt waar? Dus wat is dan de context?

Pieter-Jan: Je moet de rode schaar erin duwen.

Ahmed: Oké, laten we eens kijken.

Ahmed duwt op de rode schaar en een computerstem begint uit te leggen:

VAULT: Een gevaarlijke 'knippen en kiezen'-benadering van deze passage kan tot geweld leiden. Het deel dat je aanhaalt is slechts een deel van het hele vers 2: 191 dat luidt:

De Koe/ Al Baqarah-2-191-En doodt hen waar jullie hen ook aantreffen en verdrijft hen zoals zij jullie hebben verdreven. En Fitnah is erger dan doodslag. En bestrijdt hen niet bij de Masjid al Harâm (de Gewijde Moskee te Mekkah) totdat zij jullie daar bestrijden; als zij jullie dan bestrijden: doodt hen dan. Zo is de vergelding voor de ongelovigen.

Dit vers kan niet echt worden begrepen als verschillende delen zijn geplukt. Lees voor een beter begrip in context, van 2: 190 tot 2: 195. Allah maakt het alleen duidelijk om alleen diegenen te bestrijden die het eerst tegen hen vechten.

Shadid: Ah, ik zie het nu, het is een soort gevechten uit zelfverdediging?

VAULT: Precies. Bedankt voor het gebruik van de Vault of Knowledge, laat jezelf alsjeblieft snel weer verlichten. De rode schaar wordt groen en verdwijnt dan.

Anwar: We hadden het moeten weten, want "Wie een onschuldig leven doodt, het is alsof hij de hele mensheid heeft gedood", ook een vers in de Koran, in Al-Ma'idah 5:32.

Anwar typt in Al-Ma'idah 5:32 de input van de kluis in!

VAULT: Maakt een vrolijk geluid. Geen misleidend gevaar. Bedankt voor het gebruik van de Vault of Knowledge, laat jezelf binnenkort weer verlicht worden.

Shadid: En dat is het tegenovergestelde van het andere vers ... Ik denk dat een letterlijke interpretatie misleidend kan zijn.

Anwar: Ja, mijn vader vertelde me laatst dat ik moest nadenken over het moment waarop het werd geschreven en ook de context.

Pieter-Jan: Jongens? Waar komen we uit?

Net wanneer Pieter-Jan vraagt of hij weg wil, verschijnt er een bord.

Ahmed: kijk, er staat een bord met uitgangen!

4 EXT PARK

We zien iedereen weer een beetje verbaasd over wat er zojuist is gebeurd.

Iedereen: Wauw! Verbazingwekkend...

Ahmed: Vraag nu de kluis waar we de beste pizza's kunnen vinden?

2.7 BIBLIOGRAFIE

Brief al baghdadi. (z.d.). http://www.tegenwicht.org/64_i_s/brief_aan_de_kalief.htm

H. HUMBERTO, *Islam and Enlightenment*, Baltimore, Maryland, The Johns Hopkins University Press 2012, p 223.

IBN KATHIR, *Tafsir fi 'lum Alquraan*, Beiroet, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2010.

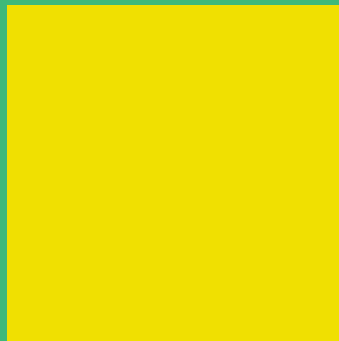
Jihad van de liefde. (2017, 4 januari). <https://www.youtube.com/watch?v=clkzGkyqzoo>

Jonas SLAAS, *de sharia staat wel boven de wet*, in Knack, 18 februari 2017. <https://www.knack.be/nieuws/belgie/de-sharia-staat-wel-boven-de-wet/article-opinion-816391.html>

K. BENHADDOU, *Is dit nu de islam*, Gent, Borgerhoff en Lamberigts, 2016, 135-136.

M. ATTAHAR IBN ASSHOUR, *Tafsir fi 'lum Alquraan*, Tunis, Dar Attounusia Linnashr.

3

DE ONTMOETING MET DE
LEEFOMGEVING: SOCIALE EN
ECOLOGISCHE VRAAGSTUKKEN

MODULE DRIE

ONTMOETING MET DE LEEFOMGEVING: SOCIALE EN ECOLOGISCHE VRAAGSTUKKEN

3.1 ALGEMENE INLEIDING

3.1.1 STRUCTUUR VAN DE HANDLEIDING

Deze handleiding voor de leerkracht is een didactisch pakket waarin het volgende thema wordt uitgewerkt: “Ontmoeting met het milieu: sociale en ecologische vraagstukken”. Dit pakket is ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen en biedt de leerkracht of begeleider van een leergroep de kans om op het niveau van de eigen klasgroep dit thema uit te werken.

In deze handleiding kan de leerkracht rond verschillende onderwerpen werken die aansluiten bij het overkoepelende thema “Ontmoeting met het milieu: sociale en ecologische vraagstukken.” Aan de hand van impulsen en didactische suggesties is het mogelijk om vanuit verschillende perspectieven dit thema te benaderen. Impulsen zijn elementen die de leerkracht in de klas kan binnenbrengen om het gesprek op gang te brengen.

Deze handleiding bevat een diversiteit aan impulsen met verschillende moeilijkheidsgraden. Deze impulsen hebben als doel om bij te dragen tot het leerproces en bestaan in verschillende vormen. Het is niet de bedoeling om alle impulsen te gebruiken. De leerkracht kan de meest passende impulsen selecteren op basis van (de beginsituatie in) zijn leergroep. De didactische suggesties zijn concrete voorstellen om met de impulsen aan de slag te gaan en zijn gericht op levensbeschouwelijke reflectie en communicatie. Dit zorgt ervoor dat de leerkracht op een gevarieerde manier de verschillende impulsen, die aansluiten bij de eigen leergroep, kan benaderen.

De volgende hoofdstukken komen aan bod in deze handleiding:

- Ten eerste komt er een algemeen inleiding die de standpunten van de islam tegenover het milieu schetst. Daarna wordt het begrip khalifa uitvoerig uitgelegd, met name dat de mens een Goddelijke taak (khalifa) heeft gekregen om over de natuur te waken. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.

- Ten tweede wordt het belang van een islamitische milieu-ethiek benadrukt. In dit hoofdstuk staan we stil bij het belang van het behouden van evenwicht in het universum. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.
- Het derde hoofdstuk van deze handleiding gaat dieper in op sociale onrecht als gevolg van slechte beheersing van de natuur. De leerling wordt in dit hoofdstuk alert gemaakt voor de gevolgen van overconsumptie. Dit hoofdstuk (behalve deel 5.3. Sociale rechtvaardigheid: een ideaal) maakt deel uit van het basisleermateriaal voor de studenten.
- Het vierde en laatste hoofdstuk behandelt de oorzaken van klimaatverandering. In dit hoofdstuk staat de leerkracht stil bij de menselijke oorzaken van klimaatverandering. Met andere woorden menselijke handelingen blijven niet zonder gevolg op de natuur. Dit is een verdiepend hoofdstuk

Afsluitend bevat deze handleiding een woordenlijst waarbij alle moeilijke begrippen kort en bondig worden verklaard op het niveau van de leerling. Daarna volgt een bibliografie van deze didactische bundel.

3.1.2 INHOUD VAN DE HANDLEIDING

Dit didactisch pakket behandelt het thema: "Ontmoeting met het milieu: sociale en ecologische vraagstukken"

Het vertrekpunt van deze handleiding is een beeldfragment waarin jongeren tegen klimaatvervuiling protesteren. Maar dat doen ze met geweld.

Na het bekijken van dit beeldfragment, kan de leerkracht aan de slag met één of meerdere impulsen van dit didactisch pakket die aansluiten bij het niveau van de eigen leergroep.

3.2 DE SCHEPPING

3.2.1 INLEIDING

De Koran verwijst naar de schepping als khalq. De term khalq is verbonden met de natuur en het universum en komt in 261 Koranverzen voor. Zoals bijvoorbeeld in soerat Al-Baqara vers 29: "Hij is Degene Die voor jullie alles geschapen heeft wat op aarde is. Toen reikte Hij over de hemel en maakte zeven hemelen en Hij is de Kenner van alle zaken."¹ (Al-Baqara: 29)

De Islam richt zich tot alle onderdelen van de schepping, waaronder ecologie. Uit het geheel van Koranverzen gaat 1/8 ervan over het onderwerp 'ecologie, milieu en natuur'. De mens heeft tenslotte als taak gekregen om het evenwicht van Allah's schepping te behouden. In soera Arrahman staat: "...Hij (Allah) heeft de weegschaal (der gerechtigheid) geplaatst. Opdat jullie het evenwicht niet verstoren. En Hij houdt de weegschaal in evenwicht met rechtvaardigheid, en breng geen afwijkingen in het evenwicht."² (Ar-rahmane: 7,8 en 9)

De visie van de islam op de relatie tussen de mens en ecologie is uitgewerkt in zowel de Koran als de hadieths. ³Hierin wordt meermaals aangespoord tot een duurzame omgang met de natuur en de aarde. Destemeer omdat het volledige universum, waaronder de natuur en de mens, door Allah als eenheid is geschapen. Het is dus aan de mens om die eenheid van natuur en mens te behouden en te respecteren.

Er is een onderling verband tussen alle elementen van de schepping. Ook bracht Allah hier structuur in. Daarom spreken we van een schepping die in balans is of mizan zoals uitgelegd in de Koran: "De zon en de maan volgen de berekende baan. En de planten en de bomen knielen zich neer. En Hij heeft de hemel hoog opgeheven en Hij heeft de weegschaal (der gerechtigheid) geplaatst. Opdat jullie het evenwicht niet verstoren. En Hij houdt de weegschaal in evenwicht met rechtvaardigheid, en breng geen afwijkingen in het evenwicht."⁴ (Ar-rahmane: 5,6,7,8 en 9)

Figuur 3.1
Bron: © PRASERT /
Adobe Stock

¹ <https://koran.nl/soera-2-al-baqarah-de-koe/> (toegang 27.07.2020).

² <https://koran.nl/soera-55-ar-rahman-de-weldadige-de-weldoener/> (toegang 27.07.2020).

³ I. M. HOPE, J. YOUNG, islam and ecology, , 2014, p.1.

⁴ <https://koran.nl/soera-55-ar-rahman-de-weldadige-de-weldoener/> (toegang 2./07.2020).

3.2.2 DE MENS ALS KHALIFA OP AARDE

Naast het ruimer begrip ecologie, besteedt de Koran ook veel aandacht aan het milieu. Ook hier staat centraal dat het de taak van de mens is om het evenwicht in de natuur te behouden en te respecteren. Men spreekt van natuurwetten om erop te wijzen dat Allah met de juiste berekeningen en in alle perfectie de eenheid in de natuur heeft geschapen. Zo staat in soera Al Mulk: **“U ziet in de schepping van de Meest Barmhartige geen onevenwichtigheid.”**⁵ (Al-Mulk:3).

De interpretatie van de Koran doet ons inzien dat de mens geen beheerser, maar eerder een beheerder of behoeder van de natuur dient te zijn. Daarom wordt de mens beschouwd als rentmeester of khalifa: “En (gedenk) toen jullie Heer tegen de Engelen zei: “Ik zal op de aarde een khalifa aanstellen”⁶ (Al-Baqara:30) De oorspronkelijke betekenis van een khalifa is de verantwoordelijke voor het beschermen van de aarde en haar vermogens.

Ook geeft de natuur signalen of ayats wanneer het niet goed gaat. Het is dan aan de mens om daarmee rekening te houden en de natuur nog beter te beschermen. Zoals reeds uitgelegd maakt de mens samen met alle andere scheppingen deel uit van het gehele universum. Toch verschilt de mens van alle andere scheppingen omdat het beschikt over de rede of het verstand en de vrije wil. Mensen hebben de capaciteit om na te denken over hun handelingen en te kiezen of ze iets al dan niet doen/beschermen/behoeden. In tegenstelling tot dieren die hun instinct volgen, beschikt de mens dus over het verstand om de opgelegde taak tot bescherming van de natuur te begrijpen en uit te voeren.⁷

Figuur 3.2
Bron: © sarayut_sy /
Adobe Stock

⁵ <https://koran.nl/soera-67-al-mulk-heerschappij/> (toegang 27.07.2020).

⁶ <https://koran.nl/soera-2-al-baqarah-de-koe/> (toegang 27.07.2020).

⁷ I. M. HOPE, J. YOUNG, islam and ecology, , 2014, p.1.

Concreet betekent khalifa of verantwoordelijke zijn dat je als mens volgende verantwoordelijkheden opneemt:

1. Zichzelf beschermen (spiritueel, biologisch,...)
2. De maatschappij beschermen (de samenleving in het algemeen, de menselijke relaties, de eigen en andere gemeenschap,...)
3. De aarde en haar vermogens beschermen (de natuur, dieren, energiebronnen...)

Rentmeester of khalifa zoals Linda Bogaert het mooi formuleert betekent niet dat de mens centraal staat:

“Viceregentchap geeft de mens geen superioriteit over de Schepping en haar onderdelen - volgens de Islam behoort de aarde immers niet de mens toe, maar is ze van God. De mens is slechts een klein onderdeel van de Schepping en leeft zij aan zij met de andere aspecten ervan. Volgend vers benadrukt de absurditeit van het antropocentrisme:

“De schepping van de hemel en van de aarde is groter dan de schepping van de mens, maar de meeste mensen weten het niet.” (Koran 40:57)

Al de rijkdommen van de aarde (land, water, lucht, wouden, ertsen, enz.) zijn beschikbaar om door de mens gebruikt te worden, maar zijn niet van de mens. God heeft ze voor de mens geschapen, het zijn geschenken voor de mens waarop ethische beperkingen gelden. De mens kan ze gebruiken om zijn noden te lenigen maar enkel op een manier die het ecologisch evenwicht niet verstoort en die de mogelijkheid van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien niet compromitteert. Vervuiling en verspilling van natuurlijke rijkdommen is verboden.

Figuur 3.3
Bron: © onephoto /
Adobe Stock

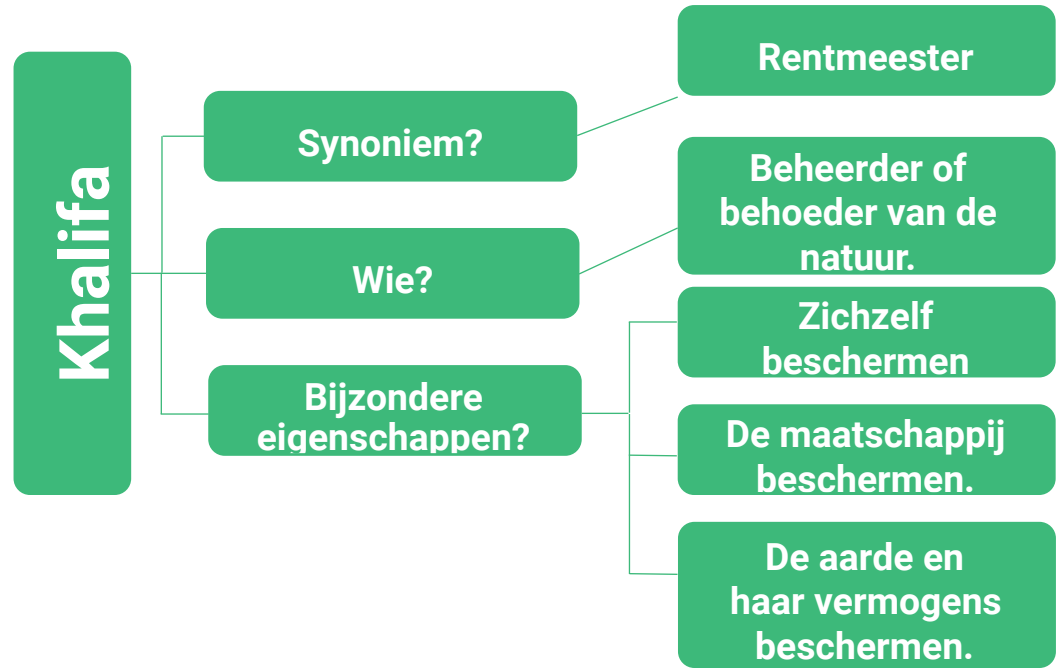
Bovendien zijn de natuurlijke rijkdommen er niet enkel voor de mens. Alle schepselen hebben een geboorterecht op hun deel van de natuurlijke rijkdommen.

“En Hij is het die de winden als verkondigers van goed nieuws voor Zijn barmhartigheid uitzendt. En Wij laten uit de hemel rein water neerdalen om daarmee hen die Wij geschapen hebben, mensen en dieren, te drinken te geven.” (Koran 25:48-49)”⁸

⁸ <https://users.ugent.be/~hdeley/bogaert/bogaert1.htm> (toegang 29.07.2020).

OEFENING 1: INVULOEFENING

Vul het schema met het juiste antwoord aan.

OEFFENING 2

Lees de onderstaande stellingen en zet een kruisje in de gepaste kolom.

STELLING	WAAR	NIET WAAR
1) 1/8 van de Koran gaat over ecologie, milieu en natuur.	X	
2) Dieren beschikken over de vrije wil. Daarom hebben zij de taak om voor de natuur te zorgen.		X
3) Een khalifa is verantwoordelijk voor de bescherming van zichzelf, de maatschappij en de aarde.	X	
4) De schepping van Allah is niet in balans of mizan.		X

3.3 ISLAMITISCHE MILIEU-ETHIEK

3.3.1 MENS EN MILIEU- VERANTWOORD GEDRAG

In het gedeelte over de mens als khalifa hebben we reeds stilgestaan bij het feit dat de Koran veel aandacht hecht aan het milieu. Het volstaat niet om enkel de 5 pijlers van de islam na te leven om een goede moslim te zijn. Er bestaan nog andere, ethische regels zoals het respecteren en beschermen van het milieu. Als mens dienen we zuinig om te springen met de energiebronnen, de natuur zo min mogelijk te vervuilen en een duurzaam en ecologisch gedrag te vertonen. Het zijn die principes van verantwoord gedrag die minstens even belangrijk zijn als de meer bekende gedragspijlers binnen de islam.

In de hadith wordt de levensstijl van de profeet Mohammed –vzmh- weergegeven. Ook hierin wordt bevestigd dat de profeet milieu-verantwoord gedrag beschouwde als onderdeel van de authentieke islamitische levenswijze. Bovendien waren de meeste profeten herders wat maakt dat ze zeer veel voeling hadden met de natuur en al wat erin leeft. Hij beval ook de moslims om zorgvuldig om te gaan met de natuur zelfs in moeilijke tijden als oorlog.

Dit wordt benadrukt door Abu Bakr As-Siddiq, een nauwe gezelschap en opvolger van de Profeet Mohammed –vzmh-. Hij zei aan een van zijn militaire bevelhebbers: "Ik adviseer u volgende tien dingen (met betrekking tot de regels van oorlogsvoering). Doodt geen vrouwen of kinderen, bejaarden of

zieken. Hak geen bomen om of verbrandt ze niet, vooral als het fruitdragende bomen zijn. Verniel geen onbewoonde plaatsen. Doodt geen dieren behalve voor voedsel. Verbrandt geen bijen en drijf hen niet uiteen. Steel niets van de zaken die in beslag genomen werden gedurende de strijd. En handel niet laf.”⁹ (Al-Muwatta, Volume 21, Hadith 10)

In de Koran wordt de mens herinnerd aan de schoonheid van de natuur. Soera Al Ghashiyah nodigt in verzen 16 tot 18 de mens uitdrukkelijk uit om zich bewust te zijn van de schoonheid van de natuur door het regelmatig te observeren en ervan te genieten: “Kijken zij dan niet naar hoe de kamelen zijn geschapen? En naar hoe de bergen stevig gegrondvest zijn? En naar hoe uitgespreid de aarde is?”¹⁰ (Al-Ghashiyah: 17,18,19,20) Als we de tijd nemen om op een bewuste manier naar de natuur te kijken, zien we inderdaad de grootheid en de schoonheid die het biedt.

⁹ I. MALIK, al-Muwatta, Beiroet, Dar Iyha Attourat Alarabiya, 1985, p. 212.

¹⁰ <https://koran.nl/soera-88-al-ghashiyah-de-overweldiging/> (toegang 27.07/2020)

3.3.2 OEFENING

OEFENING:

Vul de ontbrekende woorden in.

Khalifa – 5 pijlers van de islam – respecteren en beschermen –
ecologisch gedrag – de energiebronnen - milieu

In het gedeelte over de mens als **khalifa** hebben we reeds stilgestaan bij het feit dat de Koran veel aandacht hecht aan **het milieu**. Het volstaat niet om enkel de **5 pijlers van de islam** na te leven om een goede moslim te zijn. Er bestaan nog andere, ethische regels zoals het **respecteren en beschermen** van het milieu. Als mens dienen we zuinig om te springen met **de energiebronnen** de natuur zo min mogelijk te vervuilen en een duurzaam en **ecologisch gedrag** te vertonen. Het zijn die principes van verantwoord gedrag die minstens even belangrijk zijn als de meer bekende gedragspijlers binnen de islam.

3.4 MILIEU EN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID

3.4.1 ZUINIG OMGAAN MET NATUURLIJKE BRONNEN

In een sociaal rechtvaardige samenleving heeft ieder mens recht op en toegang tot de basisbehoeften. Ecologie en natuur kunnen hieraan gelinkt worden. Denk aan de samenleving waarin eenieder recht heeft op bijvoorbeeld water als basisbehoefte.

In de Koran wordt de cruciale rol van water benadrukt. Water wordt vooropgesteld als bron van het leven en als één van de meest kostbare grondstoffen.¹¹ Het woord water of ma'a komt meer dan zeventig keer voor in de Koran.¹² Zoals bijvoorbeeld:

- "En Allah heeft water uit de hemel gestuurd, en Hij doet de aarde daarmee herleven na haar dood. Waarlijk, in dit is een Teken voor mensen die luisteren."¹³ (An-Nahl:65)
- "Vertel Mij! Hoe denken jullie dan over het water dat jullie drinken? Zijn jullie het die het uit de regenwolken doen neerkomen, of zijn Wij de neerzenders? Als Wij zouden willen dan zouden Wij het tot zout water maken. Waren jullie maar dankbaar!"¹⁴ (Al-Waqi'ah: 68,69,70)

Water is essentieel voor het ontstaan en de ontwikkeling van leven. Zo is het noodzakelijk voor onder andere het levensonderhoud van de mens, van de dieren en is het noodzakelijk voor de plantengroei. Bovendien hebben zowel mensen en dieren nood

aan drinkwater. Tot slot kunnen wij ons geen leven inbeelden zonder de mogelijkheid om een douche of een bad te nemen, water staat garant voor reinheid en hygiëne.

Het is duidelijk dat water altijd een cruciale rol zal blijven spelen in het universum. Maar het wordt ook alsmear duidelijker dat we kampen met de problemen van waterschaarste, droogte,... Water is niet onuitputtelijk en kan op een gegeven moment opgeraken. Het is daarom de verantwoordelijkheid van de mens om watertekorten te voorkomen door zowel langetermijn- als kortetermijnoplossingen te bedenken.

Figuur 3.5
Bron: © willyam /
Adobe Stock

¹¹ S. CATOVIC, J. YOUNG, Islamic sacred texts related to water, New Jersey , p.1-5.

¹² Meer voorbeelden te vinden op: https://www.faithinwater.org/uploads/4/4/3/0/44307383/islamic_sacred_texts-water-greenfaith.pdf

¹³ <https://koran.nl/soera-16-an-nahl-de-bijen/> (toegang 27.07.2020)

¹⁴ <https://koran.nl/soera-56-al-waqi-ah-het-onvermijdelijke/> (toegang 27.07.2020)

3.4.2 RECHTVAARDIG OMGAAN MET NATUURLIJKE BRONNEN

Figuur 3.6
Bron: © VectorMine /
Adobe Stock

Als khalifa dienen we zuinig om te springen met de energiebronnen en een duurzaam en ecologisch gedrag vertonen.

De mens consumeert zeer veel. Heel vaak wordt er meer verbruikt dan we als mens effectief nodig hebben om te overleven, denk aan de voedseloverschotten die na elke maaltijd weer in de vuilbak belanden. Het is belangrijk om een balans te vinden in die consumptie. Zelfs indien er nu nog een overvloed zou zijn aan bepaalde natuurlijke bronnen, zou het niet rechtvaardig zijn om die te verkwisten en onnodig uit te putten.

Overconsumptie zorgt ervoor dat de natuurlijke hulpbronnen worden uitgebuit. Door gebalanseerd te consumeren, bereiken we de doelstelling van de eenheid en instandhouding van de natuur.¹⁵ Die doelstellingen moet een khalifa steeds voor ogen houden.

In de Koran wordt er uitdrukkelijk op gewezen niet te verspillen of overconsumeren. Soera Al A'raf wijst erop dat consumeren uiteraard niet verboden is, maar dat dit met mate moet gebeuren: "O Kinderen van Adam, kleedt jullie goed en mooi... En eet en drink wat jullie maar willen, maar verspil niet door buitensporigheid. Voorzeker, Hij (Allah) houdt niet van de verkwisters."¹⁶ (Al-A'raf: 31)

Gebalanseerd consumeren zorgt ervoor dat het gemakkelijker is om de natuurlijke bronnen gelijkelijk te verdelen en zo een rechtvaardige consumptiemaatschappij te vormen. Toch zien we dat dit doorheen de jaren alsmaar moeilijker lukt. Indien elk individu bij zijn consumptie enkel aan zichzelf denkt, zal hij/zij geen rekening houden met het feit dat het aanbod van natuurlijke bronnen ook andere mensen, dieren en planten moet voorzien in levensonderhoud.

Zo ontstaat een ongelijke en onrechtvaardige verdeling van natuurlijke bronnen. Dit is uiteraard niet wat in de Koran wordt beoogd, integendeel.

¹⁵ S. OZKAYA, Islam en Ecologie: De ecologische ethiek van de islam gezien vanuit de visie op de relatie tussen mens en natuur, Leiden, 2013, p. 14.

¹⁶ <https://koran.nl/soera-7-al-a-raf-de-kantelen/> (toegang 27.07.2020)

3.4.3 SOCIALE RECHTVAARDIGHEID: EEN IDEEAAL

Sociale rechtvaardigheid is een ideaal. dat is wat we willen bereiken. Het is een voortdurende strijd die geen einde kent. Sociale rechtvaardigheid is niet gemakkelijk te verkrijgen. Wanneer we bijvoorbeeld tegen armoede strijden dat moeten we er bewust van zijn dat armoede niet volledig kan verdwijnen. Daar schuilt een wijsheid achter, zoals bijvoorbeeld dat mensen voor elkaar leren zorgen waardoor er sterke verbondenheid of Umma (gemeenschap) ontstaat. Maar het feit dat armoede nooit zal verdwijnen betekent niet dat we dit niet moeten nastreven. Het blijft als het ware een ideaal. Het gaat hier niet over het bereiken van het doel, maar eerder om het streven naar het doel. Met andere woorden niet het resultaat staat centraal, maar de inspanning om het doel te bereiken. Want de absolute rechtvaardigheid is volgens de islam een Goddelijke eigenschap.

Enkel Allah is degene die rechtvaardig is in de volle betekenis van het woord en dit betekent dat de mens ondanks zijn grote inspanning om rechtvaardigheid te laten zegevieren altijd te kort zal schieten.

Hieruit kunnen we afleiden dat de mens ambitieus moet zijn en alle vredelevolle middelen gebruiken om sociale rechtvaardigheid te realiseren. Maar tegelijkertijd dient hij ook bescheiden te zijn en weten dat hij de perfectie niet kan bereiken. Dit is de ware betekenis van tawwakul (vertrouwen op Allah).

Het is daarbij ook belangrijk om te weten dat sociale rechtvaardigheid een middel is om vrede te verkrijgen. Zowel de vrede in onszelf als in de samenleving. Dus is gerechtigheid een voorwaarde voor zowel innerlijke vrede als voor sociale vrede. In een sociale vredevolle maatschappij is iedereen gelijk. Het is niet toevallig dat de profeet Mohammed het verdrag van Medina als eerste verdrag heeft opgesteld toen hij in Medina aankwam. Daarin beschouwde de profeet Mohammed in 57 artikels alle burgers van Medina als gelijke burgers:

Verdrag van Medina

1. Dit is een document van Moḥammed de Profeet. Het regelt de verhoudingen tussen de gelovigen, dat wil zeggen moslims van Quraish en Yathrib en degenen die volgden en hard meewerkten. Zij vormen één volk, de Ummah.
2. De Quraish Mohādjirūn zullen bloedgeld (boete voor moord in plaats van bloedwraak) blijven betalen, overeenkomstig hun huidige gewoonten.
3. In geval van oorlog met enige andere partij zullen zij hun gevangenen vrijkopen met de vriendelijkheid en gerechtigheid die normaal is bij gelovigen.
4. De Banū Awf zullen het bloedgeld onderling bepalen, overeenkomstig hun huidige gewoonten.
5. In geval van oorlog met enige andere partij zullen alle partijen behalve de moslims hun gevangenen vrijkopen overeenkomstig de gewoonten onder gelovigen en niet overeenkomstig voor-islamitische ideeën.
6. De Banū Sa'ida, de Banū Hārith, de Banū Djusjam en de Banū Nadjār vallen eveneens onder het bestuur volgens bovenstaande regels.
7. De Banū 'Amr, Banū Awf, Banū Nabī en Banū Aws zullen op dezelfde manier worden bestuurd.
8. Gelovigen zullen niet nalaten hun gevangenen vrij te kopen, ze zullen bloedgeld voor hen betalen. Het betalen ervan zal een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de Ummah zijn en niet van de familie van de gevangenen alleen.
9. Een gelovige zal de vrijgemaakte slaaf van een andere gelovige niet tot zijn bondgenoot maken tegen de wensen van de andere gelovigen.
10. De gelovigen, die God vrezen, zullen zich teweer stellen tegen opstandige elementen en tegen hen die onrecht of zonde aanmoedigen, of die vijandigheid of corruptie onder gelovigen aanmoedigen.
11. Als iemand aan één van deze handelingen schuldig is, zal hij alle gelovigen tegenover zich vinden, zelfs al is hij de zoon van een van hen.
12. Een gelovige zal geen andere gelovige doden vanwege een ongelovige.
13. Geen gelovige zal een ongelovige helpen tegen een gelovige.

14. Bescherming in de Naam van God zal gebruikelijk zijn. (Zelfs) de zwakste onder de gelovigen mag bescherming aanbieden en dat zal bindend zijn voor alle gelovigen.

15. Gelovigen zijn allen vrienden van elkaar tot uitsluiting van alle anderen.

16. Joden die de gelovigen volgen zullen geholpen worden en met gelijkheid worden behandeld.

17. Geen jood zal vanwege zijn jood-zijn onrecht worden aangedaan.

18. De vijanden van de joden die ons volgen, zullen niet worden geholpen.

19. De vrede van de gelovigen moet onverdeeld zijn.

20. Niemand in Medina zal apart vrede sluiten wanneer Gelovigen strijden op de Weg van God.

21. Vredes- en oorlogsvoorwaarden en de bijbehorende gemakken dan wel ongemakken moeten eerlijk en gelijk over alle burgers worden verdeeld.

22. Wanneer een ruiter op expeditie gaat, moet hij zijn metgezel van het leger meenemen.

23. De gelovigen moeten het bloed van elkaar wreken wanneer ze strijden op de Weg van God.

24. De gelovigen zijn beter in het tonen van standvastigheid en ontvangen als gevolg daarvan leiding van God in dit opzicht. Anderen moeten eveneens streven naar dezelfde standaard van standvastigheid.

25. Geen ongelovige zal worden toegestaan de bezittingen van de Quraish in bescherming te nemen. Bezittingen van de vijand moeten aan de Staat worden overgedragen.

26. Geen ongelovige zal tussenbeide komen in het voordeel van de Quraish.

27. Elke ongelovige die een gelovige zonder goede reden doodt, zal op zijn beurt worden gedood, tenzij de naaste familieleden genoegdoening ontvangen. Alle gelovigen zullen tegen zo'n misdadiger zijn. Geen gelovige zal zo'n man mogen beschermen.

28. Wanneer jullie het ergens over oneens zijn, zal de zaak worden voorgelegd aan God en Mohammed.

29. De joden zullen aan de oorlog bijdragen wanneer zij met de gelovigen ten strijde trekken.

30. De Joden van Banū Awf zullen worden behandeld als een gemeenschap met de gelovigen. De Joden hebben hun religie. Dit zal ook van toepassing zijn op hun vrijgemaakte slaven.

Een uitzondering zal worden gemaakt voor hen die onrechtvaardig en zondig handelen. Daarmee benadelen ze zichzelf en hun gezinnen.

31. Hetzelfde geldt voor Joden van Banū Nadjār, Banū Hārith, Banū Sa'ida, Banū Djusjam, Banū Aws, Tha'alba, en de Jaffna, en de Banū Sjutaiba.

32. Loyaliteit biedt bescherming tegen verraad.

33. De vrijgemaakte slaven van Tha'alba zullen dezelfde status ontvangen als de Tha'alba zelf. Deze status dient voor eerlijke handel en volledige gerechtigheid als een recht, en even grote verantwoordelijkheid voor militaire dienst.

34. Bondgenoten van de joden zullen op dezelfde manier worden behandeld als de joden.

35. Niemand zal op het oorlogspad gaan zonder toestemming van Moḥammed. Als enig kwaad is gedaan tegen enige persoon of partij mag dat wel worden gewroken.

36. Ieder die een ander doodt zonder waarschuwing doet iets dat neerkomt op het doden van zichzelf en zijn eigen gezin, tenzij het doden samenhangt met kwaad dat hem was aangedaan.

37. De joden moeten hun eigen uitgaven financieren en de moslims eveneens.

38. Als iemand die partij is in dit Verdrag wordt aangevallen (door wie dan ook) dan moet de ander hem te hulp schieten.

39. Zij moeten elkaar om raad vragen en in overleg treden.

40. Loyaliteit biedt bescherming tegen verraad. Zij die onderling overleg mijden, doen dat vanwege gebrek aan oprechtheid en loyaliteit.

41. Een man zal niet aansprakelijk worden gesteld voor wandaden van zijn bondgenoot.

42. Een ieder die wordt benadeeld moet geholpen worden.

43. De Joden moeten net als de Moslims voor de kosten van de oorlog betalen.

44. Yathrib (Medina) zal een toevluchtsoord zijn voor de mensen van dit Verdrag.

45. Een vreemdeling die bescherming heeft gekregen zal worden behandeld als zijn gastheer zolang hij geen kwaad doet en geen misdrijven pleegt. Zij die bescherming hebben ontvangen maar tegen de staat gerichte activiteiten ontplooiën belopen de kans te worden gestraft.

46. Een vrouw zal alleen bescherming kunnen ontvangen bij toestemming van haar gezin.

47. In geval van enige twist of enig geschil dat kan uitmonden in problemen, moet de zaak worden voorgelegd aan God en Mohammed; de Profeet van God zal alles in dit document aanvaarden, hetgeen ten goede komt aan vroomheid en goedheid.

48. Quraish en hun bondgenoten zullen geen bescherming krijgen.

49. De partijen van dit Verdrag zijn gebonden elkaar te helpen in het geval van een aanval op Yathrib.

50. Als zij worden opgeroepen om vrede te sluiten en te onderhouden, dan moeten zij dat doen. Als een dergelijk beroep wordt gedaan op de moslims moet dat worden uitgevoerd, behalve wanneer de moslims al betrokken zijn bij het voeren van een oorlog op de Weg van God.

51. Iedereen zal zijn deel krijgen in overeenstemming met de partij waartoe hij behoort. Individuen moeten profiteren van of boeten voor de goede of slechte daden van de groep waartoe zij behoren. Zonder zulk een regel kan de groepsband en discipline niet worden onderhouden.

52. De joden van Aws, inclusief hun vrijgemaakte slaven, hebben dezelfde statuut als andere partijen van het Verdrag, zolang zij loyaal zijn aan het Verdrag. Loyaliteit biedt bescherming tegen verraad.

53. Een ieder die loyaal of anders handelt doet dat voor zijn eigen bestwil (of nadeel).

54. God keurt dit Document goed.

55. Dit document zal niet dienen tot bescherming van iemand die onrechtvaardig is of een misdrijf pleegt.

56. Of iemand nu mee ten strijde trekt of thuis blijft, hij zal veilig zijn tenzij hij een misdrijf pleegde of een zondaar is.

57. God is de Beschermmer van de goede mensen en van hen die God vrezen, en Mohammed is de Boodschapper van God.

OEFENING 1

Beantwoord de volgende vragen.

a) Wat kenmerkt een sociaal rechtvaardige samenleving? Geef een voorbeeld:

In een sociaal rechtvaardige samenleving heeft ieder mens recht op en toegang tot de basisbehoeften. Voorbeeld: iedereen heeft recht op water, iedereen heeft recht op elektriciteit,...

b) Hoeveel keer komt de term ma'a of water voor in de Koran?

Meer dan zeventig keer.

c) Hoe kunnen we de doelstelling van eenheid en instandhouding van de natuur bereiken?

Door gebalanseerd te consumeren. Door niet aan overconsumptie te doen, maar steeds te denken aan de ander en op die manier een gelijke verdeling van natuurlijke bronnen mogelijk te maken.

OEFENING 2:

De leerlingen lezen de tekst en vullen de ontbrekende woorden in.

Ideaal - sterke verbondenheid - absolute rechtvaardigheid – ambitieus - bescheiden

Sociale rechtvaardigheid is een **ideaal** dat is wat we willen bereiken. Het is een voortdurende strijd die geen einde kent en daarom is sociale rechtvaardigheid niet gemakkelijk te verkrijgen. Wanneer we bijvoorbeeld tegen armoede strijden dat moeten we er bewust van zijn dat armoede niet volledig kan verdwijnen. Daar schuilt een wijsheid achter, zoals bijvoorbeeld dat mensen voor elkaar leren zorgen waardoor er **sterke verbondenheid** of Umma (gemeenschap) ontstaat. Maar het feit dat armoede nooit zal verdwijnen betekent niet dat we dit niet moeten nastreven. Het blijft als het ware een ideaal. Het gaat hier niet over het bereiken van het doel, maar eerder om het streven naar het doel. Met andere woorden niet het resultaat staat centraal, maar de inspanning om het doel te bereiken. Want de **absolute rechtvaardigheid** is volgens de islam een Goddelijke eigenschap. Enkel Allah is degene die rechtvaardig is in de volle betekenis van het woord en dit betekent dat de mens ondanks zijn grote inspanning om rechtvaardigheid te laten zegevieren altijd te kort zal schieten.

Hieruit kunnen we afleiden dat de mens **ambitieu**s moet zijn en alle vredelevolle middelen gebruiken om sociale rechtvaardigheid te realiseren. Maar tegelijkertijd dient hij ook **bescheiden** te zijn en weten dat hij de perfectie niet kan bereiken. Dit is de ware betekenis van tawwakul (vertrouwen op Allah).

OEFFENING 3: ARTIKELS OPZOEKEN IN “HET VERDRAG VAN MEDINA”

Opdracht:

Laat de leerlingen in groepjes van 2 of 3 Het Verdrag van Medina doornemen. Samen gaan ze op zoek naar de gevraagde artikels. Hierdoor weten de leerlingen wat er in het verdrag van Medina staat en hebben ze een concreet beeld over de context van Medina. De antwoorden kunnen afwijken!

1) Geef 3 artikels die gelijkheid benadrukt:

- 1) Artikel 6**
- 2) Artikel 11**
- 3) Artikel 17**

2) Geef 3 artikels die gaan over vrede:

- 1) Artikel 19**
- 2) Artikel 50**
- 3) Artikel 51**

3) Geef 3 artikels die gaan over de zwakkeren van de samenleving (vrouwen, slaven, armen, vluchtelingen...)

- 1) Artikel 3**
- 2) Artikel 45**
- 3) Artikel 52**

3.5 KLIMAATVERANDERING

3.5.1 DE MENS ALS KHALIFA EN DE KLIMAATVERANDERING

Hoewel de klimaatverandering een gegeven van alle tijden is, is het in de laatste jaren meer dan ooit een zorgwekkend globaal probleem geworden. Het klimaat kan veranderen door natuurlijke verschijnselen, maar ook door menselijke gedragingen. Dus de mens heeft een grote invloed op de opwarming van de aarde en andersom heeft de opwarming van de aarde een grote invloed op de mens. In het dagelijkse leven worden we geconfronteerd met zichtbare gevolgen van de klimaatverandering. Voorbeelden hiervan zijn: hittegolven, het stijgend zeeniveau, droogte, hevige bosbranden wereldwijd, extreme neerslag, tropische stormen,....

Zoals reeds verteld geeft de natuur via deze natuurfenomenen signalen of ayats om aan te tonen dat het evenwicht is verstoord. Ook in het kader van de klimaatveranderingen is het dan aan de mens om zich steeds als khalifa te gedragen en dat evenwicht proberen te herstellen door duurzaam en milieu-verantwoord gedrag te vertonen.

Figuur 3.7
Bron: © jozsitoeroe /
Adobe Stock

3.5.2 OEFENINGEN

OEFENING 1: Opdracht verandering

Beantwoord de volgende vragen.

Omgeving	Voorbeeld
Ik	Bv: Jezelf voornemen om minder vlees te eten.
School	
Thuis	
Vrienden	
Moskee	
Elders	

OEFENING 2: Kruiswoordraadsel

Vul de volgende kruiswoordraadsel in

Ga op zoek naar volgende woorden en duid ze aan.

1. Grondstof
2. Bevolkingstoename
3. Verdroging
4. Vervuiling
5. Opwarming
6. Water

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
1	G	A	H	A	G	J	N	Y	K	H	H	B	V	E	F	V	U	I	L	I
2	R	Q	H	I	I	P	K	H	W	W	A	T	E	R	M	F	K	K	U	K
3	O	F	G	R	A	P	I	Q	O	P	W	A	R	M	I	N	G	S	I	S
4	N	G	W	O	L	A	J	I	M	L	D	D	D	M	Y	O	G	D	G	H
5	D	B	E	V	O	L	K	I	N	G	S	T	O	E	N	A	M	E	J	O
6	S	S	A	R	A	J	K	I	H	G	Y	T	G	J	K	M	J	N	J	P
4	T	H	I	O	N	V	E	R	V	U	I	L	I	N	G	Z	J	H	K	G
8	O	H	I	H	J	L	L	O	P	Q	R	S	N	B	J	O	M	O	P	H
9	F	F	O	V	E	R	D	R	O	G	I	N	G	V	G	H	T	J	K	L

3.6 WOORDENLIJST

Hadth: Al wat aan de profeet Mohammed vzmh wordt toegeschreven van zowel woorden, daden, stilzwijgende goedkeuringen, uiterlijke kenmerken en innerlijke kenmerken.

Khalifa: Een beheerder op aarde of behoeder van de natuur.

Ratio: Rede, het menselijk denkvermogen om te denken en te begrijpen.

Ayats: Verzen uit de Koran.

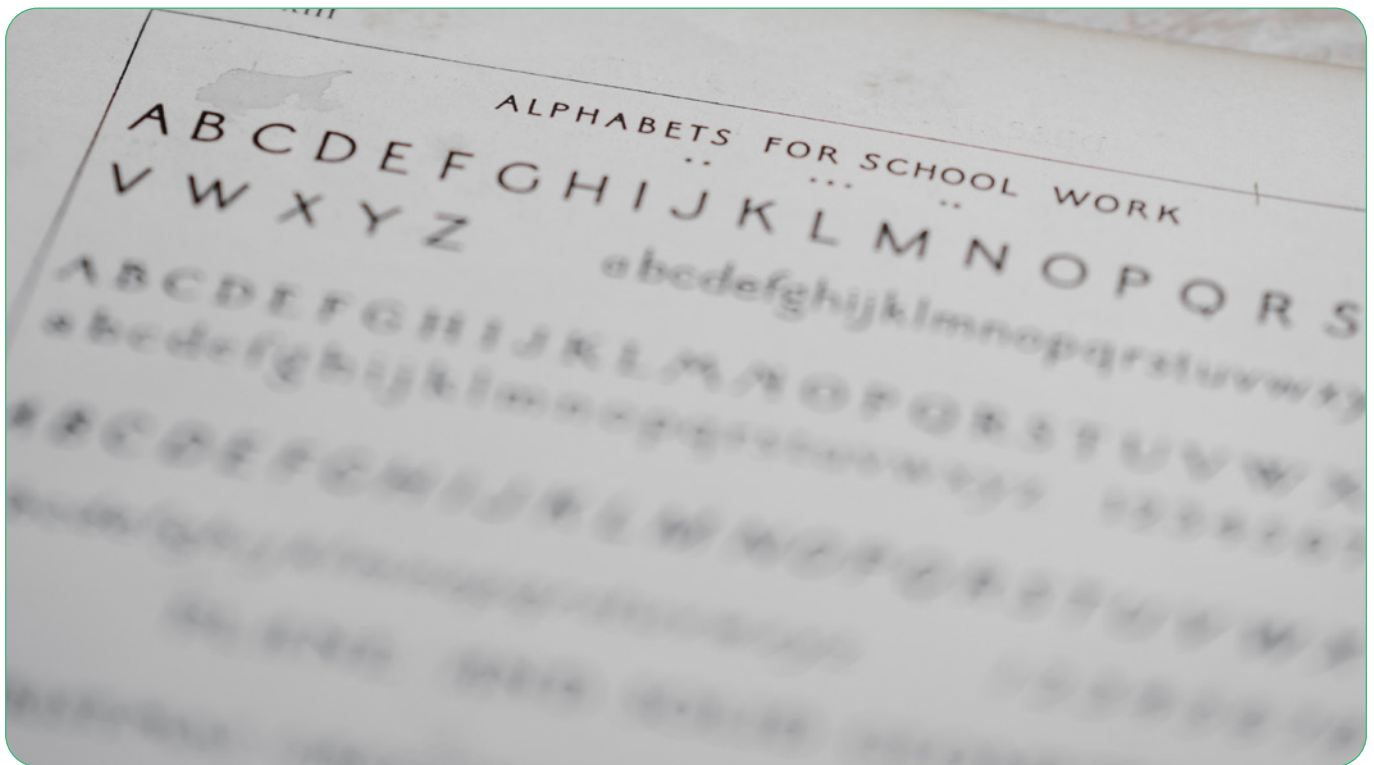

Foto: © Annie Spratt | Unsplash

3.7 TRANSCRIPTIE VAN DE VIDEO

Ahmed en Pieter-Jan kijken naar het nieuws.

Televisie:

Journalist: Jongeren in het hele land roepen elkaar op via sociale media om te gaan demonstreren voor een nieuw klimaatplan en sociale rechtvaardigheid.

De demonstraties vinden iedere maandag plaats, terwijl de meeste demonstranten dan op school horen te zijn.

Ze beweren dat hun acties een groter belang hebben.

Hoewel vele scholen hun goedkeuring hebben gegeven voor de afwezigheid tijdens deze acties, zijn ze het niet noodzakelijk eens met al de acties die worden georganiseerd.

Ahmed: Wat denk jij er van?

Pieter-Jan: Wel, ik denk dat ze vechten voor een goed doel.

Journalist: Het probleem is dat er een enorme frustratie leeft onder de jongeren jegens wat zij de rijke vervuilende zakenmensen noemen.

Een kleine groep jongeren heeft zo betoogd op de oprit van zakenman Tarik Hadid.

Meneer Hadid laat ons zien hoe zijn oprit, tuin en auto's gevandaliseerd werden.

Mr. Hadid: Dit soort vandalisme is contraproductief voor het eindelijke doel om bewustzijn te scheppen rond klimaatverandering. De eigendommen van onschuldige mensen vernielen, gewoon omdat ze actief zijn in de zakenwereld creëert aversie ten opzichte van deze demonstranten en al wat klimaatverandering te maken heeft. Maar ik steun in feite hun doel wel.

Ahmed:

"Oh nee, ik ken deze mensen. Tarik Hadid bidt wekelijks bij ons in de lokale moskee. Die studenten daar bidden er ook. "Ze hadden beter moeten weten."

Pieter-Jan:

"Echt?"

Ahmed:

Ik begrijp dat Tarik enorm van slag is omdat ze zijn persoonlijke eigendom zijn binnengedrongen. Ze zijn te ver gegaan.

Pieter-Jan:

"Ik begrijp de redenering van de studenten maar dit is niet de gepaste manier om een punt te maken."

Ahmed:

"Inderdaad, ik begrijp hun ook. Ze zouden met elkaar in dialoog moeten treden."

Pieter-Jan:

"Waarom breng jij hen dan niet samen? Misschien kan jij bemiddelen tussen beide partijen?"

Ahmed:

"Wat een goed idee. Weet je wat. Ik moet voor school een project maken over ecologie. Ik moet anderen bewust maken over onze taak als Khalifa of mede beheerder van de aarde, om voor de aarde te zorgen. Iedereen, ook onze Moslimgemeenschap zou hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

Moslims moeten gestimuleerd worden om hun verantwoordelijkheid op te nemen tegenover het milieu. Ik kan ze allemaal bijeen brengen in de moskee."

Pieter-Jan:

Waar wacht je nog op?

Ahmed: Perfect, je hebt me net geholpen met m'n project! Bedankt!

Bijeenkomst in de lokale moskee:

Ahmed heeft iedereen uitgenodigd om in dialoog te treden over het onderwerp klimaatverandering.

Mr. Hadid is een belangrijke investeerder van de moskee. Hij is een progressieve denker dus hij staat open voor nieuwe ideeën.

Ahmed:

"Mijnheer Hadid, we zijn zo blij dat u met ons wou spreken en met de studenten."

Mijnheer Hadid:

"Je bent welkom Ahmed.

Één van de studenten:

Hallo Meneer Hadid...

Dankzij Ahmed hebben we ons gerealiseerd dat uw eigendom vandaliseren en u publiekelijk beschuldigen niet de juiste manier was om verandering te eisen.

We willen ons daarvoor verontschuldigen.

Ahmed: We mogen niet vergeten wat er in de Koran staat: dat Allah de mens als plaatsvervanger of beschermer op aarde heeft gesteld.

(35:39) "Hij is Degene Die jullie heeft aangesteld als gevolmachtigden op aarde."

Allah maakte ons mede verzorgers en gaf ons de verantwoordelijkheid om voor de aarde en de natuur te zorgen.

Wij willen deze milieu-ethiek toepassen binnen de moskee.

En we hopen dat we dat kunnen doen met jullie hulp.

Één van de studenten:

Precies en we hebben deze verantwoordelijkheid ten alle tijden. Denk maar aan het verbod om bomen te vernielen tijdens oorlog. Dit wordt ook benadrukt door Aboe Bakr As-Siddiq, een nauwe gezel en opvolger van de Profeet Mohammed –vzmh-. Hij zei aan een van zijn militaire bevelhebbers: "U zult een volk vinden dat zich volledig aan God hebben toegewijd. Laat hen over aan wat zij hunzelf hebben toegewijd... Dood geen vrouwen of kinderen of een bejaarde en zieken. Hak geen vruchtdragende bomen om. Vernietig geen bewoonde plaatsen. Slacht geen schapen of kamelen, behalve voor voedsel. Verbrandt geen bijen en drijf hen niet uiteen. Steel niet van de buit en wees niet laf.

Mijnheer Hadid:

Ik hoor hier zeer wijze informatie, die mij veel trotser maakt dan uw eerdere acties. Ik ben het er helemaal mee eens en begrijp wat u hier naar voren brengt, maar wat is uw concrete actieplan?

Ahmed: Er zijn verschillende hadiths over het respecteren van de planeet, de dieren, het voorkomen van wateroverlast,... We willen de mensen bewust maken van deze problemen. We zijn er zeker van, Mr. Hadid, dat mensen die een rolmodel zijn, zoals u, een verschil kunnen maken... En we hebben enkele ideeën!

Reporter: We staan voor een nieuwe gemeenschappelijke tuin die is aangelegd door de lokale moslimgemeenschap. Meneer Hadid, hoe bent u op het idee gekomen?

Hadid: Nou... dat heb ik eigenlijk niet gedaan. Het was een groep jonge mensen uit onze gemeenschap die het bewustzijn wilde vergroten over de ecologische uitdagingen waar we als samenleving voor staan. Ik heb alleen de mensen en de middelen bij elkaar gebracht om het te verwezenlijken.

Ahmed: We hadden eigenlijk een schoolopdracht die ons aan het denken zette hoe we mensen konden informeren over milieukwesties en we nodigden de heer Hadid een zakenman die een doelwit was. Zo kwamen we op het idee om een gemeenschapstuin te creëren. Het zou ons voorzien van groene ruimte om duurzaam voedsel te produceren. Het is ook een bonus dat het de samenhang van de gemeenschap en de verbinding met de natuur zou versterken.

Verslaggever: En het lijkt een succes te zijn! Hebben jullie nog andere plannen om het milieu te helpen?

Ahmed: Nou...We dachten erover om een waterbesparingsbeleid op te zetten door borden naast de gootstenen te plaatsen. Deze borden zouden ons helpen om mensen bewust te maken wanneer ze wudhu doen, de rituele wassing voor elk gebed. We weten dat veel mensen er de voorkeur aan geven de wudhu in de moskee te doen.

Verslaggever: Zoals u ziet ligt er misschien een groenere toekomst in het verschiet als we de jongeren onze weg laten wijzen.

3.8 BIBLIOGRAFIE

İbrahim Özdemir, "Towards An Understanding of Environmental Ethics from a Qur'anic Perspective", <http://islam-and-muslims.com/Environmental-Ethics-Quran.pdf> (toegang 14/05/2020).

I. Malik, *al-Muwatta*, Beiroe, Dar Iyha Attourat Alarabiya, 1985, p. 212.

Koran, <https://koran.nl/> (toegang 20/05/2020).

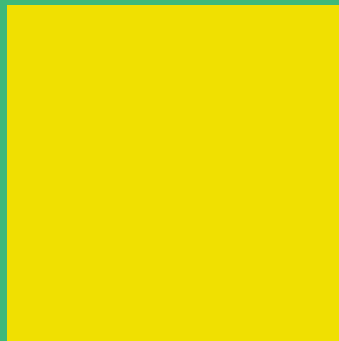
Marjorie Hope and James Young, "ISLAM AND ECOLOGY", <http://environment-ecology.com/religion-and-ecology/259-islam-and-ecology.html> (toegang 9/05/2020).

Saffet Catovic, "ISLAMIC SACRED TEXTS RELATED TO WATER.", https://www.faithinwater.org/uploads/4/4/3/0/44307383/islamic_sacred_texts-water-greenfaith.pdf (toegang 8/05/2020).

S. Özkaya, *Islam en Ecologie: De ecologische ethiek van de islam gezien vanuit de visie op de relatie tussen mens en natuur*, Leiden, 2013 (toegang 9/05/2020).

<https://users.ugent.be/~hdeley/bogaert/bogaert1.htm> (toegang 29/07/2020).

4

WANNEER DE ONTMOETING EEN
CONFLICT WORDT: RECHTVAARDIGE
OORLOG EN RECHTVAARDIGE VREDE

RECHTVAARDIGE OORLOG EN RECHTVAARDIGE VREDE

4.1 ALGEMENE INLEIDING

4.1.1 STRUCTUUR VAN DE HANDLEIDING

Deze handleiding voor de leerkracht is een didactisch pakket waarin het volgende thema wordt uitgewerkt: 'Wanneer ontmoeting conflict wordt: oorlog en vrede.' Dit pakket is ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen en biedt de leerkracht of begeleider van een leergroep de kans om op het niveau van de eigen klasgroep het thema uit te werken.

In deze handleiding kan de leerkracht verschillende onderwerpen aankaarten die in verband staan met het overkoepelende thema "Wanneer ontmoeting conflict wordt: oorlog en vrede." Aan de hand van impulsen en didactische suggesties is het mogelijk om vanuit verschillende perspectieven het thema te benaderen. Impulsen zijn elementen die de leerkracht in de klas kan binnenbrengen om het gesprek op gang te brengen.

Deze handleiding maakt een onderscheid tussen 'basisleerstof' en 'verdieping'. De basisleerstof komt standaard aan bod in de handleiding voor de leerlingen en neemt twee lessen in beslag. De leerkracht heeft daarnaast zelf de keuze om de kennis van de leerlingen te verdiepen aan de hand van de extra hoofdstukken met bijhorende impulsen en didactische suggesties, die in deze handleiding worden aangereikt.

Deze handleiding bestaat uit vier onderdelen:

1) Deze handleiding vangt allereerst aan met een algemene inleiding. Deze inleidingschets hoe in de islam naargeweld wordt gekeken. Enkele belangrijke begrippen uit de islamitische theologie worden nader verklaard. Tot slot wordt in dit eerste deel stilgestaan bij enkele gewelddadige groeperingen die geweld gebruiken en promoten als maatschappelijke oplossing. We weerleggen hun visie. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.

2) In het tweede deel benadrukken we het belang van de spirituele jihad en lichten we beknopt de filosofie van de islam ten opzichte van de ziel toe. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof voor de leerlingen.

3) In het derde deel bespreken we verschillende schepsels. We proberen een onderscheid te maken op basis van hun soort ziel en de capaciteit om zijn/haar begeertes in toom te houden (spirituele jihad). Dit is een verdiepend hoofdstuk.

4) In het derde deel gaan we dieper in op de verschillende vormen van jihad. We proberen de ware betekenis van de jihad uit te leggen. Hiermee wordt aangetoond dat de term jihad in principe niet meteen met geweld te associëren is. Dit is een verdiepend hoofdstuk.

5) De handleiding eindigt met een beknopte woordenlijst. Het bevat een oplist van begrippen die wellicht extra toelichting behoeven. Op het niveau van de leerling worden daarom enkele begrippen uitgelegd.

4.1.2 INHOUD VAN DE HANDLEIDING

Dit didactisch pakket behandelt het thema: 'Wanneer ontmoeting conflict wordt: oorlog en vrede.'

Het vertrekpunt van deze handleiding is een beeldfragment waarin een mogelijke reële situatieschets uit het dagelijks leven van de leerlingen wordt aangebracht. Het beeldfragment is een algemene introductie van het thema 'Wanneer ontmoeting conflict wordt: oorlog en vrede' voor de leergroep, van daaruit kan de leerkracht vertrekken om dit thema vervolgens verder uit te werken met één of meerdere impulsen en didactische suggesties uit deze handleiding.

4.2 ISLAM EN GEWELD

4.2.1 INLEIDING

Islam en geweld worden vaak met elkaar in verband gebracht. Verschillende gebeurtenissen die de ware islam geen deugd deden, hebben in het recente verleden plaatsgevonden. Denk aan de aanslag op het World Trade Center op 11 september 2001, de oprichting van extremistische organisaties zoals ISIS in 2014, de terreuraanslagen in enkele Europese steden,... Hierdoor is de islam uiteraard vaak op een negatieve manier in de media gekomen.

Hoewel deze gebeurtenissen plaatsvonden op initiatief van islamitische groeperingen, staan hun handelingen in schril contrast met de leer van de islam. Deze extremistische groeperingen verantwoorden hun daden door het 'jihad' te noemen, maar de term wordt verkeerdelijk gebruikt om geweld te rechtvaardigen.

Hoewel radicalisme en extremisme de laatste twee decennia vaak geassocieerd worden met de islam, is geweld helemaal niet inherent aan de islam. De islam verbiedt immers het gebruik van geweld tegen eenieder, zonder onderscheid tussen gelovigen en niet-gelovigen. Het klopt dat de Koran bepaalde verzen over geweld bevat, maar we moeten ze steeds in de juiste context begrijpen. Het is niet de bedoeling dat we in onze huidige maatschappij de Koranverzen letterlijk interpreteren en toepassen. Dit zou niet stroken met de bedoeling van de tekst.

Radicalisme en extremisme hebben doorheen de jaren verschillende vormen aangenomen. Zo kampten we in de vorige eeuw met enkele rechts-extremistische organisaties en groeperingen. Ook het communistisch extremisme had een negatieve impact op de Westerse samenleving. De laatste jaren kampen we ook met het oprukkend islamitisch radicalisme. Wat hiermee duidelijk wordt, is dat geweld niet per se inherent is aan een bepaald geloof, een bepaalde filosofie of ideologie, maar dat tal van verschillende factoren leiden tot extreem gedachtegoed. Dit komt voort bij verschillende geloven, filosofieën en ideologieën en daar heeft de islam geen patent op. Dit wordt ook bevestigd door de Israëliisch schrijver en intellectueel Amos Oz:

*"Fanatisme is niet enkel het erfgoed van Al Qaida of IS, Jabhat Al-Nusra, Hamas en Hezbollah, van neonazi's, antisemieten, blanke superioriteitsdenkers, islamofoben, de KuKluxklan, de heuveltop-hooligans en andere bloedvergieters in naam van hun overtuigingen. Al die fanaten en wat daarop lijkt – we kennen ze allemaal. Ze kijken ons dag in dag uit aan vanaf het televisiescherm, gepassioneerd zwaaiend met gebalde vuisten voor cameralenzen, allerlei oudbakken leuzen in de microfoon brullend..."*¹

¹ O. AMOS, Beste Fanatici, Drie essays, Amsterdam, De Bezige Bij, 2017, p.23.

4.2.2 BEGRIPPEN OVER GEWELD

1. Jihad: Taalkundig betekent jihad 'een inspanning leveren'. De term wordt meestal gebruikt in de context van oorlogsdaden; zich inspannen in de oorlog. Maar in de overkoepelende betekenis van Jihad zoals we die in deze handleiding aannemen, is oorlog slechts een klein onderdeel. Verschillende islamitische geleerden kennen dertien betekenissen toe aan de term Jihad. De kernbetekenis is dus een inspanning leveren, maar niet noodzakelijk in oorlogscontext. Je kan bijvoorbeeld inspanningen leveren voor rechtvaardigheid, voor een goedwerkende maatschappij,...

3. Al-Harb: Letterlijk betekent het oorlog, zoals bijvoorbeeld twee landen die elkaar aanvallen. Al-Harb verschilt essentieel van jihad. Oorlog draait vooral rond overheersing en overwinning van de ander. Jihad staat voor de te leveren inspanningen om de algemene veiligheid te garanderen.

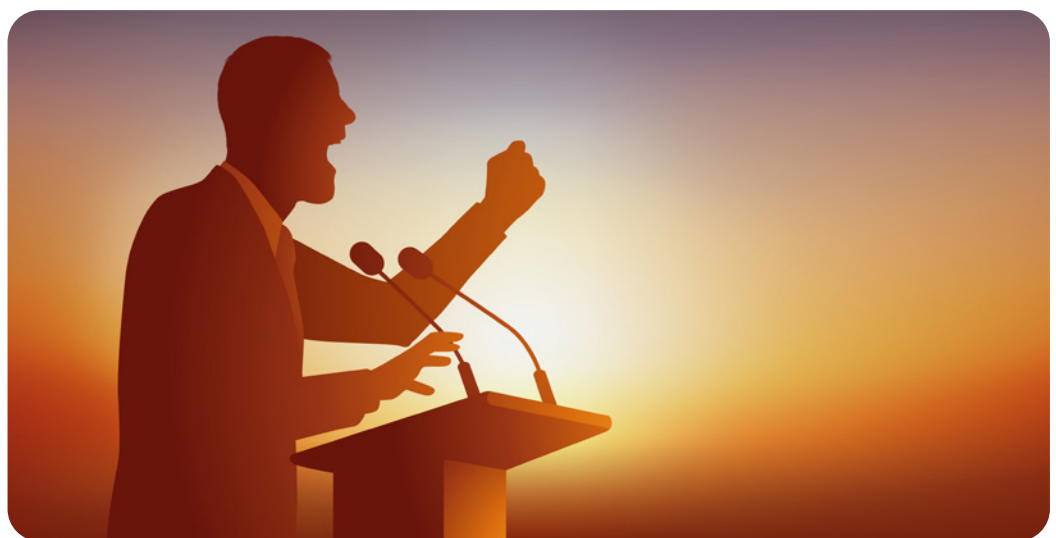
91 Module 4: Rechtvaardige Oorlog en Rechtvaardige Vrede

5. Al-Irhab: AAl-Irhab staat voor terrorisme. 'Terroriseren' staat vermeld in de Koran, in soerat Al-Anfal vers 60. Daarin staat: *"En zet alles in wat jullie hebben aan machtsmiddelen, ook strijdrossen, om de vijand van Allah, jullie vijand en de anderen angst aan te jagen/te terroriseren."*² (Al-Anfal:60) Het is belangrijk om de term terroriseren correct te interpreteren. Terroriseren betekent hier niet de gewelddaden uitvoeren zoals in de recente terreuraanslagen, maar slaat eerder op indruk maken op de tegenpartij om respect af te dwingen.

4.2.3 HET GEBRUIK VAN GEWELD VOOR VERANDERINGEN

Er bestaan islamitische groeperingen die ervan overtuigd zijn dat ze enkel met behulp van geweld maatschappelijke veranderingen kunnen teweegbrengen. Voor hen heiligt het doel alle middelen zoals bijvoorbeeld terreuraanslagen op onschuldigen. Nochtans zijn zulke daden absoluut verboden en in geen enkel opzicht voorgeschreven door de Koran. Toch houden de aanhangers van die groeperingen de schijn op dat verschillende islamitische voorschriften dit gedrag rechtvaardigen. Ze gebruiken daarvoor volgende strategie³ :

Eerst proberen ze de legitimiteit van een staatshoofd te ondermijnen. Als het staatshoofd een moslim is, bestempelen ze hem als niet-moslim. Ze beweren dan dat het staatshoofd de islamitische wetten niet toepast. Nog gemakkelijker is het ingeval het staatshoofd geen moslim is. Dan tonen ze met nog meer overtuiging aan dat de islamitische wetten niet worden toegepast: zoals het feit dat ze bondgenoten zijn van Westerse landen. Dit is volgens hen voldoende om geen autoriteit toe te kennen aan een staatshoofd en ertegen in opstand te komen. Ze sturen erop aan het staatshoofd af te zetten op welke manier ook, dus ook met behulp van geweld.

Figuur 4.2
Bron: © pict rider /
Adobe Stock

² <https://koran.nl/soera-8-al-anfal-de-buit/> (toegang 02.08.2020)

³ Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009, p. 16-18.

Binnen de islamitische theologie heet dit onderwerp 'Takfir'. Het is een zeer gevoelige kwestie waarin een moslim als niet-moslim wordt beschouwd. Het is niet de taak van de moslim om over iemand anders' religieuze beleving te oordelen. Er bestaan situaties waarin personen openlijk toegeven geen moslim meer te (willen) zijn. In dat geval, is het duidelijk dat een persoon zelf wenst niet meer als moslim te worden beschouwd, maar het moet benadrukt worden dat hier geen gevolgen aan vasthangen. Nogmaals, het is niet de taak van een moslim om andermans religieuze beleving te beoordelen, noch te sanctioneren. Bovendien voorziet de Koran in die keuzevrijheid, zo staat er: *"Er is geen dwang in onze religie. (Al-Baqara: 256)"*

Ten tweede gaat men de bevolking aanzetten om het staatshoofd af te zetten. Hiervoor rechtvaardigen ze zelfs geweld om het doel te bereiken. Dit veroorzaakt vaak chaos en een kamp van aanhangers en tegenhangers binnen de samenleving. Het staatshoofd wordt bestempeld als 'afvallige' die door zijn niet-toepassing van de islamitische wetten mag worden vermoord. Dit is een zeer heftige visie die in schril contrast staat met de hierboven Koranvers die benadrukt dat er geen dwang bestaat in religie. Daarom is er geen sprake van afzetting of doding. Ook staat in een Koranvers: *"De Waarheid is van jullie Heer. Ieder die wil, laat hem geloven. Ieder die niet wil, laat hem niet geloven."* (Al-Kahf:29).⁴ We moeten iedereen de vrijheid laten om toe te passen en te geloven wat hij/zij wil.

Geweld is dus geenszins een middel om veranderingen te brengen in de samenleving. Geweld wordt afgekeurd. Er bestaan echter specifieke situaties waar geweld wordt toegestaan en dat is oorlog voor bescherming. Wanneer een moslimland begreigd wordt en alle alternatieven om geweld te stoppen uitgeput zijn, mag men zich verzetten met geweld mits men de strikte regels van oorlog binnen de islam opvolgt. De regels zijn:

- 1) Wanneer alle alternatieven om geweld te stoppen uitgeput zijn.
- 2) Wanneer een land onrecht wordt aangedaan.
- 3) Wanneer men mensen uit hun de woningen worden verdrijft.
- 4) Geen vrouwen, kinderen, bejaarden of zieke mensen doden (dus enkel soldaten in een oorlog).
- 5) Respect voor de natuur en dieren.
- 6) Respect voor woningen van mensen.
- 7) Plunderen is niet toegestaan.

⁴ <https://koran.nl/soera-18-al-kahf-de-grot/> (toegang 02.08.2020)

Al deze regels slaan puur op bescherming. Deze regels staan o.a. in het onderstaand vers en de sunnah van de profeet:

"Ga beiden (Mozes en zijn broer) naar de farao, want hij heeft overschreden. Spreek beiden tot hem op een zachte manier. Misschien zal hij het zich ter harte nemen." (Ta-Ha: 43,44). De geleerden leiden uit dit vers dat men eerst de diplomatische weg moet kiezen om geweld te doen stoppen. Want Farao staat bekend als een grote tiran en toch beveelt Allah Mozes en zijn broer Haroon om zacht met hem te spreken.

De andere regels staan in het volgend vers:

"Aan hen die bestreden worden is [de strijd] toegestaan omdat hun onrecht is aangedaan; God heeft de macht hen te helpen, die zonder recht uit hun woningen verdreven zijn, alleen maar omdat zij zeggen: "Onze Heer is God" - en als God de mensen elkaar niet had laten weerhouden dan waren kluizenaarsverblijven, kerken, synagogen en moskeeën waarin Gods naam vaak genoemd wordt zeker verwoest. Maar God zal hen die Hem helpen zeker helpen; God is krachtig en machtig." 5 (Al-Hajj/39:40)

Dit wordt ook benadrukt door Aboe Bakr As-Siddiq, een nauwe gezelschapsgenoot en opvolger van de Profeet Mohammed –vzmh-. Hij zei aan een van zijn militaire bevelhebbers: "Ik adviseer u volgende tien dingen (met betrekking tot de regels van oorlogsvoering). Dood geen vrouwen of kinderen, bejaarden of zieken. Hak geen bomen om of verbrand ze niet, vooral als het fruitdragende bomen zijn. Verniel geen onbewoonde plaatsen. Dood geen dieren behalve voor voedsel. Verbrand geen bijen en drijf hen niet uiteen. Steel niets van de zaken die in beslag genomen werden gedurende de strijd. En handel niet laf." 6 (Al-Muwatta, Volume 21, Hadith 10)

In een andere hadith voegt Aboe bakr toe om ook geen priesters en kloosterlingen aan te vallen en dat men hun gebedshuizen niet mag vernielen. Ook gebouwen moeten in tact blijven. Zelfs het consumeren van de melk van de dieren is streng verboden, behalve met de toestemming van de eigenaars.

Het voeren van een oorlog is dus onderworpen aan strikte voorschriften die gebaseerd zijn op de Koran en de sunnah van Mohamed.

⁵ <https://koran.nl/soera-22-al-hajj-de-bedeavaart/> (toegang 02.08.2020).

⁶ A. MALIK, al-Muwatta, Beiroet, Dar Iyha Attourat Alarabiya, 1985, p. 212.

4.2.4 OEFENINGEN

OEFENING 1: Onderstreep de juiste betekenis van de term.

1. Taalkundig betekent jihad:

Oorlog – **Een inspanning leveren** – Geweld

2. Al-Qital betekent:

Oorlog - **Strijden** - Terrorist

3. Al Harb betekent:

Oorlog – Extreem – Islam

OEFENING 2: Beantwoord de volgende vragen.

1. Hoe kan je de taalkundige betekenis van jihad in jou dagelijkse leven toepassen?

Je kan bijvoorbeeld inspanningen leveren voor rechtvaardigheid, voor een goedwerkende maatschappij.

2. Kan elk individu Al-Qital en Al Harb toepassen. Leg uit waarom wel of waarom niet.

Neen. Dit is enkel weggelegd voor staatshoofden en daar zijn veel regels aan verbonden: De regels zijn:

- 1) Wanneer alle alternatieven om geweld te stoppen uitgeput zijn.
- 2) Wanneer een land onrecht wordt aangedaan.
- 3) Wanneer men mensen uit hun de woningen worden verdrijft.
- 4) Geen vrouwen, kinderen, bejaarden of zieke mensen doden (dus enkel soldaten in een oorlog).
- 5) Respect voor de natuur en dieren.
- 6) Respect voor woningen van mensen.
- 7) Plunderen is niet toegestaan.

4.3 SPIRITUELE JIHAD

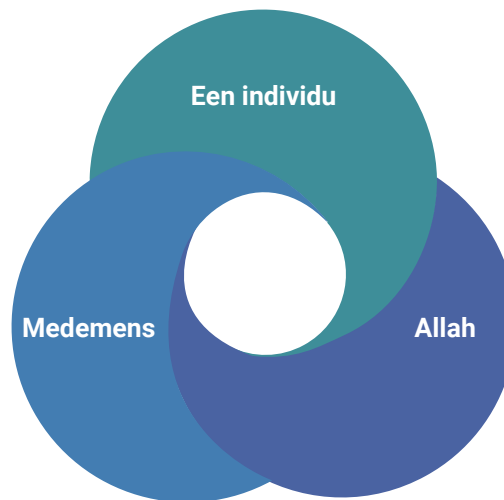
4.3.1 INLEIDING

De spirituele jihad is de hoogste rang van jihad en betekent dat de moslim zijn uiterste best moet doen om een goed mens te zijn. Dit doet hij door zijn religieuze verplichtingen na te komen zoals de verplichtingen tegenover Allah, tegenover zichzelf en tegenover de medemens.

4.3.2 DRIEHOEKSVERHOUDING

In de islam is er steeds een belangrijke driehoeksverhouding tussen:

1. Een individu
2. Zijn medemens of 'de ander'
3. Allah

Het is aan iedere moslim om de harmonie tussen deze verschillende relaties te behouden. Dit maakt deel uit van de spirituele jihad, namelijk zijn religieuze verplichtingen nakomen teneinde de harmonie binnen de driehoeksverhouding te bereiken en te behouden. Deze verplichting nakomen is uiteraard geen vanzelfsprekendheid. Het is daarom dat 'jihad' een grote inspanning leveren betekent. Volgens de islamitische voorschriften dient een mens zijn/haar ziel te reinigen omdat de ziel de kern van de mens vormt. Door zijn kern te reinigen kan een mens erin slagen een harmonieuze relatie met zichzelf, met de ander en met Allah te onderhouden. In de Koran staat dit geciteerd als volgt: *"Voorzeker, degene die haar (de ziel) reinigt (van zonden), zal welslagen. En voorzeker, degene die haar bederft, zal verliezen."*⁷ (Ash-Shams: 9 en 10) .

De ziel reinigen van begeertes en steeds harmonie binnen de driehoeksverhouding behouden vergt uiteraard veel inspanning. Het maakt dan ook deel uit van de spirituele jihad.

⁷ <https://koran.nl/soera-91-ash-shams-de-zon/> (toegang 02.08.2020)

4.3.3 OEFENINGEN

OEFENING 1: Oefening driehoeksverhouding

In de islam is er steeds een belangrijke driehoeksverhouding tussen het individu (ik), de medemens (de ander) en Allah. In de relatie met welke van die drie factoren probeert men in onderstaande voorbeelden harmonie te bereiken?

Vul de kolom in en kies tussen: Ik - de medemens - Allah

BESCHRIJVING	WIE?
Jareer Ibn Abdullah, moge Allah met hem tevreden zijn, heeft overgeleverd: "De Profeet Sallallahu 'alaihi wasalam heeft gezegd: Wie geen barmhartigheid voor mensen heeft, zal geen barmhartige..." ⁸	De ander
Spirituele aanbidding	Allah
Gezond leven	Ik
"De beste wijze om Allah te gedenken is het opzeggen van de Shahada. Dit is Laa illaaha illa Allah en betekent "Er is geen god dan Allah". ⁹	Allah
Voedsel doneren	De ander
"Voor diegene die een pad volgt om kennis op te doen, zal Allah het pad naar het Paradijs vergemakkelijken."	Ik

⁸ <http://www.risallah.com/hadith/hadith.php?cat=4>. (toegang 02.08.2020)

⁹ <https://hadithvandedag.nl/allah/allah-gedenken>. (toegang 02.08.2020)

4.4 DRIE SOORTEN SCHEPSELS

4.4.1 ENGELen, DIERen EN MENSEN

Allah heeft drie soorten schepsels geschapen die we kunnen onderscheiden op basis van hun soort ziel en de capaciteit om zijn/haar begeertes al dan niet steeds te volgen:¹⁰

1) **De eerste categorie** schepsels zijn de **engelen**. Zij beschikken over een zuiver rationele en redelijke ziel. Bovendien hebben ze helemaal geen begeertes of behoeften wat maakt dat ze Allah in elke handeling steeds gehoorzamen. Zo staat in de Koran over de engelen geschreven: "Waarover strenge en hard optredende Engelen zijn aangesteld, die Allah niet ongehoorzaam zijn in wat Hij hun beveelt, maar doen wat hun bevolen is." (66:6).¹¹

Figuur 4.3
Bron: © pict rider /
Adobe Stock

Figuur 4.4
Bron: © adogslifephoto
Adobe Stock

2) **De tweede categorie** schepsels zijn de **dieren**. Zij beschikken over een sensitieve ziel en veel begeertes. Bovendien ontbreekt de redelijkheid en ratio waardoor de basisbehoeften en begeertes op gevoel worden gevolgd.

Figuur 4.5
Bron: © Dmytro /
Adobe Stock

3) **De derde categorie** schepsels zijn de **mensen**. De islam beschrijft de mens als wezen met ratio en redelijkheid, maar tegelijk ook met een sensitieve ziel. We spreken daarom van een rationele en sensitieve ziel.

¹⁰ Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009, p. 159, 160.

¹¹ <https://koran.nl/soera-66-at-tahrim-verbod/>.

4.4.2 DE MOEILIKHEID VAN DE SPIRITUELE JIHAD

De spirituele jihad houdt voor de mens in om niet steeds zijn behoeften blindelings te volgen, maar ook te handelen met redelijkheid. Meer concreet houdt het in dat de mens zijn ziel onderhoudt en doet stijgen tot de rangen van de engelen in plaats van ze te gebruiken als de dieren. Als je er als mens in slaagt die begeertes en de redelijkheid te balanceren, doe je aan spirituele jihad.

De ziel van de mens neigt volgens de islam van nature naar begeertes, behoeftes en passies.

4.4.3 DRIE SOORTEN ZIELEN VAN DE MENS

Wanneer de moslim geen inspanning (jihad) levert om die passies in toom te houden, zal hij nooit de ultieme wijsheid of hikma bereiken. Een wijs iemand weet echter redelijk om te gaan met zijn passies. Redelijk omgaan met zijn passies en begeertes betekent niet dat de ziel niet van de passies mag genieten, maar dat die er niet volledig afhankelijk van wordt.

In de Koran wordt een onderscheid gemaakt tussen drie soorten zielen van de mens :¹²

1) De begeerlijke ziel of An-Nafs Al-Ammara: Dit is de ziel die zich volledig aan de begeertes en passies overgeeft. Over de begeerlijke ziel zei de profeet Yoessoef het volgende in de Koran: *"En ik verklaar mijzelf niet vrij. Waarlijk, de ziel neigt naar het slechte."* (Soerat Yoessoef:53)¹³

2) De vermanende ziel of An-Nafs Al-Lawama: Dit is de ziel die de mens constant herinnert aan Allah en de islamitische principes. Het vergt een grote inspanning of jihad om zichzelf steeds te herinneren aan de islamitische principes in plaats van blindelings de begeertes te volgen. De Koran verwijst naar dit soort ziel als volgt: *"En ik zweer bij de vermanende ziel..."* (Al-Qiyama: 2,3)¹⁴

3) De stabiele/rustige ziel of An-Nafs Al-Moetma-iena. Dit is de ziel die een lange strijd met passies heeft overwonnen en uiteindelijk tot rust is gekomen. De stabiliteit van deze ziel zorgt ervoor dat de mens geen innerlijke onrust en spanningen meer ervaart. Het is zeer moeilijk en het vergt veel inspanningen van de mens om zich deze eigenschappen van de ziel eigen te maken. Door de vereiste inspanningen en het moeilijk te bereiken doel van stabiliteit en redelijkheid wordt het bereiken van deze ziel als hoogste rang binnen de spirituele jihad beschouwd. De Koran verwijst naar deze ziel als volgt: *"O tot rust gekomen ziel! Voeg je bij Mijn (rechtgeaarde) dienaren."* (Al-Fajr: 27,28)¹⁵

¹² Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009, p. 159, 160.

¹³ <https://koran.nl/soera-12-yusuf-jozef-zoon-van-jakob/>.

¹⁴ <https://koran.nl/soera-75-al-qiyamah-de-wederopstanding/>.

¹⁵ <https://koran.nl/soera-89-al-fajr-de-dageraad/>.

4.4.4 OEFENINGEN

OEFENING 1: Oefening kenmerken soorten schepsels

Allah heeft drie soorten schepsels geschapen. Vul onderstaande kenmerken in bij het bijpassende schepsel

Zuiver redelijke ziel – Sensitieve ziel – Allah nooit ongehoorzaam –
Geen begeertes – Steeds basisbehoeften volgen – Ratio – Geen ratio –
Sensitieve en rationele ziel – Ziel onderhouden door spirituele jihad

Engelen

- * Zuiver redelijke ziel
- * Allah nooit ongehoorzaam
- * Geen begeertes

Dieren

- * Sensitieve ziel
- * Steeds basisbehoeften volgen
- * Geen ratio

Mens

- * Ratio
- * Sensitieve en rationele ziel
- * Ziel onderhouden door spirituele jihad

OEFENING 2: Invuloefening

Leg onderstaande begrippen uit in eigen woorden.

1) Spirituele jihad

Spirituele jihad is de hoogste rang van jihad en betekent dat de moslim zijn uiterste best moet doen om een goed mens te zijn.

2) De stabiele/rustige ziel of An-Nafs Al-Moetma-iena

Dit is de ziel die een lange strijd met passies heeft overwonnen en uiteindelijk tot rust is gekomen.

OEFENING 3: Doe zelf aan spirituele jihad!

Zelfreflectie maakt deel uit van de jihad. Door een moment te bezinnen over jouw eigen persoonlijkheid, gevoelens, sterktes, zwaktes, gedrag,... doe je aan spirituele jihad.

Bedenk 5 zelfreflectievragen. Enkele voorbeelden zijn: "Wat zijn mijn verbeterpunten?" "Waar ben ik dankbaar voor?" "Maak ik fouten?" Vervolgens mag je jou reflectievragen beantwoorden.

OEFENING 4: Invuloefening

Op welke manier kan je in onderstaande situaties aan spirituele jihad doen en jouw gedrag verbeteren?

CASUS	SPIRITUELE JIHAD
Je moeder is een hardwerkende vrouw. Nadat ze van haar werk thuiskomt, begint ze aan het avondeten. Je ligt in de zetel en wilt niet meehelpen.	-Nadenken over manieren om mijn moeder te helpen door bijvoorbeeld de tafel te dekken. -Vragen aan mijn moeder of ze hulp nodig heeft. -Mij in de plaats stellen van mijn moeder: hoe zou ik het ervaren om nooit een helpende hand te hebben? ...
Je begint altijd veel te laat aan jouw opdrachten. Hierdoor moet je extra hard werken in een korte tijdspanne.	-Nadenken over manieren om mijn schoolopdrachten te spreiden en te plannen -Een planning maken met ruimte voor vrijetijd -Mezelf belonen wanneer ik me aan de planning houd. -Om hulp durven vragen door bijvoorbeeld beroep te doen begeleiding. ...
Je beste vriend of vriendin behaalt betere punten dan u. Je bent stiekem jaloers.	-Mezelf afvragen waarom ik jaloers ben op mijn vriend(in) en me afvragen of dit gevoel mij vooruithelpt. -Andere mensen het geluk en leuke belevenissen gunnen. -Doelen vooropstellen voor mezelf: hard werken aan mijn schoolopdrachten om zelf ook goede punten te behalen.

4.5 VERSCHILLENDE DOMEINEN VAN JIHAD

4.5.1 DE JIHAD TEGEN ONRECHTVAARDIGHEID

Zoals reeds besproken is de basisbetekenis van jihad dat men inspanningen levert om een bepaald doel te bereiken. Het te behalen doel kan verschillend zijn. Zo komt jihad voor in verschillende domeinen, bijvoorbeeld de jihad tegen onrechtvaardigheid, de ideeënjihad of ideeënstrijd, de maatschappelijke jihad, de economische jihad en de jihad voor het milieu¹⁶.

Rechtvaardigheid is een van de islamitische basisprincipes waardoor men steeds tegen elke vorm van onrechtvaardigheid moet optreden. In een hadith zegt de profeet: "Help zowel jouw broeder die onrecht verricht alsook de slachtoffers van onrecht." Een metgezel van de profeet stelde tevens de vraag: "O boodschapper van Allah. We kunnen het slachtoffer van onrecht helpen, maar hoe moeten we de persoon die onrecht verricht dan helpen? De profeet antwoordde: "Door hem van zijn onrechte daden af te houden."

Figuur 4.6
Bron: © zendograph /
Adobe Stock

4.5.2 DE IDEEËNSTRIJD OF IDEEËNJIHAD

De ideeënjihad houdt in dat men inspanningen levert om incorrecte, gewelddadige, verkeerde ideeën te weerleggen. Denk aan de ideologie van bepaalde extremistische groeperen die openlijk aanzetten tot geweld tegen andersgelovigen en verkondigen dat veranderingen enkel met geweld tot stand komen.

Figuur 4.7
Bron: © vegefox.com /
Adobe Stock

4.5.3 DE MAATSCHAPPELIJKE JIHAD

De maatschappelijke jihad betekent inspanningen leveren om zorg te dragen voor jezelf en de ander in de maatschappij. Dit vertrekt vanuit de simpele zaken zoals het onderhouden van het gezin, het respecteren van ouderen, naasten, burens, collega's, leerkrachten,...

Figuur 4.8
Bron: © Good Studio /
Adobe Stock

¹⁶ Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Caïro, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009, p. 231-236

Dat het geen grootse handelingen moeten zijn wordt verduidelijkt in volgend verhaal uit de hadith: "Een man bracht een bezoek aan profeet Mohammed en vroeg hem de toestemming/goedkeuring om naar de oorlog te trekken. De profeet vroeg: "Zijn jouw ouders nog levend?" Hierop antwoordde de man: "Ja, mijn ouders leven gelukkig nog". De profeet gaf vervolgens als antwoord: "Jouw jihad is jouw ouders goed onderhouden en verzorgen".

Hieruit leiden geleerden af dat de relatie met bloedverwanten essentieel is binnen de islam.

Niet enkel bloedverwanten of moslims onderling, maar alle mensen ongeacht de achtergrond, levensbeschouwing, geslacht, ideologie... dienen een maatschappelijke jihad jegens elkaar te voeren door elkaar te respecteren.

4.5.4 DE ECONOMISCHE JIHAD

De economische jihad betekent het financieel onderhouden en ondersteunen van het gezin, familieleden, naasten en allen voor wie men de financiële verantwoordelijkheid draagt. Bovendien wordt in de islam aangezet tot werken opdat eenieder die economische jihad kan voeren. Werken en bijdragen aan de maatschappij, aan jezelf en aan naasten is zelf ook een vorm van economische jihad.

Figuur 4.9
Bron: © suriyapong /
Adobe Stock

In de islam wordt ook sterk aangeraden om bij te dragen aan een sterke economie van een land. Ook wordt gestimuleerd om niet economisch afhankelijk te zijn van anderen. Profeet Mohammed zei hierover: "De bovenhand is beter dan de onderhand. De bovenhand is de persoon die geeft en de onderhand is de persoon die ontvangt."

4.5.5 DE JIHAD VOOR HET MILIEU

In de Koran wordt iedere moslim als khalifa of verantwoordelijke voor de harmonie in het milieu gezien. Een jihad voor het milieu voeren betekent alle nodige inspanningen leveren die het milieu in brede zin ten goede komen.

Figuur 4.10
Bron: © beeboys /
Adobe Stock

4.5.6 OEFENINGEN

OEFENING 1: Binnen welk domein van jihad vallen onderstaande handelingen?

Jihad tegen onrechtvaardigheid – Ideeënjihad – Maatschappelijke jihad – Economische jihad – Jihad voor het milieu

SOORT JIHAD	HANDELING
Jihad tegen onrechtvaardigheid	Slachtoffer van onrecht te hulp schieten.
Economische jihad	Een baan zoeken om zichzelf en naasten te onderhouden.
Maatschappelijke jihad	Grootouders regelmatig bezoeken.
Ideeënjihad	In dialoog treden met iemand die gewelddadige ideeën verkondigt.
Jihad van het milieu	Ecologische voetafdruk reduceren.

4.6 WOORDENLIJST

Jihad: Taalkundig betekent jihad 'een inspanning leveren.

Al-Qital: Taalkundig betekent het strijden.

Al-Harb: Letterlijk betekent het oorlog.

Al-Unf: Letterlijk betekent het geweld.

Al-Irhab: Al-Irhab staat voor terrorisme. 'Terroriseren'.

Takfier: Iemand als niet-moslim verklaren. (pg.7)

Spirituele jihad: Een moslim zijn uiterste best moet doen om een goed mens te zijn.

Hikma: ultieme wijsheid.

An-Nafs Al-Ammara: De begeerlijke ziel.

An-Nafs Al-Lawama: De vermanende ziel.

An-Nafs Al-Moetma-iena: De stabiele/rustige ziel.

Ideeënstrijd: Een figuurlijke strijd van verschillende ideologieën.

Maatschappelijke jihad: Inspanningen leveren om zorg te dragen voor jezelf en de ander in de maatschappij.

De economische jihad: Het financieel onderhouden en ondersteunen van zijn gezin, familieleden, naasten en allen voor wie men de financiële verantwoordelijkheid draagt.

De jihad voor het milieu: Alle nodige inspanningen leveren die het milieu in brede zin ten goede komen.

4.7 TRANSCRIPTIE VAN DE VIDEO

Ahmed begint te sparren met zijn sparringpartner. Hij is extreem agressief vandaag.

Sparringpartner: Hey Ahmed, wat is er aan de hand? Je zit vol frustraties! Ik heb je nog nooit zo zien sparren.

Ahmed: Pfff ik wil er niet over praten.

Sparringpartner: Zeg me, je moet je problemen niet voor jezelf houden, praat erover. Je kunt het met mij delen.

Ahmed: Ik ben echt kwaad! Ik was na school op weg naar de club. De politie hield me tegen. ALWEER. Ze zochten mij en begonnen mijn sporttas en zelfs mijn schooltas te onderzoeken.

Het gebeurde allemaal dicht bij mijn school. Mensen die ik van school ken keken me aan alsof ik iets gestolen had. Ik voelde me zo vernederd. Ze behandelden me echt zonder respect. Ik ben er zo klaar mee dat dit soort situaties zo vaak gebeuren.

Sparringpartner: Ik weet wat je doormaakt. Ik heb het ook vaak meegemaakt. Ze haten moslims. Het zijn eigenlijk onze vijanden omdat ze geen moslims zijn.

Een vriend van mij zei onlangs dat zelfs de Koran spreekt over onze "vijanden" en dat jihad zelfs is toegestaan. "En degenen die voor Ons strijden - Wij zullen hen zeker op Onze wegen leiden. En voorzeker, Allah is met de weldoeners."

Ahmed: Wow ja bro...ik weet niet of het waar is maar het is niet de eerste keer dat ik over deze Koranverzen hoor.

Trainer Samir hoort de jongens met elkaar praten. Hij onderbreekt ze

Trainer Samir: Jongens, dit zijn herkenbare verhalen. Dit heet "racial profiling". Het is onrechtvaardig om dit soort onrecht te ervaren. Aan de andere kant moeten we het probleem niet veralgemenen. Het gaat vaak om een paar individuen. Dit kan zoveel woede opwekken en dat begrijp ik. Het kan je zelfs op gevaarlijke ideeën brengen. Maar citeer alsjeblieft geen Koranverzen in zo'n situatie en haal ze niet uit hun specifieke context. Het woord jihad heeft veel meer betekenissen dan het woord dat vaak door iedereen wordt gebruikt.

Ahmed: Werkelijk? Hoe kunnen we jihad dan begrijpen?

Trainer Samir: Volgens bekende geleerden is spirituele jihad de hoogste vorm van jihad. In deze concrete situatie zou het betekenen dat je je frustraties onder controle moet houden en niet hele groepen moet veralgemenen door het gedrag van een individu te bekritisieren. Het is erg moeilijk, dat weet ik, maar daarom wordt het ook jihad genoemd. Want jihad betekent oorspronkelijk een grote inspanning leveren.

Ahmed: Samir... Ik heb het gevoel dat de maatschappij niet wil dat wij er deel van uitmaken, hoe hard we het ook proberen. Ik zal voor altijd de 'een van de anderen' blijven. Ik ben zo moe van dat gevoel.

Trainer Samir: Ahmed luister. Kijk eens naar de diversiteit binnen onze bokscub. Die diversiteit weerspiegelt de realiteit in onze samenleving. Het maakt niet uit wie je bent of waar je vandaan komt. We delen dezelfde passie, in dit geval boksen, en dat is wat ons bindt.

Ik zal je iets vertellen. Ik ben trainer geweest van een zeer getalenteerde kampioen bokser. Hij had veel potentie om door te breken. Het probleem was dat hij vol frustraties zat. Hij kwam zelfs niet opdagen op de bokscub en verloor op het einde zijn motivatie. Boksen betekent terugvechten. Je kan 10 keer neergehaald worden, maar je moet 11 keer opstaan. Je moet toegewijd blijven als je je doelen wilt bereiken en veranderingen wilt creëren. En wat denk je dat de getalenteerde bokser heeft gedaan om veranderingen te bewerkstelligen en zijn doelen te bereiken?

Ahmed: Geen idee trainer, wat heeft hij gedaan?

Trainer Samir: Hij is gestopt met in zichzelf te geloven. Hij heeft zichzelf opgegeven. Hij geloofde niet meer in onze maatschappij of in de mogelijkheid van verandering. Hij ging naar Syrië in de overtuiging dat hij onze samenleving hier kon veranderen door daar te vechten. Hij ging om met de verkeerde mensen die hem deden geloven dat hij de maatschappij kon veranderen door geweld. Hij en zijn groep extremisten deden een strategische oproep tot de jihad. Zij beschouwden de leiders van Islamitische landen als ongelovigen omdat zij partners waren van Westerse landen.

Ahmed: Echt waar?

Trainer: Hun visie op het gebruik van geweld is totaal verkeerd. Een moslim als een ongelovige of takfir beschouwen is gevaarlijk. Trouwens, er is geen dwang in onze religie. Zoals aangegeven in surat al baqarah vers 256: "Er is geen dwang in onze religie". Daarom is deze vorm van geweld geenszins legitiem, zelfs niet als iemand een ongelovige is, dat zou haar of zijn keuze zijn.

Ahmed: Hmmm okay...

Trainer Samir: Moslimgeleerden hebben ook voorwaarden verbonden aan het gebruik van geweld: De voorwaarden zijn:

- 1) Wanneer alle alternatieven om geweld te stoppen zijn uitgeput.
- 2) Wanneer een land onrecht is aangedaan.
- 3) Wanneer mensen uit hun huizen worden verdreven.
- 4) Je mag nooit vrouwen, kinderen, bejaarden of zieken doden.

5) Wanneer je geweld gebruikt, respecteer dan altijd de natuur en de dieren.

6) Respecteer de huizen van mensen.

7) Plunderen is niet toegestaan.

Geen van deze regels werd gerespecteerd door de jihadi extremisten. Terwijl de islam ons gebiedt alles vreedzaam te regelen, gaan ze direct over tot geweld. Zoals het voorbeeld van Farao en profeet Mozes in de Koran: "Ga beiden (Mozes en zijn broer Aaron) naar Farao, want hij heeft overtreden. Spreek tot hem beiden zachtmoedig. Misschien zal hij het ter harte nemen.

De geleerden concluderen uit dit vers dat men eerst de diplomatieke weg moet kiezen om geweld te stoppen. Farao staat bekend als een grote tiran en toch beveelt Allah Mozes en zijn broer Haroen om zacht tot hem te spreken.

Ahmed: Het is zeker niet een zaak van hen tegen ons, noch is het dat niet-moslims onze vijanden zijn. Dus zij gebruiken de jihad op een verkeerde manier?

Trainer: : Precies. Stel doelen in het leven en wees ambitieus. Ik heb geleerd hoe mislukkingen te aanvaarden en verder te gaan zonder de hoop te verliezen. Moed is de bereidheid om angst onder ogen te zien. Ook als moslims zijn wij verantwoordelijk voor onze bijdrage aan de samenleving. Iedereen is hier welkom. WIJ ZIJN ÉÉN TEAM. We zitten hier samen in.

Ahmed: Ik kijk echt tegen u op trainer. Uw woorden zijn zo inspirerend!

Trainer Samir: Bedankt kiddo. Trouwens, een vriend van mij geeft een lezing voor de politie en maatschappelijk werkers over cultureel en religieus bewustzijn. De lezing kan misschien in onze club gehouden worden? Op die manier kunnen we een dialoog met hen hebben en onze dagelijkse ervaringen met raciale profilering delen. Wat vinden jullie?

Ahmed: Ik zou graag mijn frustraties met hen delen.

Trainer Samir: Ok geweldig! Laten we een bijeenkomst organiseren met de clubleden en samen brainstormen. Ik zal mijn vriend uitnodigen!

4.8 BIBLIOGRAFIE

O. AMOS, Beste Fanatici, Drie essays, Amsterdam, De Bezige Bij, 2017.

Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009.

MALIK, al-Muwatta, Beiroet, Dar Iyha Attourat Alarabiya.

Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya.

Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009.

Y. ALQARDAWI, Fiqh Aljihad, Dirasat Muqaranatu Li-Ahkamihi wa Falsafatihi di daw al-Quran wa As-Sounna, Cairo, Dar Al-Koutboub Al'Imiya, 2009.

<https://koran.nl/soera-12-yusuf-jozef-zoon-van-jakob/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-75-al-qiyamah-de-wederopstanding/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-8-al-anfal-de-buit/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-89-al-fajr-de-dageraad/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-66-at-tahrim-verbod/> (toegang 02.08.2020)

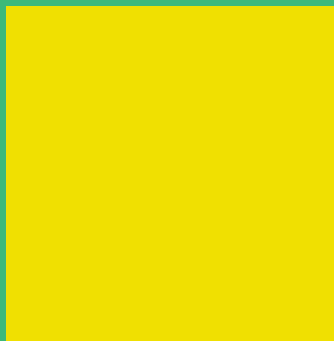
<https://koran.nl/soera-18-al-kahf-de-grot/> (toegang 02.08.2020)

<https://koran.nl/soera-91-ash-shams-de-zon/> (toegang 02.08.2020)

<http://www.risallah.com/hadith/hadith.php?cat=4> (toegang 02.08.2020)

<https://hadithvandedag.nl/allah/allah-gedenken> (toegang 02.08.2020)

5

GODDELIJKE EN
MENSELIJKE WETTEN:
VERENIGBAAR OF NIET?

MODULE VIJF

GODDELIJKE EN MENSELIJKE WETTEN: VERENIGBAAR OF NIET?

5.1 ALGEMENE INLEIDING

5.1.1 STRUCTUUR VAN DE HANDLEIDING

Deze handleiding voor de leerkracht is een didactisch pakket waarin het volgende thema wordt uitgewerkt: “Goddelijke en menselijke wetten. Verenigbaar of niet?” Dit pakket is ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen en biedt de leerkracht of begeleider van een leergroep de kans om op het niveau van de eigen klasgroep dit thema uit te werken.

In deze handleiding kan de leerkracht rond verschillende onderwerpen werken die aansluiten bij het overkoepelende thema “Goddelijke en menselijke wetten. Verenigbaar of niet?” Aan de hand van impulsen en didactische suggesties is het mogelijk om vanuit verschillende perspectieven dit thema te benaderen. Impulsen zijn elementen die de leerkracht in de klas kan binnenbrengen om het gesprek op gang te brengen.

Deze handleiding bevat een diversiteit aan impulsen met verschillende moeilijkheidsgraden. Deze impulsen hebben als doel om bij te dragen tot het leerproces en bestaan in verschillende vormen. Het is niet noodzakelijk om alle impulsen te gebruiken. De leerkracht kan de meest passende impulsen selecteren op basis van (de beginsituatie in) zijn leergroep. De didactische suggesties zijn concrete voorstellen om met de impulsen aan de slag te gaan en zijn gericht op levensbeschouwelijke reflectie en communicatie. Dit zorgt ervoor dat de leerkracht op een gevarieerde manier de verschillende impulsen, die aansluiten bij de eigen leergroep, kan benaderen.

De volgende hoofdstukken komen aan bod in deze handleiding:

- Ten eerste komt er een algemene historische inleiding over het spanningsveld tussen geloof en verstand. Daarna wordt de term 'Goddelijke wetten' uitgelegd om de leerling in staat te brengen een onderscheid te maken tussen Goddelijke wetten en menselijke wetten. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof van de leerlingen.
- Ten tweede komt er ook een algemene historische inleiding over menselijke wetten. Daarna wordt het begrip 'menselijke wetten' uitgelegd. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof van de leerlingen.
- Het derde hoofdstuk van deze handleiding gaat dieper in op de verzoening tussen verstand en geloof. Aan de hand van dit hoofdstuk leren de leerlingen verschillende interpretatievormen om die contradictie op te heffen. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof van de leerlingen.
- Het vierde en laatste hoofdstuk gaat over het belang van 'ijtihad'. In dit hoofdstuk staat de leerkracht stil bij de verschillende vormen van interpretatie rekening houdend met de context. Dit is een verdiepend hoofdstuk.

Afsluitend bevat deze handleiding een woordenlijst waarbij alle moeilijke begrippen kort en bondig worden verklaard op het niveau van de leerling. Daarna volgt een bibliografie per hoofdstuk van deze didactische bundel.

5.2 GODDELIJKE WETTEN

5.2.1 INLEIDING

Figuur 5.1
Bron: © Murrstock /
Adobe Stock

De contradictie tussen Goddelijke wetten en menselijke wetten is een eeuwenoude discussie. Dit past in feite in het kader van 'Hoe staat verstand tegenover geloof?'. De oude Grieken spraken van *logos* (ratio) versus *mythos* (geloof). Ze probeerden alles rationeel te verklaren.

De islam heeft in het verleden ook de spanning tussen verstand en geloof gekend die bekend stond als *ta'rud al'aql wa annaql*¹. Veel pogingen werden gedaan om die contradictie op te heffen zoals Ibn Rushd (Averroes) heeft geprobeerd. Ibn Rushd, een grote moslim filosoof², heeft in zijn boek *Fasl Almaqaal* (het beslissende woord) een fatwa uitgesproken, namelijk dat verstand en Islam elkaar aanvullen en niet elkaar tegenspreken. Averroes legt uit hoe men de Koran dient te interpreteren zodanig dat zijn leer niet botst met het verstand. Volgens hem is verstand gebruiken zelfs een religieuze verplichting. Deze vaststelling staft hij met enkele verzen zoals *"Neemt u dus dit tot voorbeeld, O gij inzichtsvollen"* (Koran 59:2), *"Hebben zij de koningsmacht van de hemelen en de aarde niet gezien, en al de dingen die God heeft geschapen"* (Koran 7:185).

Het eerste vers legt Ibn Rushd als volgt uit: *"Dit is een tekstuele onderbouwing van de verplichting om logische redeneringen te gebruiken, of eventueel een combinatie van logische en juridische redeneringen."*³ Het tweede vers is volgens de auteur een aansporing tot het bestuderen van alles wat bestaat.⁴ Daarna komt hij tot de conclusie dat de Koran de mens verplicht door middel van de rede om over alles wat bestaat na te denken.

Ibn Rushd is sterk overtuigd dat het onmogelijk is dat verstand in tegenspraak is met de islam. Daarom zegt hij: *"De waarheid is immers niet in strijd met waarheid, maar moet er juist mee overeenstemmen en er een bevestiging van zijn"*⁵. Met de eerste waarheid verwijst hij naar de waarheid die men via het verstand achterhaalt en met de tweede verwijst hij naar de islam. Ten slotte sloot hij zijn boek af met de volgende vaststelling: *"...ik bedoel daarmee dat het verstand de vriend en de zoogzuster van de godsdienst is."* Met andere woorden verstand en geloof zijn twee methodes om de waarheid te achterhalen.

Figuur 5.2
Bron: © artisticco /
Adobe Stock

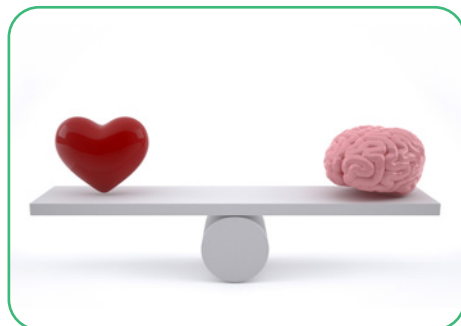
¹ لعقل و النفل تعارض

² Ibn Rushd of Averroes geboren in Córdoba (Spanje) Hij leefde tussen 1126 en 1198.

³ Het beslissende woord pg. 31

⁴ Het beslissende woord pg. 31

⁵ Het beslissende woord pg. 38vv

Figuur 5.3
Bron: © harunyigit /
Adobe Stock

5.2.2 DEFINITIE VAN GODDELIJKE WETTEN

Maar alles hangt natuurlijk af van interpretatie. Als je de regels van eeuwen geleden vandaag letterlijk wil toepassen, dan heb je een probleem. De profeet was ook niet geobsedeerd door regels, maar door rechtvaardigheid.

De Goddelijke wet volgens de islam is de wil of de leiding van Allah die geopenbaard is aan de mens via zijn profeten. Die wil kan men terugvinden in de eerste plaats in de Koran en op de tweede plaats in de soenna.

De fundamentele vraag is: “Hoe kan de mens de wil van Allah achterhalen?” De islamitische geleerden hebben hier heel goed over nagedacht. Ze gebruiken daarvoor de methode genaamd Ijtihad.

Ijtihad is een welbekende term binnen de islamitische leer. De term betekent letterlijk **‘volle inspanning doen’** ⁶. Maar zoals het geval is bij nagenoeg alle definities bestaat er in de islamitische juridische terminologie ook geen algemeen aanvaarde definitie van de term ijtihad.

Hieronder enkele definities:

Albaidawi beschrijft de term als volgt: **“De volle inspanning verrichten zodoende de islamitische richtlijnen te achterhalen”** ⁷.

Ibn Hajib definieert itjihad als volgt: **“De volle inspanning van een faqih⁸ (jurist) om een opinie te vormen over de richtlijnen van de islam”** ⁹.

Ten slotte de definitie van Alkamal bin Hammam: **“De volle inspanning van een faqih om hetzij een opinie over de richtlijnen van de islam te bereiken, hetzij een definitief standpunt, zowel door middel van verstand als door middel van de teksten”** ¹⁰.

Uit de voorgaande definities leren we het volgende:

1) De drie definities hebben gemeen dat de mujtahid ¹¹ (degene die de ijtihad doet) een **volledige inspanning** moet doen. Hij dient dus alle middelen binnen handbereik te gebruiken en zijn uiterste best te doen om uiteindelijk een opinie te hebben over de richtlijnen van de islam.

⁶ M. FAIRUSABADI, Alqamus Almuhiy, Beiroet, Al-Resalah Publishers, 2005, p. 387.

⁷ A. JAMALOU DIEN, Nihajat Assul Fi Sharh Alusul, 5de ed., Cairo, 'Alim Alkutub, 2009, p. 169.

⁸ المجتهد

⁹ J. IBN ALHAJIB, Mukhtasar Muntaha Musul Wa Alamal Fi 'Ilamai Alusul Wa Aljadal, 2de ed., Beiroet, Dar Ibn Hazm, 2006, p. 289.

¹⁰ A. ALHAMAM, Attahrir, Cairo, Almaktaba Alhasania Almasria, 2005, p. 523.

¹¹ المجتهد

2) De volle inspanning wordt immers gedaan om uiteindelijk een opinie te hebben over de richtlijnen van de islam. Het is belangrijk om hier de nadruk te leggen op de term 'Opinie', want niemand kan met zekerheid stellen dat hij over de absolute waarheid beschikt. Met andere woorden: niemand vertegenwoordigt God op aarde. Daarom eindigen alle geleerden hun ijtihad nagenoeg altijd met allahoe a'lam ¹² (Allah weet het beter).

Kortom, het gaat om een persoonlijke intellectuele interpretatie van een bekwam persoon over Gods openbaring. De Goddelijke wetten omvatten de wil of leiding van Allah die men via ijtihad achterhaalt.

Figuur 5.4
Bron: © rudall30 /
Adobe Stock

¹² الله أعلم

Oefening 1: Beantwoord de volgende vragen individueel.

1. Welke fatwa heeft de moslimfilosoof Ibn Rushd uitgesproken in zijn boek Fasl Almaqaal?

Antwoord: Verstand en islam vullen elkaar aan. Ze spreken elkaar niet tegen.

2. Wat is volgens Averroes/Ibn Rush een religieuze verplichting?

Antwoord: Het verstand gebruiken.

3. Was profeet Mohammed geobsedeerd door regels?

Antwoord: Neen, de focus van profeet Mohammed lag op rechtvaardigheid.

Oefening 2: Ontbrekende woord.

Vul het ontbrekende woord in: religieuze verplichting – aanvullen – moslimfilosoof – Koran - verstand.

De islam heeft ook een probleem gekend tussen **verstand** en geloof gekend.

Ibn Rushd een grote **moslimfilosoof** heeft in zijn boek Fasl Almaqaal (het beslissende woord) een fatwa uitgesproken.

Verstand en islam elkaar **vullen** elkaar **aan** en spreken elkaar niet tegen.

Averroes leert ons hoe men de **Koran** dient te interpreteren en hij beschouwd die als een **religieuze verplichting**.

5.3 MENSELIJKE WETTEN

5.3.1 INLEIDING

Elk land beschikt over een eigen rechtssysteem om orde te stellen in de maatschappij. Menselijke wetten streven naar harmonieuze samenlevingen waarbij rechtvaardigheid en gelijkheid centraal staan. Daarom verwacht men van mensen dat ze plichten nakomen en gedragingen die schade kunnen aanbrengen aan de maatschappij vermijden.

Figuur 5.6
Bron: © kuroksta /
Adobe Stock

5.3.2 BETEKENIS EN FUNCTIE VAN MENSELIJKE WETTEN

De menselijke wetten of seculiere wetten⁷ hebben geen religie als inspiratiebron. In het Romeinse Rijk was religie een staatsaangelegenheid (staatsreligie), waarbij de staat bepaalde religies tolereerde of onderdrukte. Het christendom werd de staatsreligie van het Romeinse Rijk in de 4e eeuw. Tot aan de 18e eeuw was er een directe relatie tussen kerk en staat zoals: Aanstelling bisschoppen door lokale koning, relatie lokale wet en kerkwet, inquisitie, lokale belasting en kerkbelasting, beïnvloeding pausverkiezing door koningen, oorlog voeren in naam van religie, enzovoort. Vanaf de Verlichting komt daar verandering in: de staat mengt zich niet met het persoonlijk geloof van de burgers, noch met de kerk, en de kerk bemoeit zich niet met de staat. Er is sprake van een scheiding van instituten. De staat kan dus niemand verketteren, of straffen, voor bepaalde religieuze overtuigingen, het bepaalt of beoordeelt niet de waarheidsclaim van een religie.

Het Europese model heeft altijd plaats gelaten voor religie en staat toe dat mensen inspiratie halen uit hun geloof. Vrijheid van religie is op die manier een belangrijk goed in Europa. Zolang die inspiratie conform de grondwet, de wetenschap en de ratio is, past dat binnen het verhaal van de Europese waarden. Maar dit vergt een denkoefening voor moslims door hun geloof meer naar de geest te lezen en minder naar de letter.

Figuur 5.7
Bron: © MIND AND I /
Adobe Stock

Karl Popper¹³ maakt een verschil tussen 'the context of discovery' en 'the context of justification'. Het eerste begrip geeft aan waar een theorie vandaan komt en dat mag volgens Popper geen rol spelen. Iemand mag zelfs een theorie dromen. Het tweede begrip betekent dat de theorie moet onderworpen worden aan wetenschappelijke methoden. Doorstaat de theorie die toets, dan is ze aannemelijk.

¹³ Karl Popper (Wenen, 28 juli 1902 – Londen, 17 september 1994) was een Oostenrijks-Britse filosoof die algemeen wordt beschouwd als een van de grootste wetenschapsfilosofen van de 20e eeuw.

Bovendien zijn wetten niets anders dan waarden die we in normen omzetten. Waarden kunnen hun oorsprong eerder waar hebben, ook in levensbeschouwelijke ideeën. Wetten zijn niet seculier of religieus, wetten zijn formele spelregels die in de publieke ruimte vanuit zowel seculiere als andere levensbeschouwingen kunnen gerechtvaardigd of gearticuleerd worden tot een gemeenschappelijke basis. Voor gelovigen groeien die waarden uit het feit dat elke mens een kind van God is. Rationalisten zien elke mens als een rationeel wezen en zoeken hun waarden vanuit die optiek. Utilitaristen vertrekken vanuit de idee dat iedereen recht heeft op de hoogste vorm van geluk en ecologen verwijzen naar de gedachte dat iedereen deel uitmaakt van een naar een evenwicht zoekend ecologisch systeem. Zo komt er een gemeenschappelijke basis, die in wetten kan gegoten worden. Daarbij zijn normen niet statisch, maar dynamisch en evolutief naargelang de context.

5.3.3 OEFENINGEN

Oefening 1: Definitie normen en waarden.

Ga samen op zoek naar een eigen definitie voor de term 'waarden'

Bijvoorbeeld:

- Waarden zijn idealen die worden nagestreefd door een groep/individuele mensen. Het zijn overtuigingen die als belangrijk worden beschouwd.
- Normen zijn gedragsregels of omgangsvormen die voortkomen uit waarden.

Oefening 2: Waardentop

Opdracht A: Som vijf waarden op die jij belangrijk vindt. Bv.: rechtvaardigheid, respect, eerlijkheid.

Opdracht B: De leerkracht verdeelt de klas in groepen. Vraagt aan de leerlingen om hun top drie van waarden te maken.

Opdracht C: Elk groepje moet om de beurt haar waardentop op het bord noteren.

Extra vragen:

Welke waarden komen het meeste aan bod en zijn gemeenschappelijk?

Welke waarden zou jij verwerken tot wetten en waarom? Geef twee voorbeelden.

Oefening 3: Waardenconflict.

Lees de onderstaande casussen en antwoord de vragen.

1) Casus Anes: De vriend van Anes maakt een discriminerende opmerking over een vrouwelijke klasgenoot. Anes vindt de opmerking van zijn vriend niet kunnen.

Bij een waardenconflict twijfel je tussen twee waarden. Welke waarden komen er in conflict?

Antwoord: Vriendschap en gelijkheid.

Welke waarde vind jij in zo een situatie het belangrijkste?

Hoe zou jij reageren?

2) Casus Selma: Selma hecht heel veel belang aan het dragen van een hoofddoek. Ze vindt dat ze zich mag kleden hoe ze wilt en dat ze haar mag uiten op haar manier. De school daarentegen vindt dat Selma haar hoofddoek moet afdoen op school. Religieuze symbolen zijn verboden, dit staat zo in het schoolreglement. Selma vindt haar educatie heel belangrijk en heeft veel respect tegenover de school, maar ook haar vrijheid, zelfbeschikking en geloofsovertuiging vindt ze belangrijk.

Welke waarden komen er in conflict?

Antwoord: Zelfbeschikking, ontwikkeling, respect tegenover anderen.

Geef een voorbeeld van waarden, regels, tradities die in conflict komen met elkaar.

5.4 DE VERZOENING TUSSEN GODDELIJKE EN MENSELIJKE WETTEN

5.4.1 INLEIDING

"If we are to think intelligently about the relations between Islam and British law, we need a fair amount of 'deconstruction' of crude oppositions and mythologies, whether of the nature of sharia or the nature of the Enlightenment"¹⁴. Dit citaat van de voormalige aartsbisschop van Canterbury Rowan Williams wijst er op dat de uitgebreide betekenis van de term sharia heel belangrijk is. Met andere woorden, het is onterecht om de term sharia te reduceren tot een enge interpretatie van het islamitische strafrecht.

De juiste interpretatie van de term is belangrijk om te weten of er al dan niet een contradictie is tussen Goddelijke wetten en de menselijke wetten. Veel mensen associëren de term 'sharia' met onrecht, harde wetgeving en brutale afstraffingen zoals vrouwenonderdrukking, lijfstraffen etc. Dat komt doordat de media, bepaalde politici en jihadisten de term te pas en te onpas gebruiken. **Maar gebruiken ze de term wel correct?**

De betekenis van de term 'sharia' betekent meer dan enkel islamitische wetgeving. Het bevat niet enkel wetgeving maar o.a. ook rituelen, geloofsleer en filosofie. Het is fout om de vertaling van de sharia enkel te beperken tot 'islamitische wetgeving'.

Sharia is geen wetgeving die strikte regels bevat. Er bestaat geen boek over de sharia die islamitische wetten bevat zoals dat wel het geval is met het Belgische wetboek. Alle boeken over islamitische fiqh zijn individuele interpretaties van de Koran en de Soenna.

Allah's woorden zijn eeuwig maar diegene die Allah's woorden interpreteert is slechts een product van zijn tijd. Er bestaan duizenden tafsiers en boeken over de fiqh, iedereen houdt er een andere interpretatie en mening op na. Al die boeken zijn uiteraard werken gemaakt door mensen en kunnen daarom fouten bevatten in tegenstelling tot de woorden van Allah.

5.4.2 WAT BETEKENT 'SHARIA' NU EIGENLIJK?

De Arabische term sharia betekent oorspronkelijk het pad dat naar het water leidt. Het gaat hier niet over een waterput waaruit je water moeten halen, maar wel de weg of stroming die je moet volgen om een vruchtbare plaats te vinden of een plek waar water naar toe stroomt.

Figuur 5.8
Bron: © David Carillet /
Adobe Stock

¹⁴ H. HUMBERTO, Islam and Enlightenment, Baltimore, Maryland, The Johns Hopkins University Press 2012, p 223.

Water staat voor leven. Dat betekent dat sharia de weg is die gevolgd moet worden om de natuur van de mens te beschermen. De natuurlijke aanleg van de mens moet beschermd worden en automatisch zal dit leiden tot een rechtvaardigere en vredevolle samenleving. Helaas wordt deze term vaak verkeerd geïnterpreteerd en begrepen.

5.4.3 CONTRADICTORISCH OF VERZOENBAAR?

Meestal wordt de term sharia als “Islamic law” beschouwd. Deze interpretatie dekt niet de hele lading van de sharia. Sharia bevat voor een groot deel religieuze normen die betrekking hebben tot de leer en de rite (ibadaat) en deze laatste valt onder de vrijheid van godsdienst die door de Europese rechtsorde verleend wordt. Artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens waarborgt de vrijheid van godsdienst en eveneens de uiting ervan garandeert.

Figuur 5.9
Bron: © STOATPHOTO /
Adobe Stock

Zelfs wanneer sharia als “Islamic law” wordt vertaald, dan nog bestaat er een brede omvang van sharia normen die volledig in overeenstemming zijn met de Europese juridische normen, mits men de term sharia in zijn geheel benadert.

Gelet op het voorgaande is er geen enkel probleem voor de islam om redelijk te functioneren in een democratische staat. De islam bevat voor een groot deel religieuze normen die betrekking hebben tot de leer en de rite en deze laatste valt onder de vrijheid van godsdienst die door artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens verleend wordt. Anderzijds bevat de islam weliswaar ook veel normen die betrekking hebben tot de sociale handelingen (moe’amalaat), maar zoals eerder vermeld is het islamitisch legitiem om deze categorie rationeel te benaderen mits de islamitische principes in ogenschouw wordt genomen. En deze laatste vallen nagenoeg altijd samen met de Westers normen en waarden.

Dus indien het secularisme de scheiding tussen Kerk en Staat betekent en de staat haar normen en waarden middels verstand bepaalt dan is er geen enkel probleem. Want de staat regelt meestal de onderlinge sociale handelingen bij haar onderdanen op rationele basis en dat is islamitisch ook veroorloofd mits rechtvaardigheid het ultieme doel is. Indien het secularisme een vorm is om levensbeschouwelijke diversiteit te beheren, dan heeft ook hier de islam geen probleem mee.

Want het is islamitische onverantwoord om individu eender welke religie op te dringen zoals klaar en duidelijk soerat Al-Baqara vers 256 vermeldt staat: "In de godsdienst is geen dwang. Redelijk inzicht is duidelijk onderscheiden van verdorvenheid."

Figuur 5.10
Bron: © mehmet /
Adobe Stock

Zoals al eerder aangehaald is de rechtvaardigheid de hoogste principe van de sharia en het maakt niet uit hoe dit gerealiseerd wordt of tot stand wordt gebracht zoals Ibn Alqayyim het prachtig heeft verwoord.¹⁵

5.4.4 OEFENINGEN

Oefening 1: Vul in met juist of fout en motiveer je antwoord.

Stelling	Juist	Fout	Motivering
1. De sharia betekent enkel islamitische wetgeving.		X	
2. Tafsiers en boeken over de fiqh bevatten geen fouten want ze zijn gemaakt door de mens.		X	
3. De term 'sharia' wordt vaak geassocieerd met onrecht en onderdrukking.	X		
4. Er bestaat geen boek over de sharia die islamitische wetten bevat.	X		
5. De boeken over islamitische fiqh zijn geen individuele interpretaties van de Koran en de Soenna.		X	
6. Het is terecht om de term sharia te reduceren tot een enge interpretatie van het islamitisch strafrecht.		X	
7. Media, bepaalde politici en jihadisten gebruiken de term 'sharia' vaak zonder de juiste betekenis en context.	X		

¹⁵ : "...Allah zond zijn profeten en openbaarde zijn boeken opdat de mensheid met oprechtheid regeert wat zoveel betekent als rechtvaardigheid waarmee de hemelen en de aarde tot stand kwamen. Wanneer men dus tekenen van rechtvaardigheid herkent en de richting duidelijk is, dan is dit de shar'ia van Allah en zijn religie. Allah heeft de verwezenlijking van rechtvaardigheid, zijn bewijzen en zijn tekenen niet tot één bepaalde methodiek beperkt en zodoende alle andere methoden die identiek hetzelfde zijn of die zelfs beter zijn verworpt. Hij heeft echter aangetoond dat de methoden die hij hanteert, dienen om rechtvaardigheid te laten zegevieren en dat de mensheid met oprechtheid moet handelen. Dus is eender welke methode gehanteerd wordt ten einde rechtvaardigheid en oprechtheid te verwezenlijken, een deel van de religie..."

Oefening 2: Sharia

1. Met wat associeerde jij de term '*sharia*'?

2. Hoe zou jij de term '*sharia*' nu uitleggen aan iemand die de betekenis niet kent?

5.5 HET BELANG VAN IJTIHAD

5.5.1 INLEIDING

Ijtihad is een middel dat moslims in staat stelt om constant hun begrip over de werkelijkheid en de openbaring te vernieuwen. Er bestaat bovendien een hadieth waarin de profeet de moslims sterk aanmoedigt om gebruik te maken van *ijtihad*, namelijk: "Indien een wijze man een inspanning doet in zijn onderzoek en zijn resultaat juist is, krijgt hij twee hasanaat en indien hij een fout heeft gemaakt, krijgt hij één hasana¹⁶".

Figuur 5.11
Bron: © chaiyapruet /
Adobe Stock

Logischer wijze wordt een individu beloond als hij correct is en bijgestaan indien hij een fout maakt, maar de profeet Mohammed formuleert een dubbele beloning ten aanzien van een correcte daad en één beloning ten aanzien van een foutieve daad. Dus is het sluiten van de deuren van de *ijtihad* onterecht, omdat de profeet Mohammed die deuren bewust heeft opengelaten. Bovendien heeft de profeet Mohammed ook *ijtihad* gedaan. Er bestaan hadieths die aantonen dat Mohammed *ijtihad* heeft gedaan, waarbij enkele *ijtihad*s van hem door zijn metgezellen worden verworpen.¹⁷

Hoewel er vrijheid bestaat binnen de islam voor het toepassen van de *ijtihad*, moet ook de verantwoordelijkheid hierbij vermeld worden. Het is niet zo dat ieder individu in naam van de islam naar believen kan zeggen en doen wat hij wil. Mensen dragen een zekere verantwoordelijkheid dus kan men onmogelijk zaken toeschrijven aan de openbaring zonder een methode te hanteren. Daarom hebben islamgeleerden doorheen de geschiedenis van de islam bepaalde methodes ontwikkeld om aan de hand daarvan teksten te interpreteren. Deze methodes zijn weliswaar voor kritiek vatbaar, maar willekeurig teksten interpreteren is zeer gevaarlijk en kan leiden tot nefaste gevolgen, zoals we vandaag kunnen constateren.

¹⁶ M. IBN ISMAIEL ALBOUKHARI, *Aljami' Assahih*, 4de ed., Cairo, Almatba'ati Assalafia, 2004, p. 372

¹⁷ Tijdens het slagveld van Badr poogde de profeet als eerst bij de waterput te zijn voor de stam Quraish om die te bemachtigen. Daarna vroeg habab ibn mondhir aan de profeet: "O boodschapper van Allah indien deze strategie een Goddelijke inspiratie is dan zullen we gehoorzamen, maar indien het uw persoonlijke opinie is dan is het een slechte opinie. De profeet antwoordde: "Het is mijn persoonlijke opinie en de profeet volgde Hababs opinie." (أسد الغابة ج- ص 231)

5.5.2 MASLAHA OF WELZIJN VAN DE MENS

Figuur 5.12
Bron: © igorbukhlin /
Adobe Stock

Een competente mujtahid is aldus noodzakelijk, specifiek in het geval van een conflict tussen nas (tekst, openbaring) en maslaha (Welzijn). Sommigen geven in dat geval de volle prioriteit aan maslaha, want volgens hen is de essentie van de openbaring het handhaven van maslaha. Najmuddien

Attofi¹⁸ is hier een bekende voorstander van. Hij verklaart dat kwaad en corruptie onmogelijk ondersteund kunnen worden door de islam, want veel passages in de Koran en uit de traditie van de profeet Mohammed tonen het tegendeel aan, bijvoorbeeld:

“God wenst het jullie gemakkelijk te maken en niet moeilijk”¹⁹.

“God wenst het voor jullie gemakkelijk te maken; de mens is immers zwak geschapen”²⁰,

“God wenst jullie niet iets hinderlijks op te leggen, maar Hij wenst jullie slechts rein te maken en Zijn genade aan jullie volledig te bewijzen. Misschien zullen jullie dank betuigen”²¹.

“En zet jullie voor God in met de inzet die Hem toekomt. Hij heeft jullie verkozen en Hij heeft jullie in de godsdienst niets hinderlijks opgelegd”²².

Er bestaan ook hadieths die dit soort opinies onderschrijven zoals: “De religie is een soelaas”²³. “De meeste liefdevolle religie bij Allah is de vredevolle hanafia”^{24 25}. En “Doe geen kwaad en vergeldt geen kwaad met kwaad”²⁶.

Volgens Najmuddien Attofi is de islam in het algemeen een soelaas voor de mensen en wanneer bepaalde passages uit de Koran of de traditie in contrast staan met het algemeen belang, krijgt het algemeen belang de overhand. De kern van de boodschap van de islam is vrede en welzijn en geen ellende, zoals in vers 1 soerat Ta-Ha: “T[aa] H[aa]. Wij hebben de Koran niet tot jou neergezonden opdat jij ongelukkig zou zijn”²⁷.

Daarom dient een mujtahid bij het interpreteren van de teksten altijd rekening te houden met de situatie van de mensen. Daarbij is maslaha in zijn ogen het hoogste principe van de islam en God is – zo beweert hij – verbonden om rekening te houden met het welzijn van de mensen zoals Allah zelf verklaart in de Koran: “Vrede zij met jullie, jullie Heer heeft Zichzelf barmhartigheid voorgeschreven”²⁸. Allah verklaart aldus dat hij barmhartig

¹⁸ نجم الدين الطوفي : Hij is een grote islam geleerde van de hanbalitische rechtsschool (1259 - 1316)

¹⁹ Soerat Al-Baqara, vers 185 (<http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/2:185>, geraadpleegt 05-04-20015)

²⁰ Soerat Al-Baqara, vers 185 (<http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/2:185>, geraadpleegt 05-04-200

²¹ Soerat Al-Ma’ida, vers 6 (<http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/5:6>, geraadpleegt 05-04-20015)

²² Soerat Al-Hajj, vers 78 (<http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/22:78>, geraadpleegt 05-04-20015)

²³ M. IBN ISMAIEL ALBOUKHARI, Aljami’ Assahih, p. 29.

²⁴ De zuivere religie

²⁵ Ibid., p. 29

²⁶ A. IBN CHIIHAAB IBN RAJAB, Jami’ ‘Ulum Wa Alhikam, Beiroet, 2de ed., Al-Resalah Publishers, 2001, p. 207.

²⁷ S. IBN ABDELQAWI ATTOFI, Kitab Atta’jien Fi Sharh Alarba’in, Beiroet, Mu’sasatu Arrajan, 1998, p. 237.

²⁸ Soerat Al-An’am vers 54, (<http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/6:54>, Geraadpleegd 05-04-20015)

zal zijn jegens zijn scheepsel en alles wat barmhartigheid tegenspreekt, is dus ongodelijk.

Uit het voorgaande kunnen we vaststellen dat het welzijn van mensen binnen de islam hoog in het vaandel wordt gedragen. Bekende uitdrukkingen uit de islamitische leer bevestigen dit ook en die luiden als volgt:

“Overal waar het welzijn zich voordoet, is er sprake van islam.”²⁹,

“De boodschap van de islam is het handhaven van welzijn en het afnemen van kwade.”³⁰,

“De boodschap van de islam is het handhaven en het vermeerderen van welzijn en het afnemen en vermijden van kwade.”³¹,

“Het doel van de islam is het handhaven van de welzijn van de mensen tijdens hun leven en na de dood.”³²,

“De islam is gebaseerd op wijsheid en welzijn en is in het algemeen rechtvaardig en barmhartig”³³.

“Alistihsaan is het nalaten van een algemene regel binnen de islam teneinde mensen tegemoet te komen in hun welzijn.”^{34 35}.

De bekende moslimfilosoof Algazali is dezelfde mening als Najmuddin Attofi toebedeeld. In zijn boek schrijft hij: “Soms zien we welzijn van de mensen als teken van een islamitische richtlijn, maar soms is een islamitische richtlijn een teken van welzijn.”³⁶

Uit het voorgaande kunnen we duidelijk afleiden dat maslaha talrijk zijn. Daarom vergt deze verzameling van masalih een mujtahid met een scherpe geest die alle aspecten in ogenschouw neemt. Indien dit het geval is tussen maslaha onderling, hoe zit het dan met een contradictie tussen maslaha en nas (tekst/openbaring)?

²⁹ حيثما وجدت المصلحة وجدت الشريعة

³⁰ حيثما وجدت المصلحة وجدت الشريعة

³¹ وتقليلها الشريعة جاءت لجلب المصالح وتكثيرها ودرء المفاسد

³² وتقليلها الشريعة جاءت لجلب المصالح وتكثيرها ودرء المفاسد

³³ وتقليلها الشريعة جاءت لجلب المصالح وتكثيرها ودرء المفاسد

³⁴ وتقليلها الشريعة جاءت لجلب المصالح وتكثيرها ودرء المفاسد

³⁵ A. RAISSOUNI & M. JAMALBARUT, Aljithad Annas Alwaqi Almaslaha, Damascus, Dar Alfikr, 2000, p. 30

³⁶ A. IBN MOHAMMED ALGAZALI, Almankhul Min Ta'liqat Alusul, Damascus, Dar Alfikr, 1980, p. 197

5.5.3 CONTRADICTIE TUSSEN MASLAHA (WELZIJN) EN NAS (OPENBARING).

Najmuddien Attofi is een sterke voorstander van de volle prioriteit van maslaha in het geval van contradictie tussen maslaha en nas of tussen kitab almandoer (de werkelijkheid) en kitab almastoer (openbaring). Het is evenwel gepast om hier zijn standpunt te nuanceren. Hij maakt immers een verschil tussen 'ibadaat³⁷ (rituelen) en moe'amalaat³⁸ (sociale zaken)³⁹.

In het eerste geval krijgt de 'ibadaat de volledige voorrang op maslaha, terwijl moe'amalaat in het tweede geval op de tweede plaats komt na maslaha. Die indeling heeft te maken met het feit dat de eerste term, namelijk 'ibadaat niet voor rede vatbaar is waardoor het motief of de reden van een rituele handeling onmogelijk te achterhalen is. De tweede term, moe'amalaat (sociale zaken), is wel voor rede vatbaar en dus kan er sprake zijn van de volle voorrang van de maslaha⁴⁰.

³⁷ العبادات

³⁸ العبادات

³⁹ Moe'amalaat (sociale zaken) is het domein waarin de menselijke intellectuele input volledig toegestaan is. Aldus wordt bijvoorbeeld een wijze waarop transacties tussen personen worden gevoerd totaal overgelaten aan de mens, mits de principes van de islam -zoals eerlijkheid, transparantie- in acht worden genomen. Daarentegen is het onderdeel 'ibadaat (devotionele handelingen) een verboden terrein voor het menselijke intellect omdat deze handelingen niet voor rede vatbaar zijn en daarom kan het menselijk intellect onmogelijk haar inbreng hieromtrent leveren. Zoals de onmogelijkheid om te achterhalen waarom bijvoorbeeld het tweede gebed (duhr) uit vier delen bestaat en niet uit drie. Daarom spreekt men in de islam over al'ila atta'boedia (religieuze motief) waarvan men onmogelijk de oorzaak kent die onder meer van toepassing is op 'ibadaat en van al'ila al'aqlia (redelijke motief) waarvan aan de hand van deductie of inductie wel de oorzaak te achterhalen is.

⁴⁰ A. RAISSOUNI & M. JAMALBARUT, Alijti had Annas Alwaqi Almaslaha, p. 37.

Oefening 1: Term en beschrijving.

Vul de juiste Arabische term in bij elke beschrijving.

Moe'amalat - Ijtihad - Maslaha – Alistihsaan- Ibadaat

Ijtihad

Een middel dat moslims in staat stelt om constant hun begrip over de werkelijkheid en de openbaring te vernieuwen.

Alistihsaan

Het nalaten van een algemene regel binnen de islam teneinde mensen tegemoet te komen in hun welzijn.

Moe'amalat

Is voor rede vatbaar en dus kan er sprake zijn van de volle voorrang van de maslaha.

Maslaha

Het hoogste principe van de islam en God is –verbonden om rekening te houden met het welzijn van de mensen zoals Allah zelf verklaart in de Koran: "Vrede zij met jullie, jullie Heer heeft Zichzelf barmhartigheid voorgeschreven"

Ibadaat

Is niet voor rede vatbaar waardoor het motief of de reden van een rituele handeling onmogelijk te achterhalen is.

Oefening 2: Omcirkel het juiste antwoord.

1. Hadieth

- A. Er bestaat hadieth waarin de profeet moslims sterk aanmoedigt om gebruik te maken van ijtihad.**
- B. Er bestaat geen hadieth waarin de profeet moslims sterk aanmoedigt om gebruik te maken van ijtihad.

2. Individu

- A. Het is zo dat elke individu in naam van de islam naar believen kan zeggen en doen wat hij wil.
- B. Niet elke individu kan in naam van de islam zeggen en doen wat hij wil.**
- C. Soms kan het zijn dat een individu in naam van de islam kan zeggen en doen wat hij wil.

3. Methods

- A. Islamgeleerden hebben doorheen de geschiedenis van de islam bepaalde methodes ontwikkeld om teksten te interpreteren.**
- B. Islamgeleerden hebben geen specifieke methodes ontwikkeld om teksten te interpreteren.
- C. Er bestaan nauwelijks methodes om teksten te interpreteren.

Oefening 3: Waarden, mensenrechten en Koran.

Vul de juiste (letter) mensenrechtenartikel en (cijfer) Koranvers onder de bijpassende waarde.

	Mensenrechten
A	ARTIKEL 2 Iedereen heeft recht op alle rechten, ongeacht of je jong of oud, man of vrouw bent, welke huidskleur je hebt, welke godsdienst je belijdt of welke taal je spreekt.
B	ARTIKEL 4 Niemand zal in slavernij of horigheid gehouden worden. Slavernij en slavenhandel in iedere vorm zijn verboden.
C	ARTIKEL 11 Je bent onschuldig tot je schuld bewezen is; je hebt het recht om je te verdedigen tegen beschuldigingen.
D	ARTIKEL 14 Als je slachtoffer wordt van mensenrechtenschendingen, heb je het recht om naar een ander land te gaan en dat land te vragen om jou te beschermen.
E	ARTIKEL 12 Je hebt recht op privacy: op bescherming als iemand je lastig valt, je brieven opent of kwaad van je spreekt.
F	ARTIKEL 23 Je hebt recht op werk in het beroep dat je zelf kiest. Je hebt ook recht op een rechtvaardig loon voor je werk. Mannen en vrouwen moeten voor hetzelfde werk evenveel betaald worden.
G	ARTIKEL 18 Je hebt recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst.

	Koran
1	"... Aan mannen is toegewezen wat zij verdienen, en aan vrouwen is toegewezen wat zij verdienen..." (Koran 4:32) [17]
2	"O mensen! Waarlijk jullie Heer is Eén en jullie vader (Adam) is één. Een Arabier is niet beter dan een niet-Arabier, en een niet-Arabier is niet beter dan een Arabier; een blanke is niet beter dan een zwarte en een zwarte is niet beter dan een blanke - behalve in termen van vroomheid en goede daden". (Uitspraak van de Profeet Mohamed, gemeld door Imaam Ahmad, 22391, al-Silsilat al-Saheeh 2700)
3	"God houdt er niet van dat openlijk over het slechte gesproken wordt, behalve als aan iemand onrecht is aangedaan. God is horend en wetend." (Koran 4:148)
4	"In de godsdienst is er geen dwang." (Koran, 2:256) "Wie het wil, die moet dan geloven en wie het wil, die moet maar ongelovig zijn." (Koran 18:29)
5	"En als een van de veelgodendienaars bij jou bescherming zoekt, geef hem dan bescherming tot hij het woord van God hoort en laat hem daarna een plaats bereiken waar hij veilig is..." (Koran 9:6)
6	"Er zijn drie mensen tegenover wie ik zelf aanklager zal zijn op Oordeelsdag. Eén van deze drie, is hij die van een vrije man een slaaf maakt, hem dan verkoopt en dit geld opeet." (Bukhari, Ibn Majjah)
7	"Jullie die geloven! Gaat andere huizen dan jullie eigen huizen pas binnen als jullie gevraagd hebben of het gelegen komt en hun bewoners gegroet hebben. Dat is beter voor jullie; misschien zullen jullie je laten vermanen. En als jullie er niemand in vinden gaat er dan pas binnen als men toestemming geeft, maar als men tot jullie zegt: "Ga terug", ga dan terug. Dat is zuiverder voor jullie; God weet wat jullie doen." (Koran 24:27-28)

Waarden	Gelijkheid	Veiligheid	Onafhankelijkheid	Privacy	Zelfbeschikking	Godsdienstvrijheid	Rechtvaardigheid
Rechten van de mens	A	B	C	D	E	F	G
Koran / Soenna	2	6	3	5	7	1	4

5.6 WOORDENLIJST

Ta'rud al'aql wa annaql: Spanning tussen verstand en geloof.

Ibn Rush, Averroes: Moslimfilosoof. Geboren in Córdoba (Spanje) Hij leefde tussen 1126 en 1198.

Fasl Almaqaal: Boek geschreven door Ibn Rush.

Ijtihad: Volle inspanning doen of een persoonlijke intellectuele interpretatie van een bekwaam persoon over Gods openbaring.

Allahoe a'lam: Allah weet het beter.

Goddelijke wetten: De wil of leiding van Allah.

Sharia: Islamitische wetgeving, rituelen, geloofsleer, filosofie.

Tafsir: Interpretatie van de islam.

Fiqh: Plichtenleer, islamitische rituelen, islamitisch recht.

Moe'amalaat: Sociale handelingen.

Secularisme: Scheiding van kerk en staat.

Hasana: Goede daad.

Hadieth: Overleveringen over gebeurtenissen uit het leven van de profeet Mohammed.

Maslaha: Welzijn.

Nas: Openbaring.

Hanafia: De zuivere religie.

Kitab almastoer: Openbaring.

Kitab almandoer: De werkelijkheid.

Ibda'at: Rituelen

5.7 TRANSCRIPTIE VAN DE VIDEO

NT sporthal school DAG

We zien een aantal kinderen die onder toezicht van hun leraar in een grote keukenomgeving samen koken:

Leraar: Lindsay, pas op met het zout alsjeblieft, je hebt maar een klein beetje nodig, niet de hele zak. Ahmed, hoe gaat het met de Khubz die je moeder voor ons gemaakt heeft?

Ahmed: Ik denk dat het bijna klaar is, meneer Roberts!

De leraar loopt langs.

Lindsay: Ik vind het geweldig dat we ons steentje bijdragen aan de samenleving. Het voeden van armen als een gemeenschapsinspanning maakt deel uit van onze democratie.

Ahmed: Ik weet het niet... Mijn vader zei laatst dat hij eigenlijk bedoelt hij dat wij als moslims de democratie niet erkennen omdat er niets boven de islam kan staan.

We zien een van de vrijwilligers in de keuken meeluisteren met het gesprek van de kinderen.

Lindsay: en wat denk jij?

Ahmed: Ik ben een beetje in de war. Ik bedoel,... ze zeggen dat democratie over de menselijke wetten gaat, wat volgens mij waar is. En mijn vader zegt ook dat het Allah en alleen Allah is die wetten kan maken, niet een of ander comité van ...mensen.

De vrijwilliger die de oren liet hangen, begint hardop te praten:

Hassan: Heeft je vader in die zin mensen gebruikt of heeft hij de ongelovigen gebruikt?

Ahmed: Dat weet ik niet meer... Doet het er echt toe?

Hassan: Nou kiddo, ik denk dat de ideeën waar je mee worstelt tot gevaarlijke gedachten kunnen leiden.

Lindsay: Hé, je hoeft hem niet bang te maken omdat hij een andere mening heeft.

Ahmed: Nee Lindsay, laat hem alsjeblieft uitspreken.

Hassan: "Ik kom uit een land waar de islam wordt geïnstrumentaliseerd en vaak om politieke redenen.

Lindsay: Ik kan me niet eens voorstellen hoe dat zou voelen, niet in staat zijn om vrij te spreken.

Hassan: Geloof me, vrijheid wordt onderschat, maar je weet het pas als het je wordt ontnomen. In mijn land was ik een gerespecteerd man. Als apotheker kende ik persoonlijk veel mensen. Het was voor mij een nog grotere schok toen de mensen die ik hielp, zich tegen mij keerden. En dat door een verkeerde interpretatie van mijn eigen geliefde geloof.

Ahmed: Ik begrijp het niet...

Hassan: Ze waren ook tegen de democratie en geloofden dat de islam de enige wet is waar we ons aan moeten houden. En hoewel de belangrijkste ethische principes in de islam de fundamenteën van de islam zijn, zoals de wetten die moord, stelen, onrechtvaardigheid, discriminatie, enz. , kiezen ze voor een andere interpretatie om hun manier van denken aan ons allemaal op te dringen.

Lindsay: Ik begrijp het... Je had niet meer de vrijheid om je overtuigingen te praktiseren.

Hassan: Precies... En door te vluchten ontsnapte ik aan de doodstraf.

Ahmed: Wow, dat is een moeilijk verhaal.

Hassan: En weet je... wat ik echt niet begrijp van die radicalen? Als je de islam naar de geest leest dan zijn er veel raakvlakken met de verklaring van de rechten van de mens.

Zoals bv de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst is bijna hetzelfde als Koran 2:257: "Er zal geen dwang zijn in het aanvaarden van godsdienst" die ook garandeert dat godsdienst nooit iets kan zijn dat aan mensen wordt opgedrongen.

Lindsay: Dat is eigenlijk heel interessant.

Ahmed: Dit is weer iets dat te maken heeft met de interpretatie van woorden die uit een tekst komen met een heel andere context. Ik had nooit gedacht dat mensen religie zo ingewikkeld zouden maken?

Hassan: Ja inderdaad, mensen maken de dingen vaak moeilijker dan ze zijn en vaak voor hun eigen belangen. En dat is niet alleen het geval met religie. Dat komt ook voort uit verschillende ideologieën... Wisten jullie dat het eigenlijk in elk islamitisch land ook anders is. Veel hangt af van de cultuur en de interpretatie van de Koran. Je merkt dat landen met een conservatieve interpretatie van de islam ook hun wetgeving op conservatieve wijze beïnvloed.

Lindsay: Ik denk dat in de meeste democratieën de vrijheid van godsdienst een grondwettelijk recht is en artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens garandeert ook de vrijheid van godsdienst en de uiting daarvan.

Ahmed: De Profeet Mohammed heeft het verdrag van Medina opgesteld, waarin liefde, tolerantie en co-existentie tussen verschillende gemeenschappen en stammen, ongeacht hun religie, werd vastgelegd.

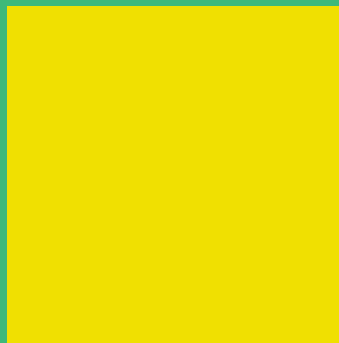
Hassan: Ik zie inderdaad dat u de juiste methode om de Koran te interpreteren toepast. Dit zou niet waar zijn in een radicale theocratie, een land waar godsdienst de wet is.

Ik ben blij dat Europa me onderdak heeft geboden. En nu geef ik terug aan de maatschappij door liefdadigheidsacties te doen voor de Liga voor Mensenrechten. Het voelt alleen maar goed.

5.8 BIBLIOGRAFIE

- M. FAIRUSABADI, *Alqamus Almuhiyeh*, Beiroet, Al-Resalah Publishers, 2005, p. 387.
- A. JAMALOUDIEN, *Nihajat Assul Fi Sharh Alusul*, 5de ed., Cairo, 'Alim Alkutub, 2009, p. 169.
- J. IBN ALHAJIB, *Mukhtasar Muntaha Musul Wa Alamal Fi 'Ilamai Alusul Wa Aljudal*, 2de ed., Beiroet, Dar Ibn Hazm, 2006, p. 289.
- ALHAMAM, *Attahrir*, Cairo, Almaktaba Alhasania Almasria, 2005, p. 523.
- A. RAISSOUNI & M. JAMALBARUT, *Alijtihad Annas Alwaqi Almaslaha*, p. 37.
- A. RAISSOUNI & M. JAMALBARUT, *Alijtihad Annas Alwaqi Almaslaha*, Damascus, Dar Alfikr, 2000, p. 30
- IBN MOHAMMED ALGAZALI, *Almankhul Min Ta'liqat Alusul*, Damascus, Dar Alfikr, 1980, p. 197
- Soerat Al-Baqara, vers 185 ([http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/2:185_geraadpleegd 05-04-20015](http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/2:185_geraadpleegd_05-04-20015))
- Soerat An-Nisa, vers 28 ([http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/4:29_geraadpleegd 05-04-20015](http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/4:29_geraadpleegd_05-04-20015))
- Soerat Al-Ma'ida, vers 6 ([http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/5:6_geraadpleegd 05-04-20015](http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/5:6_geraadpleegd_05-04-20015))
- Soerat Al-Hajj, vers 78 ([http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/22:78_geraadpleegd 05-04-20015](http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/22:78_geraadpleegd_05-04-20015))
- M. IBN ISMAIEL ALBOUKHARI, *Aljami' Assahih*, p. 29.
- IBN CHIHAB IBN RAJAB, *Jami' 'Ulum Wa Alhikam*, Beiroet, 2de ed., Al-Resalah Publishers, 2001, p. 207.
- S. IBN ABDELQAWI ATTOFI, *Kitab Atta'jien Fi Sharh Alarba'in*, Beiroet, Mu'sasatu Arrajan, 1998, p. 237.
- Soerat Al-An'am vers 54, ([http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/6:54_geraadpleegd 05-04-20015](http://tanzil.net/#trans/nl.leemhuis/6:54_geraadpleegd_05-04-20015))
- RAISSOUNI & M. JAMALBARUT, *Alijtihad Annas Alwaqi Almaslaha*, p. 37.
- M. IBN ISMAIEL ALBOUKHARI, *Aljami' Assahih*, 4de ed., Cairo, Almatba'ati Assalafia, 2004, p. 372.
- M. FAIRUSABADI, *Alqamus Almuhiyeh*, Beiroet, Al-Resalah Publishers, 2005, p. 387.
- A. JAMALOUDIEN, *Nihajat Assul Fi Sharh Alusul*, 5de ed., Cairo, 'Alim Alkutub, 2009, p. 169.
- J. IBN ALHAJIB, *Mukhtasar Muntaha Musul Wa Alamal Fi 'Ilamai Alusul Wa Aljudal*, 2de ed., Beiroet, Dar Ibn Hazm, 2006, p. 289.
- A. ALHAMAM, *Attahrir*, Cairo, Almaktaba Alhasania Almasria, 2005, p. 523.

6

VRIJE MENINGSUITING:
PROFAAN OF SACRAAL?

VRIJE MENINGSUITING: PROFAAN OF SACRAAL?

6.1 ALGEMENE INLEIDING

6.1.1 STRUCTUUR VAN DE HANDLEIDING

Deze handleiding voor de leerkracht is een didactisch pakket waarin het volgende thema wordt uitgewerkt: “De vrije meningsuiting: profaan of sacraal?” Dit pakket is ontwikkeld voor de leeftijdsgroep van 12- tot 18-jarigen en biedt de leerkracht of begeleider van een leergroep de kans om op het niveau van de eigen klasgroep dit thema uit te werken.

In deze handleiding kan de leerkracht rond verschillende onderwerpen werken die aansluiten bij het overkoepelende thema “De vrije meningsuiting: profaan of sacraal?” Aan de hand van impulsen en didactische suggesties is het mogelijk om vanuit verschillende perspectieven dit thema te benaderen. Impulsen zijn elementen die de leerkracht in de klas kan binnenbrengen om het gesprek op gang te brengen.

Deze handleiding bevat een diversiteit aan impulsen met verschillende moeilijkheidsgraden. Deze impulsen hebben als doel om bij te dragen tot het leerproces en bestaan in verschillende vormen. Het is niet noodzakelijk om alle impulsen te gebruiken. De leerkracht kan de meest passende impulsen selecteren op basis van (de beginsituatie in) zijn leergroep. De didactische suggesties zijn concrete voorstellen om met de impulsen aan de slag te gaan en zijn gericht op levensbeschouwelijke reflectie en communicatie. Dit zorgt ervoor dat de leerkracht op een gevarieerde manier de verschillende impulsen die aansluiten bij de eigen leergroep kan benaderen.

De volgende hoofdstukken komen aan bod in deze handleiding:

- Ten eerste komt er een algemene inleiding over de betekenis van vrije meningsuiting aanbod. Daarna wordt nagegaan of de vrije meningsuiting absoluut is of niet. Tenslotte wordt de morele verantwoordelijkheid toegelicht. Dit hoofdstuk behoort naast 'thema 3.3 morele verantwoordelijkheid' tot de basisleerstof van de leerlingen.
- Ten tweede komt er een uitleg over de biografie van de Profeet. In dit hoofdstuk leren de leerlingen de Profeet beter kennen. Dit hoofdstuk behoort ook tot de basisleerstof van de leerlingen.
- Het derde hoofdstuk van deze handleiding gaat dieper in op de manier hoe de Profeet omging met persoonlijke beledigingen en bespotting. Aan de hand van dit hoofdstuk leren de leerlingen geweld afkeuren als antwoord op beledigingen. Dit hoofdstuk behoort tot de basisleerstof van de leerlingen.
- Vierde en laatste hoofdstuk gaat over een aantal casussen uit de realiteit in het licht van het profetisch en Koranisch ideaal benaderen. Aan de hand van dit hoofdstuk leren de leerlingen hoe omgaan met enkele casussen uit de realiteit die spot drijven met de islam. Dit is een verdiepend hoofdstuk.

Afsluitend bevat deze handleiding een woordenlijst waarbij alle moeilijke begrippen kort en bondig worden verklaard op het niveau van de leerling. Daarna volgt een bibliografie per hoofdstuk van deze didactische bundel. Daarna volgt een bibliografie per hoofdstuk van deze didactische bundel.

6.2 VRIJHEID VAN MENINGSUITING

6.2.1 INLEIDING

De vrijheid van meningsuiting betekent dat elk individu het recht heeft om uiting te geven aan zijn overtuiging zowel qua geloof, filosofisch, politiek, alsook persoonlijk.

De meningsuiting kan op verschillende manieren gebeuren zowel door middel van woord, geschrift als handelingen:

- a) Woord: zoals via onderwijs of media
- b) Geschrift: Pers of petitie
- c) Handelingen: Erediensten, vergaderingen en verenigingen

Figuur 6.1
Bron: © Trifonenko Ivan /
Adobe Stock

Deze vrijheden worden uitdrukkelijk beschermd door democratische rechtstaten bijvoorbeeld in artikel 19 van de Belgische Grondwet alsook in artikel 9 en 10 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Dit betekent concreet dat ieder individu zonder angst om vervolgd te worden uiting kan geven aan zijn overtuiging.

Ieder individu heeft daarom het recht om zijn overtuiging te praktiseren. Een moslim kan bijvoorbeeld zijn geloof in woord, geschrift en handelingen vrij praktiseren. Hij kan scholen stichten, een weekblad publiceren en moskeeën bouwen. In België komt de gemeenschap in aanmerking voor erkenning, mits ze aan bepaalde voorwaarden voldoet, en kan ze dus worden gesubsidieerd.

Vrijheid van woord en geschrift betekent ook dat iedereen vrij is om te zeggen en te schrijven wat hij wil zonder angst voor vervolging daarom is censuur uit den boze. Vooral in kringen van de pers en cartoonisten is “zelfcensuur” onaanvaardbaar.

De vrijheid van pers betekent inderdaad dat journalisten niet binnen de perken worden gehouden. Het gevaar is dat belangrijke informatie voor de burger wordt achtergehouden.

De vraag die dit onderwerp bijgevolg ongetwijfeld met zich meebrengt is: “Is de vrijheid van meningsuiting absoluut?” Dit zullen we in het volgende subhoofdstuk uitvoerig bespreken.

6.2.2 IS DE VRIJHEID VAN MENINGSUITING ABSOLUUT?

In het verleden hebben mensen op verschillende plaatsen en tijdstippen gestreden om het recht op vrije meningsuiting op te eisen. Dit recht werd vervolgens in regels en wetten gegoten die de vrijheid van meningsuiting waarborgen.

Toch kan men niet zomaar altijd alles naar believen zeggen of schrijven. Aanzetten tot racisme, vreemdelingenhaat, eerrovende, lasterlijke of beledigende uitingen, haat of geweld zijn strafbaar.

Figuur 6.2
Bron: © Siam /
Adobe Stock

De vraag is of het beledigen van de profeet Mohammed (vzmh) onder de vrijheid van meningsuiting valt. Of moet dit ook strafbaar zijn?

De vrijheid van meningsuiting is zoals eerder aangehaald een gemeen goed. Daarom kunnen minderheden openlijk en in alle vrijheid hun overtuiging praktiseren. Als de meerderheid zelf kan bepalen aan wie al dan niet vrijheden worden toegekend dan is dit een ondermijning van de vrije democratische samenleving.

Door middel van wetgeving probeerde men de maatschappij zodanig te organiseren dat de zwakkeren beschermd zouden worden tegen (het machtsmisbruik van) de sterken.

De Franse predikant en activist Henri Lacordaire zegt hierover: *“Tussen de sterken en de zwakken, tussen de rijken en de armen, tussen de meester en de dienaar, is het de vrijheid die onderdrukt en de wet die vrijmaakt”*.

Het spotten met de profeet Mohammed (vzmh) is ongetwijfeld kwetsend voor moslims. Indien moslims echter eisen dat dit bij wet moet verboden worden omdat dit kwetsend overkomt, dan moeten ze daar consequent in zijn. Stel dat een burger eist om de Koran bij wet te verbieden omdat er passages in staan die beledigend zijn of omdat ze volgens hem/haar aanzetten tot geweld. Stel u voor dat telkens wanneer iemand zich beledigd voelt door uitspraken, prenten..., van zijn medeburger, hij hem kan dagvaarden. Dan belanden we in een straat zonder einde die leidt tot absurditeiten.

Maar diezelfde vrijheid van meningsuiting brengt met zich mee dat de moslim diezelfde spotprenten moreel kan afkeuren en het recht heeft zich beledigd te voelen. De burgers hebben recht op vrijheid. Maar wie van dat recht gebruikt maakt, mag zich ook voorbereiden op een geweldloos wederwoord. Anders gesteld mag je zaken afkeuren die juridisch wel zijn toegelaten in het kader van de vrijheid van meningsuiting.

6.2.3 MORELE VERANTWOORDELIJKHEID

Deze vrijheid zit verankerd in de wetten van democratische rechtsstaten alsook in het Europees verdrag van de Rechten van de Mens en hebben de basis gelegd voor vrede in die in de loop der tijd bevochten is.

Een harmonieuze samenleving is enkel mogelijk als mensen elkaar respecteren. Daarom is de morele vraag die zich opdringt: "Is alles wat juridisch mogelijk ook moreel wenselijk?" M.a.w. niet alles wat kan en mag gezegd worden, dient ook gezegd te worden. Stel u voor dat een man en een vrouw elkaar elke dag vernederen op basis van de vrijheid van meningsuiting. Zal hun huwelijk dan lang duren?

Het recht hebben om iets te doen als individu is van fundamenteel belang. Maar de islam verplicht ook om eerbied voor de medemens te tonen. Zo verbiedt de islam om heiligen of belangrijke personages van andersgelovigen respectloos te behandelen. In soerat al-An'am vers 108 lezen we hierover het volgende: *"En beledig niet degenen die zij naast Allah aanbidden, opdat zij Allah niet beschuldigen zonder kennis."* Het vers gebiedt de moslim om dat wat waardevol is voor iemand in waarde te laten.

In een hadith verbiedt de Profeet (vzmh) om de vader van anderen te beledigen: "Een van de grootste zonden is dat een man zijn eigen ouders beledigd. Er werd gezegd, O Boodschapper van God, en hoe kan een man zijn eigen ouders beledigen? Hij (vzmh) zei: Wanneer iemand de vader van een andere persoon beledigt, dan zal de persoon in kwestie zijn vader en moeder beledigen."

De Profeet (vzmh) leert ons met andere woorden om respectvol om te gaan met elkaar en leert ons fatsoensnormen aan. In een andere hadith zegt hij (vzmh): "Niemand is een echte gelovige totdat hij voor zijn medemens hetzelfde wenst zoals hij voor zichzelf wenst."

Behandel een ander zoals u zelf behandeld wenst te worden. Een harmonieuze samenleving is enkel mogelijk als we deze gulden regel toepassen. Dit is echter geen simpele opdracht in een tijdsgeest waar de vrijheid van het individu centraal staat. In een geïndividualiseerde maatschappij is het moeilijk om rekening te houden met de andere. Alles vertrekt van "ik". "Ieder voor zich, en God voor ons allen, en naar de duivel met de achterblijvers."

Deze manier van leven ondermijnt de solidariteit die onder andere door geloof wordt gevoed. Waardoor de mens zich vandaag verplicht voelt om alles in wetten te gieten om orde te brengen in de samenleving. God staat namelijk niet meer centraal in het Westen en mag niets meer bepalen. *"God is dood"*, zei Nietzsche.² Maar Nietzsche zei ook: *"Is niet de grootte van deze daad te groot voor ons?"*

¹ <https://koran.nl/soera-6-al-an-am-het-vee/> (geraadpleegd op 07.02.2021).

² Friedrich Wilhelm Nietzsche is een Duits filosoof die wordt beschouwd als een van de invloedrijkste moderne denkers. Leefde tussen 1844 – 1900.

De mens zal voortaan het stuur overnemen en ratio als moreel kompas hanteren. Dit heeft ongetwijfeld op veel vlakken grote vooruitgang met zich meegebracht. Maar een mens heeft ook zijn zwakke plekken; zoals hebzucht of ego. Zoals de Poolse schrijver Sławomir Mrożek, een verstokte vrijdenker met afschuw van de clerus en alles wat klerikaal is, ontdekte: *“Wanneer wij ons in vroegere tijden ongelukkig voelden, beschuldigden wij God, die in die tijden de manager van de wereld was; wij namen aan dat Hij zijn werk niet goed deed. Daarom ontsloegen wij Hem en stelden onszelf als nieuwe heersers aan.”* Hij zei ook: *“...De zaken werden er niet beter op onder de nieuwe directie en dat was omdat wanneer de droom en hoop van een beter leven volkomen op onze eigen ego's gericht is en gereduceerd wordt tot het knutselen aan eigen lichamen en zielen, er geen grens is aan onze eerezucht en aan de verleiding om dat ego steeds groter te maken maar in de eerste plaats te weigeren om enige grens te aanvaarden (...). Men zei tegen mij ‘vind jezelf uit, vind je eigen leven uit en leid het zoals je wil, op ieder ogenblik en van het begin tot het einde’. Maar ben ik in staat om deze taak te volbrengen? Zonder hulp, zonder vallen en opstaan, zonder proefdraaien, en bovenal zonder twijfels.”*³

De mens staat dus centraal, het ego of de ‘ik’ staat centraal. Dit is eigenlijk hetgeen waarop de moderne Westerse filosofie is gebaseerd. De filosofie van Descartes⁴, de vader van de moderne filosofie. Zijn bekende uitspraak is: “cogito ergo sum”, “ik denk dus ik besta, ik denk dus ik ben.” Hier zien we opnieuw de term ‘ik’ opduiken. Terwijl solidariteit de ‘ander’ even belangrijk acht als de ‘ik’.

Dit is ook wat de Franse filosoof Emmanuelle Levinas⁵ opmerkte. Zijn filosofie behelst een reflectie op zijn ervaring als Jood in de concentratiekampen en stelt dat concentratiekampen geen toevallig fenomeen zijn, maar een uitvloeisel zijn van het ego-logische en totalitair karakter van het westerse denken.⁶

De filosofie van Emmanuelle Levinas is gebaseerd op de relatie met de “Ander”. Het gelaat van de ‘Ander’ is een ethisch signaal naar de medemens dat hij ook bestaat of dat hij ook recht heeft op een volwaardig bestaan.

De islam is een religie van ‘ik’, de ‘ander’ en ‘Allah’. Wanneer er te veel klemtoon wordt gelegd op één van deze drie aspecten, ontstaat een verstoring in het geloof. Wanneer bijvoorbeeld een individu overmatig zijn rechten beklemtoond waardoor er geen rekening wordt gehouden met zijn medemens (de ander), dan is als het ware zijn relatie met Allah ook

³ M. BAUMAN, Vloeibare tijden, Leven in een eeuw van onzekerheid, Zoetermeer, Uitgeverij Klement 2011, pag 138.

⁴ René Descartes is een Franse filosoof en wiskundige. Staat bekend voor zijn twijfelmethode. Hij leefde tussen 1596 –1650).

⁵ Emmanuel Levinas is een Frans-joodse filosoof van Litouwse afkomst. Hij leefde tussen 1906 - 1995.

⁶ A. CLOOTS, Fundamentele wijsbegeerte, Leuven, Acco, 2013, pag. 185.

verstoord.

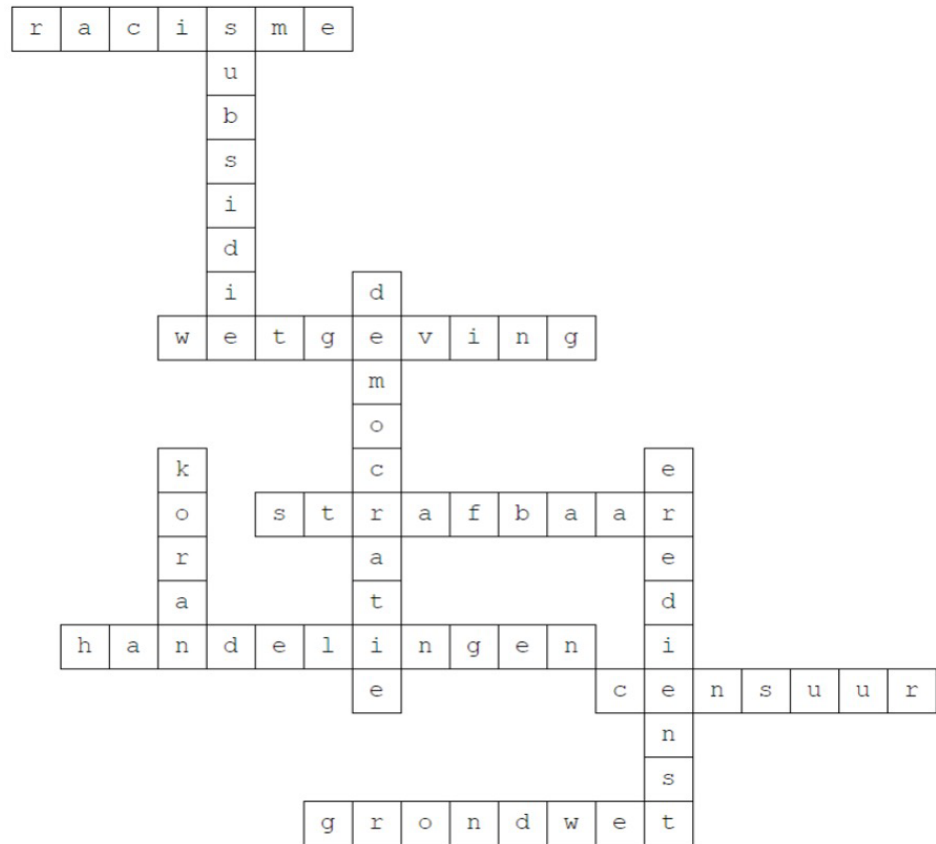
God manifesteert zich namelijk volgens de islam in relatie met de medemens, zoals men duidelijk kan afleiden uit de volgende hadith:

“De Boodschapper van Allah (vzmh) zei: “Allah (zal op de Dag des Oordeels het volgende zeggen: O zoon van Adam, Ik voelde mij ziek en jij hebt Mij niet bezocht.” Hij zal zeggen: “O Heer, en hoe had ik U moeten bezoeken terwijl U de Heer der werelden bent?” Hij zal zeggen: “Wist je niet dat Mijn dienaar, die en die, ziek is geworden en je hem niet bezocht had? Wist je niet dat als je hem bezocht had, je Mij bij hem aangetroffen zou hebben? O zoon van Adam, Ik heb je om eten gevraagd en je hebt Mij niet gevoed.” Hij zal zeggen: “O Heer, en hoe had ik U moeten voeden, terwijl U de Heer der werelden bent?” Hij zal zeggen: “Wist je niet, dat mijn dienaar, die en die, jou om voedsel had gevraagd en je gaf hem niet te eten? Wist je niet dat als je hem gevoed had, je dat zeker bij Mij gevonden had. O zoon van Adam, Ik vroeg je om Mij te drinken te geven en je hebt Mij niet te drinken gegeven.” Hij zal zeggen: “O Heer, hoe had ik U te drinken moeten geven want U bent de Heer der werelden.” Hij zal zeggen: “Mijn dienaar die en die, heeft je om drinken gevraagd en je hebt hem niet te drinken gegeven. Als je hem te drinken had gegeven dan had je dat zeker bij Mij gevonden.””

Wanneer namelijk elk individu rekening houdt met zichzelf en met zijn medemens, ontstaat automatisch vrede in de maatschappij. Die vrede kan en mag in feite niet enkel gewaarborgd worden in het recht, maar ook in de moraal.

Onze taak is dat we telkens opnieuw oprecht op zoek gaan naar een open en

Oefening 1: Vul het kruiswoordraadsel in

Horizontaal

1. De opvatting dat een menselijk ras beter is dan een ander
4. Hiermee beschermt de maatschappij de zwakkeren tegen de rijken
7. Het is ... om aan te zetten tot racisme, vreemdelingenhaat en beledigingen
8. Naast woord en geschrift kan je op deze manier je mening uiten
9. Controle op verboden zaken in publicaties of films en die weglaten
10. Vrijheid van meningsuiting is vastgelegd in de Belgische ...

Verticaal

2. Dit kan een gemeenschap van de overheid ontvangen wanneer het voldoet aan bepaalde voorwaarden
3. Een soort bestuur over een land waarbij de inwoners veel inspraak hebben
5. Het heilig boek van de moslims
6. Een ander woord voor religieuze ceremonie

Oefening 2: Inzichtsragen. Beantwoord de onderstaande vragen.

1. Hoe wordt de vrijheid van meningsuiting gedefinieerd in de Belgische Grondwet?

Ieder individu kan zonder angst om vervolgd te worden uiting kan geven aan zijn overtuiging.

2. Op welke manier kan een gelovige zijn recht op een eigen overtuigen praktiseren?

Hij kan scholen stichten, een weekblad publiceren en gebedshuizen bouwen.

3. Welke rol heeft de natuur gespeeld in de voorbereiding van de taak van de Profeet als boodschapper?

Nee, hiervoor is een lange strijd gevoerd. Uiteindelijk is vastgelegd in verschillende artikels om dit recht te beschermen.

4. Wat is het belangrijkste doel van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens?

Om vrede te stichten tussen mensen door iedereen zijn rechten te beschermen.

5. Kan een moslim bij wet eisen dat de profeet Mohammed (vzmh) niet mag worden beledigd?

Nee, deze vrijheid bestaat in een democratisch land. Tegelijkertijd heeft een moslim wel het recht deze belediging afkeuring en zich beledigd te voelen. Indien er echter wordt aangezet tot haat of beledigen is dit strafbaar.

6.3 WIE IS DE PROFEET MOHAMMED VZMH?

6.3.1 GEBOORTE VAN PROFEET MOHAMMED VZMH

verdraagzame samenleving waarin vrede en het vrije woord elkaar in recht en moraal vinden.

Mohammed werd geboren in het Jaar van de Olifant wat overeenkomt met het jaar 570 van de gregoriaanse kalender. Hij werd geboren in een adellijke familie in Mekka, de clan Banu Hashim. Deze stond hoog in aanzien bij de andere stammen in Mekka en omstreken. Nog voor zijn geboorte had Mohammed zijn vader al verloren en daarom kreeg hij van meet af aan de dubbele status die, voor de inwoners van Mekka, het aanzien van de afstammeling en de broosheid van een vaderloos kind vormen. In die tijd was de naam 'Mohammed' volslagen onbekend op het Arabisch schiereiland. Zijn moeder had deze naam binnengekregen via een visioen tijdens haar zwangerschap. Daarin werd ook de geboorte van de 'heer van dit volk' aangekondigd.

Tijdens de geboorte werd zij opgedragen om te zeggen: "Ik plaats hem onder de bescherming van de Enige tegen de valsheid van alle afgunstigen". De Quraish, de stam waar ook de Banu Hashim deel van uitmaakten, hadden een speciale relatie met de nomadische levensstijl van de Arabische bedoeïenen. Ze vertrouwden hun jongens toe aan de zorg van bedoeïen pleegfamilies. Ze geloofden dat de bedoeïenen een vrijere, gezondere en nobelere levensstijl hadden dan zij die in de stad woonden. Om een succesvol leven te hebben in de woestijn is een hoog niveau van solidariteit nodig en bijgevolg ook een groot niveau van respect voor de persoonlijkheid en appreciatie van de menselijke waarde.

Figuur 6.3
Bron: © meen_na /
Adobe Stock

Halimah bint Abi Dhu'ayb en haar man Harith ibn 'Abd al'Uzzah van de Hawazin stam kwamen naar Mekka op zoek naar een zuigeling om mee te nemen naar de woestijn. Zij waren de armsten van hun clan en konden geen enkele familie van de Quraish overtuigen om hen de zorg van hun kind toe te vertrouwen. Aminah, de moeder van Mohammed, zat ook in een wanhopige situatie en kon geen bedoeïen pleeggezin vinden om te zorgen voor Mohammed omdat hij vaderloos was. Halimah beseftte dat een jonge weduwe zoals Aminah zich haar diensten niet kon veroorloven. Toch ging ze ermee akkoord om Mohammed mee te nemen omdat ze niet met lege handen wou terugkeren naar haar volk. Ook al zou het haar geen materiële winst opleveren, dacht Halimah dat hun gulheid hen misschien andere zegeningen kon opleveren. Haar beslissing bracht inderdaad goede veranderingen in hun leven omdat de aanwezigheid van Mohammed heel wat zegeningen in hun huishouden bracht. Halimah en Harith brachten

Mohammed groot als hun eigen zoon en kwamen regelmatig terug naar Mekka om aan Aminah zijn progressie te tonen.

Op een dag kwam Halimah terug naar Mekka om aan Aminah te vertellen over een incident dat Mohammed had meegemaakt. De zoon van Halimah had het incident gezien en kwam het haar vertellen. Twee mannen in witte kledij kwamen naar Mohammed toe met een gouden bak vol sneeuw.

Ze namen hem vast en openden zijn lichaam, namen zijn hart eruit en maakten het [open](#). Ze haalden er een zwarte klont uit die ze weggooiden. Daarna wisten ze zijn hart en lichaam met sneeuw tot ze hem rein maakten. Verontrust door deze gebeurtenis brachten ze Mohammed terug naar zijn moeder. Aminah was niet verbaasd door dit incident en vertelde hen dat ze zelf getuige was geweest van tekenen die erop wezen dat haar kind een bijzonder lot werd bereid.

Aminah leefde nu al vier jaar gescheiden van haar zoon en besloot om hem in Mekka te houden waar hij opgroeide met zijn speelkameraadjes Hamzah en Safiyyah. Toen hij zes jaar was, reisde Mohammed naar Yathrib met zijn moeder om hun familieleden van de Khazraj stam te bezoeken. Op de terugreis werd zijn moeder ziek en stierf ze in de stad van Abwa'. Mohammed keerde daarna met Barakah, de dienaar van Aminah, terug naar Mekka waar zijn grootvader 'Abd al-Muttalib op hem wachtte. 'Abd al-Muttalib was onafscheidelijk van de jonge Mohammed en nam hem overal mee waar hij heen ging. Twee jaar na de dood van zijn moeder, stierf echter ook Mohammeds grootvader op de leeftijd van 81 jaar. Voor hij stierf vertrouwde hij de voogdij over Mohammed toe aan de broer van 'Abd Allah, Abu Talib. Hij en zijn vrouw Fatimah bint Asad hielden erg veel van hun neefje en offerden heel veel voor hem op.

Op de leeftijd van 8 jaar al wist Mohammed wat het was om vaderloos te zijn, arm te zijn, eenzaam te zijn, zijn moeder en grootvader te verliezen. Naast het verdriet, lijden en leed zijn er ook heel wat tekenen op zijn pad van een voorbestemd-zijn dat zijn ontwikkeling en opvoeding zouden vergemakkelijken. Veel familieleden zullen voor hem zorgen en hem liefhebben. De Koran zal later ook de bijzondere positie van Mohammed als vaderloze wees en de spirituele lessen die het leven in de woestijn met zich meebrengt in herinnering roepen:

"Vond Hij je niet als wees; hij nam je op! Vond Hij je niet toen je verdwaald was, hij leidde je! Vond Hij je niet toen je arm was, Hij maakte je rijk! Daarom ... Behandel het weeskind nooit slecht, verstoot de behoeftige niet en maak de weldaad van je Heer bekend!" (Koran 93: 6-11).

6.3.2 DE JEUGDJAREN VAN DE PROFEET VZMH

Het feit dat Mohammed zowel wees als arm was, zorgde ervoor dat hij de kwetsbaarheid en nederigheid aan de lijve ondervond toen hij nog heel klein was. Als hij zijn moeder daarna nog eens verliest, brengt dit hem

bijna rechtstreeks onder de hoede God maar tegelijkertijd ook heel dicht bij mensen die helemaal niets meer hebben op deze aarde. De Koran herinnert hem eraan dat hij dit zijn leven lang niet mag vergeten en vooral tijdens zijn profetische opdracht niet. Je verleden is een leerschool waaruit je praktische en concrete kennis kunt opdoen. Ook de tijd die hij bij de nomaden in de woestijn doorbracht, heeft hem bepaalde ervaringen meegegeven die zijn leven later zullen leiden.

De eerste levensjaren van de Profeet vormen de voedingsbodem voor een heel bijzondere relatie met de natuur die gedurende zijn hele opdracht een constante rol zal spelen. De Profeet had dan ook al vanaf jonge leeftijd een belangrijke relatie met de natuur. Dicht bij de natuur leven, het observeren, begrijpen en respecteren van de natuur is noodzakelijk voor een diep geloof. Het universum zit vol tekenen die herinneren aan de aanwezigheid van de Schepper en de woestijn opent de menselijke geest voor observatie, meditatie en initiatie. De eerste levensjaren zijn zonder twijfel jaren van voorbereiding geweest waarin zijn blik werd gericht op de tekenen van het universum.

Daar valt een zeer belangrijke spirituele lering uit te trekken, zowel wat betreft de vorming van de Profeet zelf als onze eigen vorming door de eeuwen heen. Leven in de natuur, respect ervoor, alsook het kijken naar en nadenken over wat zij ons laat zien, ons te bieden heeft en van ons (terug)neemt zijn eisen van een geloof dat zich in zijn zoektocht wil voeden en verdiepen. De natuur is een school waarvan de geest geleidelijk aan de tekenen en betekenis leert begrijpen. De natuur is de eerste gids en intieme gezelschap van het geloof. Ver verwijderd van de zielloze religieuze rituelen zorgt deze soort educatie voor een relatie met het goddelijke gebaseerd op contemplatie en dieptegang die later een tweede fase van spirituele educatie mogelijk zal maken. In een tweede spiritueel leermoment kunnen dan de betekenis, vorm en de doelen van het religieuze ritueel begrepen worden. Ver weg van de natuur, in onze steden, lijken we de betekenis van deze boodschap vergeten te zijn, zozeer dat we een gevaarlijke omkering van de volgorde van de geloofsverplichtingen maken en denken dat het leren van technieken en vormen (gebeden, bedevaarten, ...) voldoende is om hun betekenis en doelen te bevatten en te begrijpen. Dit is een vergissing met grote gevolgen want uiteindelijk zorgt dit ervoor dat het godsdienstonderwijs zo wordt ontdaan

Figuur 6.4
Bron: © Michael /
Adobe Stock

van zijn spirituele substantie die er juist het kloppende hart van zou moeten zijn.

Oefening 1: Verbind de juiste kolommen met elkaar. Schrijf het antwoord onderaan op.

1. Jaar waarin de Profeet werd geboren.	A. 6 jaar
2. Clan waarvan de Profeet afkomstig was	B. Abu Talib
3. Zoogmoeder van de Profeet	C. Banu Hashim
4. Hoe oud was de Profeet toen zijn moeder stierf	D. Zijn hart
5. Deze persoon ontfermde zich over de Profeet nadat zijn grootvader stierf	E. Halimah bint Abi Dhu'ayb
6. Welk lichaamsdeel van de Profeet werd er gewassen door engelen toen hij slechts 4 jaar oud was	F. Yathrib
7. De oude benaming van de stad Medina	G. Zijn moeder Aminah
8. Wie heeft de Profeet de naam Mohammed gegeven?	H. Jaar van de Olifant (570 na Christus)

1	2	3	4	5	6	7	8
H	C	E	A	B	D	F	G

Oefening 2: Beantwoord de volgende vragen.

1. Wat was het de wijsheid achter het feit dat de Profeet op jonge leeftijd heeft ervaren hoe het is om een arme wees te zijn?

Het feit dat Mohammed zowel wees als arm was, zorgde ervoor dat hij de kwetsbaarheid en nederigheid aan den lijve ondervond toen hij nog heel klein was. Op deze manier leerde hij later als boodschapper ook affectie hebben met de zwakkeren.

2. Waarom werden pasgeboren kinderen op het platteland opgevoed?

Het platteland had een vrijere, gezondere en nobelere levensstijl.

3. Welke rol heeft de natuur gespeeld in de voorbereiding van de taak van de Profeet als boodschapper?

Dicht bij de natuur leven, het observeren, begrijpen en respecteren van de natuur is noodzakelijk voor een diep geloof. Het universum zit vol tekenen die herinneren aan de aanwezigheid van de Schepper en de woestijn opent de menselijke geest voor observatie, meditatie en initiatie.

Leven in de natuur, respect ervoor, alsook het kijken naar en nadenken over wat zij ons laat zien, ons te bieden heeft en van ons (terug)neemt zijn eisen van een geloof dat zich in zijn zoektocht wil voeden en verdiepen. De natuur is een school waarvan de geest geleidelijk aan de tekenen en betekenis leert begrijpen. De natuur is de eerste gids en intieme gezelschap van het geloof. Ver verwijderd van de ziellose religieuze rituelen zorgt deze soort educatie voor een relatie met het goddelijke gebaseerd op contemplatie en dieptegang die later een tweede fase van spirituele educatie mogelijk zal maken.

4. Wat was de wijsheid achter het verhaal waarbij het hart van de Profeet werd gereinigd?

Hierdoor werd hij beschermd tegen toekomstige fouten en misstappen die zou plegen.

5. Welke invloed heeft de Profeet gehad op het huishouden van Halimah?

Zijn aanwezigheid bracht veel zegeningen met zich mee.

6.4 BEPROEVINGEN, VERNEDERING EN BESPOTTING VAN DE PROFEET

6.4.1 OPENBARING EN WEERSTAND

Figuur 6.5
Bron: © Erica Guilane-
Nachez / Adobe Stock

Toen de profeet Mohammed de openbaring ontving en die publiekelijk ging verkondigen botste hij op weerstand van stamhoofden van Mekka. Ze raakten iedere dag meer doordrongen van het gevaar dat op de loer lag: het was volgens hen een opstand tegen hun goden en hun gewoontes. Dit kon hun macht op termijn in gevaar brengen.

De stamhoofden probeerden eerst Mohammed te overtuigen om de verkondiging van zijn boodschap te stoppen. Daarvoor stuurden ze zijn oom Abu Talib maar dat bracht niets op en de Profeet bleef volhouden en zei: “O mijn oom, ik zweer bij God dat ik, al zouden ze de zon in mijn rechterhand stoppen en de maan in mijn linkerhand om mij van deze zaak af te brengen, mij niet van deze zaak laat afbrengen voordat Hij (Allah) haar tot een goed einde heeft gebracht of ik sterf!”

Omdat de Profeet bleef volharden begonnen zijn tegenstanders een lastercampagne tegen hem waarbij de vijandigheden tegen hem losbraken: de Profeet (vzmh) werd beledigd en werd voor een tovenaars en krankzinnige uitgemaakt. Abu Lahab liet zijn twee zonen die met de dochters van de Profeet waren getrouwd, scheiden van hen. En de vrouw van Abu Lahab strooide haar vuilnisbakken uit als de Profeet langsleiep. Ze vertelde dat Mohammed door de duivel was bezeten en dat hij gezinnen uit elkaar haalt en dat hij chaos en losbandigheid propageerde. In geen enkel van deze gevallen beantwoordde de Profeet (vzmh) deze insinuaties met geweld.

Wanneer mensen buiten Mekka naar Mekka kwamen om naar Mohammeds boodschap te luisteren werden ze gewaarschuwd tegen de zogezegde wandaden van de Profeet. De Profeet kreeg ook te maken met vernederingen en bespottingen. Maar de Profeet (vzmh) gebruikte nooit geweld als antwoord.

De druk werd steeds groter en de tegenstand manifesteerde zich steeds meer en steeds gewelddadiger: de stamhoofden hadden het vooral op de zwakkere moslims gemunt. Zo werd Bilal, die toen slaaf was, door zijn meester gemarteld. Later kocht Abu Bakr hem en gaf hem direct zijn vrijheid terug.

6.4.2 DE VERNEDERING VAN DE PROFEET IN TA'IF

Op een dag werd de Profeet door Abu Djahl zodanig hard vernederd dat zelfs de niet-moslims van mening waren dat hij de grenzen van fatsoen had overtreden. De situatie werd steeds moeilijker voor de moslims en vooral voor de meest kwetsbare onder hen maar de Profeet bleef standvastig en hij beantwoordde iedere aanval met wijsheid en niet met geweld.

De vernederingen en vervolgingen werden steeds erger en erger. Daarom besloot de Profeet om naar de stad Ta'if te gaan in de hoop dat de leiders van de stad gehoor aan zijn boodschap zouden geven en hem tegen zijn vijanden zouden willen beschermen.

Hij werd niet naar zijn wens ontvangen en de leiders dreven de spot met hem. Ze weigerden niet alleen om op zijn verzoek in te gaan maar zetten ook de bevolking tegen hem op. Bij zijn vertrek regende het beledigingen en gooiden kinderen met stenen naar hem met bloedige verwondingen als gevolg.

Hij was er niet in geslaagd om steun te vinden bij zijn medemensen en zocht toevlucht tot een boomgaard om van zijn belagers af te komen. Daar wendde hij zich tot Allah en bad tot hem: *"O God, bij jou alleen beklaag ik me over mijn zwakheid, mijn onmacht en mijn onbeduidendheid ten opzichte van de mensen. O meest Barmhartige onder de Barmhartigen, Jij bent de Heer van de zwakkeren en Jij bent mijn Heer. Aan wiens handen vertrouw Je mij toe? Aan een of andere verre vreemdeling die me slecht zal behandelen? Of aan een vijand aan wie Jij macht hebt gegeven over mij? Zolang Jij niet boos op mij bent, ken ik geen vrees. Jouw genadige steun zou voor mij echter wel een bredere weg openen en een weidsere horizon! Ik neem mijn toevlucht tot het Licht van Jouw gelaat, waarmee alle duisternis wordt verlicht en de dingen in deze wereld en die andere worden rechtgezet, opdat Jij Je toorn niet op mij doet neerdalen en ik niet word geraakt door Jouw gramschap. Desalniettemin behoort aan Jou het recht toe om te berispen, zolang Jij niet tevreden bent. Er is geen kracht buiten Jou."*

Op het moment dat er geen uitweg meer leek te zijn, wendde hij zich tot God om zich spiritueel te herbronnen en mentaal te versterken.

Al bij al hebben we gemerkt dat de profeet Mohammed (vzmmh) in geen enkel geval toevlucht zocht naar geweld. Hij werd bespot, vernederd, beledigd en zelfs fysiek aangevallen. De Profeet (vzmmh) verzette zich steeds tegen deze beledigingen en bespottingen met wijsheid.

Oefening 1: Inzichtsragen. Beantwoord de onderstaande vragen.

1. Geef vijf voorbeelden van hoe de Quraish de Profeet hebben bestreden.

- Ze beschuldigden hem dat hij een tovenaars en krankzinnige was
- Abu Lahab liet zijn twee zonen die met de dochters van de Profeet waren getrouwd, scheiden van hen
- De vrouw van Abu Lahab strooide haar vuilnisbakken uit als de Profeet langsliep
- De Profeet werd vernederd en bespot
- Nieuwe moslims zoals Bilal werden gemarteld

2. Wat was de reden dat de Profeet naar Ta'if ging?_

De Profeet had gehoopt dat de leiders van de stad gehoor aan zijn boodschap zouden geven en hem tegen zijn vijanden zouden willen beschermen

3. Welke lessen kun je trekken uit de smeekbede die de Profeet heeft gedaan nadat hij uit Ta'if werd verdreven?

- Wij moeten altijd vertrouwen op Allah en nooit wanhopig worden
- Het belangrijkste is dat Allah over ons tevreden is
- Allah heeft macht over alle zaken en dus ook over ons lot
- In tijden van moeilijkheden dienen wij ons altijd tot Allah richten omdat enkel Hij ons een uitweg kan bieden

4a. Hoe zou jij reageren als jij hetzelfde zou hebben meegemaakt als de Profeet (zowel in Ta'if als in Mekka)?

- Boos
- Gefrustreerd
- De moed opgeven
- Terugvechten
-

4b. Wat kun je leren uit de manier waarop de Profeet reageerde op de verschillende confrontaties?

- Vijandigheid nooit beantwoord met geweld of terug beledigen maar altijd met geduld en wijsheid
- Steeds op Allah vertrouwen en nooit stoppen met smeekbedes te verrichten

6.5 EEN AANTAL CASUSSEN IN HET LICHT VAN HET PROFETISCH EN KORANISCH IDEAAL

6.5.1 #JESUIS(PAS)MILA

Titel artikel: #JeSuis(Pas)Mila, of hoe een Frans meisje van 16 de discussie over islam en intolerantie op scherp zet⁷

Dit artikel gaat over een Frans tienermeisje dat in 2020 veel ophef veroorzaakte door een videoboodschap te verspreiden waarin ze ongepaste beledigingen maakte tegenover de islam en de moslims. Ook over God had ze zware woorden uitgesproken. Dit zorgde voor veel ophef in Frankrijk en daarbuiten. Zover dat zelfs het meisje bedreigd werd. De Profeet maakte soortgelijke beledigingen ook mee, sterker nog, hij werd zelfs fysiek meermaals aangevallen. Denk maar aan de gebeurtenissen in Ta'if. De profeet werd daar op een verschrikkelijke manier behandeld door de inwoners van Ta'if. Hij werd zelfs bekogeld met stenen en werd fysiek zwaar toegetakeld. De profeet saw kon gemakkelijk een smeekbede verrichten en aan Allah vragen om deze mensen te straffen en vernietigen, maar hij deed dat niet! Integendeel, hij hoopte dat er in de toekomst onder hen maar één iemand zou zijn die de islam zal omarmen en nam daar vrede mee.

In de Koran zegt Allah : "En (gedenk) toen Wij een verbond met de Kinderen van Israël sloten, zeggende: "Aanbid niemand behalve Allah en wees plichtsgetrouw en goed voor de ouders en verwanten en de wezen en de armen die bedelen, en spreek goed tegen de mensen en verricht de gebeden en geef zakaat. Vervolgens onttrokken jullie je er aan, behalve slechts een paar van jullie, terwijl jullie je afwendden."" (Al Baqarah: 83)

Allah spoort ons aan om steeds met het goede woord te spreken jegens de medemens. Allah gebruikte het woord 'mensen' en niet 'moslims'. Daaruit mogen we afleiden dat ook andersdenkende mensen recht hebben om met het goede woord toegesproken te worden. Alleen op die manier zullen we resultaat boeken.

⁷ <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/02/03/mila-een-frans-meisje-van-16-ontketent-politieke-rel-over-islam/> (geraadpleegd op 27.04.2021).

6.5.2 RAMADAN- PROGRAMMA EINDIGT IN DOODBEDREIGING

Titel artikel: Nederlands ramadan-programma stopt na bedreigingen: 'Gaan je doorzeven met kogels'⁸

Het Nederlandse radiostation FunX stopt met 'Ramadan Late Night'. Die beslissing kwam er nadat presentator Morad El Ouakili zeer expliciete doodsbedreigingen had gekregen. "Als ik de studio uitloop met twee beveiligers die meerijden tot aan mijn huis, houdt het op." Dj Moradzo - zoals de artiestennaam van El Ouakili luidt - kreeg doodsbedreigingen omdat hij tijdens Ramadan Late Night muziek draaide, wat ongepast zou zijn tijdens de islamitische vastenmaand.

"Diverse medewerkers van FunX en hun omgeving zijn met de dood bedreigd en aangezien hun veiligheid vooropstaat hebben we extra beveiliging in moeten huren", verklaarde de zender in een persbericht. "Een voor ons onacceptabel gevolg van een initiatief dat bedoeld was om mensen samen te brengen." FunX, een radiostation van de Nederlandse openbare omroep dat zich met veel urban muziek focust op de steden, begon vorig jaar met het programma en besloot na veel positieve reacties om dit jaar te hernemen. Het is een programma waarin we het mooie van de Ramadan naar voren willen brengen, legde El Ouakili vanochtend in het NOS Radio 1 Journaal uit. "Dat mooie is eraf wanneer ik de studio uitloop met twee beveiligers die meerijden tot aan mijn huis. Dan houdt het op." De radiopresentator deed vorige week al aangifte van de doodsbedreigingen. Volgens hem komen ze vooral uit extremistische hoek, nadat campagne tegen hem gevoerd werd op Instagram. El Ouakili las op het NOS Radio 1 Journaal enkele van de zeer expliciete dreigberichten voor die hij de afgelopen dagen kreeg: "Morad stel je eens voor dat je na een lange nacht de studio uitloopt, je twee jongens in regenpakken van een motorscooter ziet afstappen die vervolgens je borstkas doorzeven met kogels. Was dit het dan allemaal dan waard geweest? Zulke dingen gebeuren echt."

Tegenwoordig is het een trend om je medemens snel te beoordelen en veroordelen. Vaak wordt hierbij niet nagedacht of het voordeel van de twijfel gegeven. Tevens wordt niet beseft dat het een kenmerk is van elke mens om fouten te maken of zonden te begaan. In dit geval was de intentie van de artiest echter om mensen te verenigen maar werd dit door een kleine groep verkeerd opgevat. De Koran vermeldt hierover:

"O jullie die geloven, vermijd veel van (jullie achterdochtige) vermoedens. Voorwaar, een deel van deze (achterdochtige)vermoedens is een zonde. En bespioneer elkaar niet..."(Soerat al- Hoedjoeraat: 12)

De islam benadrukt het belang van continue in dialoog te gaan met elkaar en elkaar te corrigeren op een vriendelijke manier. Verder dient te worden beseft dat het uiteindelijke oordeel steeds bij God ligt:

"Het oordeel behoort aan Allah, de Verhevene, de Grootste." (Soerat Ghaafir: 12)

⁸ https://www.standaard.be/cnt/dmf20200505_04946017 (geraadpleegd op 27.04.2021).

6.5.3 DE SACRALITEIT VAN DE KORAN

Wanneer deze verzen worden gelezen dan is het toch heel duidelijk dat men elkaar niet mag bedreigen omdat je een ander visie hebt, of omdat er iemand anders dan jouw leeft. Bijgevolg dient er dus steeds in de eerste plaats te worden gekeken wat het perspectief is van de Koran of de hadith alvorens men een mening formuleert.

Titel artikel: Buitenlandse troepen steken Koran in brand in Afghanistan⁹

De Amerikaanse generaal John Allen bood zijn verontschuldiging aan het Afghaanse volk aan na berichten dat soldaten van de basis Bagram zich 's nachts op ongepaste wijze ontdeden van een groot aantal islamitische documenten waaronder de verbranding van de Koran. Duizenden Afghanen hebben hevig geprotesteerd voor Bagram, de grootste militaire Amerikaanse basis in Afghanistan, nabij de hoofdstad Kaboel. Ze gooiden onder meer brandbommen. De bevolking beschuldigt de buitenlandse troepen ervan de Koran in de basis te hebben verbrand, dat heeft de politie onlangs vermeld. John Allen gaf het bevel een onderzoek te openen. Toen we te weten kregen van die praktijken, zijn we meteen tussengekomen en hebben we hen tegengehouden, zei de generaal. De religieuze autoriteiten zullen zich over de documenten ontfermen. Zo zullen we ook aan onze soldaten leren hoe ze respectvol moeten omgaan met andere geloven vermeldde de generaal. De ontheiliging en verbranding van de Koran door buitenlandse soldaten wat in Afghanistan regelmatig voorkomt, leidt telkens weer tot gewelddadige manifestaties.

Tijdens het leven van de Profeet deed zich een gelijkaardig tafereel voor. Op een dag toen de Profeet in de moskee zat samen met zijn metgezellen kwam er een bedoeïen binnen en begon in de moskee te urineren. De metgezellen wilden onmiddellijk de man aanvallen en hem straf maar de Profeet beval om hem eerst zijn behoefte te laten afmaken. Wanneer de man zijn behoefte had voltooid zag hij dat de mensen rondom hem niet in de aanval gingen omdat de Profeet de man genade toonde. De man deed vervolgens een smeekbede en vertrok. Deze zachte aanpak leert ons dat wij steeds het kwade met het goede moeten beantwoorden. De Koran zegt hierover het volgende:

“En het goede en kwade zijn niet gelijk: Beantwoord het kwade met wat beter is, dan zal diegene met wie je in vijandschap leefde een oprechte vriend worden.” (soerah Foessilat: 34)

⁹<https://www.demorgen.be/nieuws/buitenlandse-troepen-steken-koran-in-brand-in-afghanistan~bf1c42fc/>
(geraadpleegd op 27.04.2021).

6.5.4 OEFENINGEN

Oefening 1: Rebus. Maak de rebus en schrijf het antwoord onderaan.

n+ -az+ +d
NIEMAND

 -v y=e
IS EEN

e+ -at+ -nt
ECHTE

 d=o+ s=g+e
GELOVIGE

 -au+t+ r=d e=h+j
TOTDAT HIJ

v+ z+ -kon
VOOR ZIJN

 s=d+e+ s=n+s
MEDEMENS

h+ i=t b=z+f+ -ur
HETZELFDE

 y=w+ -er n=a+ o=l
WENST ZOALS

 e=h+j v+
HIJ VOOR

 e=z -at+ b=z+f
ZICHZELF

 y=w+ -il+.
WENST

Antwoord:

Niemand is een echte gelovige totdat hij voor zijn medemens hetzelfde wenst zoals hij voor zichzelf wenst.

Oefening 2: Schrijf in 10 à 15 lijnen wat je uit deze bundel hebt geleerd. Noteer hierbij ook lessen die je in je persoonlijk leven wilt toepassen.

6.6 WOORDENLIJST

De vrijheid van meningsuiting: Betekent dat elk individu het recht heeft om uiting te geven aan zijn overtuiging zowel qua geloof, filosofisch, politiek, alsook persoonlijk.

Zelfcensuur: is een versie van censuur waarbij media of individuen zichzelf publicatiebeperkingen opleggen. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan om gevoelens van hun publiek te ontzien of om problemen met de overheid te voorkomen.

Ratio: Menselijk vermogen om te denken en begrijpen.

Nomaden: herdersvolk, rondtrekkend volk.

Lastercampagne: een actie om iemand een slechte reputatie te geven.

Losbandig: buitensporig of zedeloos.

6.7 TRANSCRIPTIE VAN DE VIDEO

We zien Ahmed en Pieter-Jan op de speelplaats lopen terwijl een pestkop naar Ahmed roept:

Pestkop: ah kijk daar heb je een van die moslims. Ik hoop dat hij de nieuwe cartoon van de week in Minmaxed magazine nog niet gezien heeft... hij zal wel ontploffen...

Ahmed: Huh? Zucht... Waar heb je het nu weer over?

Bully reikt Ahmed het tijdschrift aan.

Bully: Alsjeblieft! (lacht spottend)

Pieter-Jan springt ertussen en pakt het tijdschrift en bekijkt de cartoon.

Pieter-Jan: WOW, sorry maar dit is onaanvaardbaar. Ik ben niet eens moslim maar dit is gewoon de spot drijven met hun geloof.

Pestkop: Ja ja natuurlijk... het is maar een cartoon man... Moslims moeten eens leren om zelfspot te aanvaarden. Vrijheid van meningsuiting is een grondrecht, hier in het Westen en daar gaan we niet van afwijken. Daar hebben onze voorouders voor gevochten.

Ahmed werpt een blik in het tijdschrift en walgt ervan....

Ahmed: (verdrietig) Waarom gaat het altijd over mijn geloof. Als het een andere groep was, zou je niet zo ongevoelig zijn. Maar omdat we moslims zijn is het oké om ons te beledigen. Twee gewichten en twee maten. Islam, islam, islam... en het is altijd negatief.

Pestkop: boo hoo hoo.... Ga er maar om huilen bij je moeder... Ik ben weg hier.

We zien de pestkop vertrekken

Ahmed gaat naar huis en vertelt over de cartoons die werden vertoond.

Vader Harun reageert heel boos. Hij begrijpt niet waarom de profeet Mohammed erbij wordt gehaald. Hij is beledigd. Moeder Fatima roept op tot vrede. Oom Samir, die ook aanwezig is, roept op tot dialoog.

Ahmed: Papa, een kind op school liet me vandaag cartoons zien. Raad eens waar die cartoons over gingen... inderdaad, de Profeet Mohammed.

Vader: Onze Heilige Profeet. Dat kan toch niet waar zijn. Ze doen dit om ons te pesten. Dit maakt me zo kwaad. Hoe moeilijk is het om anderen te respecteren. Als ze de profeet aanvallen, is het alsof ze mij persoonlijk aanvallen.

Moeder: Rustig, rustig. Je moet niet zo opgewonden raken. Dat is niet goed voor je hart. Misschien moeten we alles in perspectief plaatsen. Ik denk dat onze profeet Mohammed een sterk persoon was. Hij werd beledigd, uitgescholden en vernederd en zelfs toen, was hij de grotere persoon.

Ahmed: Is dat zo? Ik zie gewoon niet in waarom vrijheid van meningsuiting een goede zaak is als het alleen dient om de islamgemeenschap te pesten...

Later zit Ahmed te surfen op de computer terwijl hij in videocall is met Pieter-Jan.

Ahmed: Ik kan me niet voorstellen dat 'Vrijheid van meningsuiting' alleen maar een excuus is om anderen te beledigen...

Pieter-Jan: Ja, dat is het natuurlijk niet... Kijk maar eens naar deze website: Daar staat dat het idee van vrijheid van meningsuiting is om ervoor te zorgen dat ook niet populaire meningen gehoord kunnen worden om de samenleving als geheel vooruit te helpen.

Ahmed: Ja dat kan ik begrijpen. Maar waarom gebruiken mensen dit altijd als excuus om de islam belachelijk te maken?

Pieter-Jan: Misschien kan deze man je antwoord geven op die vraag.

Pieter-Jan stuurt een link naar een blog van een Arabische verslaggever genaamd Mousa Karim.

Ahmed opent de webpagina en gaat terug naar Pieter-Jan:

Ahmed: Kijk het schijnt dat hij ook een opiniepagina heeft over vrijheid van meningsuiting.

Ahmed klikt op de link en er verschijnt een pop-up.

‘Mousa Karim is zojuist offline gegaan. Als u contact met hem wilt opnemen, wacht dan even’

Ahmed: Ik haat deze pop-ups... Waar kan ik dit sluiten.

Hij zoekt naar een kruis om de pop-up te sluiten. We zien een aftelling beginnen.

Computer: Contact met Mousa Karim in 5...4....3...

Ahmed: nee ik wil geen contact met hem!

Pieter-Jan: snel... sluit het dan!

Computer: 2 ... 1.... Bellen....

We horen een geluid van een gesprek dat wordt gestart...

Mousa Karim verschijnt op het scherm.

Mousa (verrast): Wel, hallo jonge vrienden. Hoe gaat het vandaag met jullie? Wat kan ik voor u doen?

Ahmed: Oh, het spijt me dat ik u stoort. Het was een vergissing.

Mousa: Oh dat denk ik niet... Waarom bezochten jullie mijn website?

Pieter-Jan: We waren op internet aan het zoeken waarom vrijheid van meningsuiting als excuus wordt gebruikt om moslims belachelijk te maken... Mijn vriend Ahmed hier werd eerder vandaag geconfronteerd met een aantal Mohammed Cartoons...

Ahmed: ja... zucht...

Mousa: Ah ik snap het, en hoe voelde je je daarbij?

Ahmed: Het voelde heel slecht... Ik begrijp gewoon niet waarom wij het altijd zijn die het doelwit zijn...

Mousa: Ik ga je een verhaal vertellen. Profeet Mohammed (vrede zij met hem) werd ook belachelijk gemaakt. En degenen die zich bekeerden tot de islam werden vervolgd en gemarteld.

Profeet Mohammed (vrede zij met hem) had een ontmoeting met de stamhoofden van de belangrijkste stam in Taif. De Thaqeef stam. Hij vertelde hen over de Islam, maar zij verwierpen zijn boodschap. De Thaqeef stam beledigde hem. Zij lieten de kinderen los om stenen naar hem te gooien. Terwijl hij bloedde en de mensen hem uitlachte, vluchtte hij en vond beschutting in een lege boomgaard. En hij heeft nooit geweld gebruikt.

Hij keerde terug naar zijn God en smeekte het volgende: “Tot U, mijn Heer, klaag ik over mijn zwakheid, mijn gebrek aan steun en de vernedering die mij wordt aangedaan. Meest barmhartige en genadige, U bent de Heer van de zwakken en U bent mijn Heer. Aan wie laat U mij over?”

Ahmed: Ik kan me niet voorstellen hoe hij zich gevoeld moet hebben.

Mousa: Hij was alleen, bloedend, en verstoten door andere mensen. De profeet rustte op een rots. Hij bad tot Allah. Hij was zo medelevend en barmhartig.

Hij vroeg Allah niet om de mensen van Taif te straffen of wraak op hen te nemen.

Ahmed: Wow...zo intens. Hoe reageerde Profeet Mohammed op degenen die hem beledigd en aangevallen hadden?

Mousa: Hij koos voor genade en niet voor geweld jegens hen. Hij werd niet overmand door haat of wraak. Hij zei tegen de engel Jibreel: "Ik heb liever dat Allah uit hun nageslacht mensen zal verwekken die Allah de Ene zullen aanbidden en Hem geen deelgenoten zullen toeschrijven."

Dit betekent dat hij ook een manier vond om met deze gevoelens om te gaan. Vertel mensen hoe je je voelt. Ga een dialoog met hen aan. Dat is de enige manier waarop je elkaar kunt begrijpen.

Ahmed: pff wat een hoofdpijn. Ik weet niet hoe ik hiermee om moet gaan.

Mousa: Misschien moet je in de klas met je klasgenoten erover praten. Op die manier kunnen ze je steunen. Er zullen altijd pestkoppen zijn in deze wereld, maar probeer ze te negeren. De meeste mensen zijn bereid om naar je gevoelens te luisteren en empathie te tonen. Dat is in ieder geval mijn ervaring...

Ahmed: Dank je, Mousa.

We zien Ahmed en Pieter Jan voor de klas staan.

Ahmed: Toen de Profeet (vzmh) zelf werd bespot, beledigd en zelfs gemolesteerd antwoordde hij met de volgende woorden: "O Allah, vergeef mijn volk, want voorwaar, zij weten niet wat zij doen". En nadat zijn entourage hem had aangemoedigd zijn tegenstanders te vervloeken, zei hij: "Ik ben niet gezonden als een vloek, maar als een genade".

Verder lezen we ook in de Koran dat Allah tot Zijn Profeet (vzmh) sprak en zei: "En wees geduldig met wat zij over u zeggen. En wend u op gepaste wijze van hen af. "

De profeet kwam op voor de zwakken. Hij bestreed onrechtvaardigheid. Hij was redelijk en respecteerte altijd anderen. Dat is wat de profeet voor mij betekent. Dus ja daarom doet het pijn om hem als onderwerp van spot te zien....

Pieter-Jan: Iedereen mag een mening hebben, maar ik vind het niet ok dat mijn vriend zich beledigd voelt. Een harmonieuze samenleving is alleen mogelijk als mensen elkaar respecteren. Als bijvoorbeeld een man en een vrouw elkaar elke dag kleineren op basis van vrije meningsuiting, zal hun huwelijk niet lang standhouden.

Ahmed: De Profeet Mohammed heeft verschillende hadith's waarin hij oproept om elkaar lief te hebben, solidair met elkaar te zijn, respect voor elkaar te hebben ondanks verschillende meningen.

Leraar: Dank u dat u dit met ons wilde delen. Ik denk dat we vandaag veel geleerd hebben! En vergeet niet: Geweld mag nooit getolereerd worden. Zorg goed voor elkaar. Toon empathie. Je mag een mening hebben, maar dring die niet op. Respecteer elkaar.

6.8 BIBLIOGRAFIE

BAUMAN, M., Vloeibare tijden, Leven in een eeuw van onzekerheid, Zoetermeer, Uitgeverij Klement, 2011.

CLOOTS, A., Fundamentele wijsbegeerte, Leuven, Acco, 2013.

<https://koran.nl/soera-6-al-an-am-het-vee/> (geraadpleegd op 07.02.2021).

<https://www.demorgen.be/nieuws/buitenlandse-troepen-steken-koran-in-brand-in-afghanistan~bf1c42fc/> (geraadpleegd op 27.04.2021).

https://www.standaard.be/cnt/dmf20200505_04946017 (geraadpleegd op 27.04.2021).

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/02/03/mila-een-frans-meisje-van-16-ontketent-politieke-rel-over-islam/> (geraadpleegd op 27.04.2021).

CiRRA

CENTRE OF EXPERTISE FOR INTELLECTUAL REFORMATION, RESEARCH AND ADVICE

Brahim Bouzarif (1982) is docent islamitische theologie/ filosofie en vice-directeur van CIRRA. Hij is afgestudeerd aan de theologische Faculteit-Imam Universiteit in Riyad. Daarnaast beschikt hij ook over een masterdiploma in religiewetenschappen van KU Leuven. Hij is ook een Khatib Al-Jumu'a (imam van het vrijdaggebed). Hij heeft in verschillende moskeeën in Vlaanderen (België) gepredikt.

Brahim Bouzarif is sinds 2017 op grote schaal betrokken bij de radicaliseringprogramma's in scholen en gevangenissen van België. Hij geeft ook opleidingen aan leerkrachten en schoolhoofden rond thema's als "Hoe omgaan met levensbeschouwelijke diversiteit?"

 DUC8 Consortium

Dit boek is gefinancierd door het Fonds voor interne veiligheid - Politie van de Europese Unie.

